

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temel Eğitim Anabilim Dalı
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

**İLKOKUL 4. SINIFTAKİ İŞİTME KAYIPLI BİR ÖĞRENCİNİN
TÜRKÇE DERSİNDEKİ DİNLEME BECERİLERİ ÜZERİNE BİR
EYLEM ARAŞTIRMASI**

**AN ACTION RESEARCH ON THE LISTENING SKILLS OF A 4th
GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENT WITH HEARING LOSS IN
TURKISH CLASS**

Esra ATAÇ
ORCID: 0000-0003-2173-5973

Danışman
Prof. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD
ORCID: 0000-0002-7930-0545

Konya-2024

ÖNSÖZ / TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleşmesi sürecinde bilgilerine, görüş ve önerilerine her zaman başvurduğum değerli danışmanım sayın Prof. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD hocama teşekkürlerimi sunmayı bir borç olarak addederim.

Yüksek lisans eğitimi almam konusunda her zaman beni cesaretlendiren sevgili annem Fatma Şengül BIYIK'a ve gölgesini hep üzerimde hissettiğim sevgili babam Ahmet BIYIK'a; tez önerimi hazırlarken sonsuz sabrını benden esirgemeyen, sonsuz desteği ve ilgisi ile hep yanı başımda olan hayat yoldaşım, sevgili eşim Adem ATAÇ'a; bilhassa ilgilenemediğim zamanlarda bile anlayış gösteren canım kızlarım Reyhan ATAÇ ve Tuğçe Miray ATAÇ'a sonsuz teşekkür ederim.

Esra ATAÇ

Temmuz – 2024

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ / TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	vii
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
ABSTRACT	xi
BÖLÜM 1.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar.....	7
1.6. Tanımlar	7
1.6.1. İşitme	7
1.6.2. İşitme kaybı	7
1.6.3. Dinleme	9
1.6.4. Dinleme Becerisi	9
BÖLÜM 2.....	11
2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR)	11
2.1. İletişimde ve Eğitimde Dinlemenin Önemi.....	11
2.2. Öğrenme Ortamında Dinlemeyi Etkileyen Faktörler	15
2.3. Dinleme Becerisinin Diğer Dil Becerileriyle Olan İlişkisi	18
2.4. Dinleme Becerisinin Geliştirilmesinde Kullanılan Yöntem ve Teknikler	22
2.4.1. Munte'in Birleştirilmiş Öğretim Yöntemi.....	22
2.4.2. Truesdale'nin Tüm Vücutla Dinleme Yöntemi.....	23
2.4.3. ELVES Yöntemi.....	23
BÖLÜM 3.....	24
3. YÖNTEM.....	24
3.1. Araştırma Modeli	24
3.2. Araştırmanın Katılımcıları	26
3.2.1. İşitme Kayıplı Bir Kaynaştırma Öğrencisi	26
3.2.2. Öğrenci Velisi.....	27
3.2.3. Araştırmacı-Öğretmen.....	28
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	29
3.3.1. Araştırmacı Günlüğü	29
3.3.2. Görüşmeler	30
3.3.3. Dinlemeye Hazırlık Eğitimleri	31

3.3.4. Dinleme Becerisi Etkinlik Uygulamaları	32
3.3.5. Dinleme Becerisi Değerlendirme Soruları	34
3.3.6. Değerlendirme Sorularının Analiz edilmesi	34
3.3.7. Gözlemler	35
3.4. Verilerin Toplanması.....	36
3.4.1. Eylem Planı 1: Dinleme Öncesi Çalışmalar	37
3.4.2. Eylem Planı 2: Dinleme Sırasındaki Çalışmalar	43
3.4.3. Eylem Planı 3: Dinleme Sonrasındaki Çalışmalar	50
3.5. Verilerin Analizi.....	50
BÖLÜM 4.....	52
4.BULGULAR	52
4.1. Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular	52
4.2. İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular	53
4.3.Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular.....	54
4.3.1.Dinlemeye Hazırlık Eğitimi Öncesine Dair Bulgular	54
4.3.2.Dinlemeye Hazırlık Eğitimi Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	55
4.3.3. Dinleme Etkinlikleri Sonucunda Elde Edilen Bulgular	56
4.3.3.1 Birinci Hafta Bulguları.....	56
4.3.3.2 İkinci Hafta Bulguları.....	57
4.3.3.3 Üçüncü Hafta Bulguları.....	58
4.3.3.4 Dördüncü Hafta Bulguları	59
4.3.3.5 Beşinci Hafta Bulguları	60
4.3.3.6 Altıncı Hafta Bulguları.....	60
4.3.3.7 Yedinci Hafta Bulguları	61
4.3.4 Öğrenci Görüşmeleri Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	62
4.3.5 Veli Görüşmeleri Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	63
BÖLÜM 5.....	64
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	64
5.1. Tartışma.....	64
5.2. Sonuç.....	65
5.3. Öneriler.....	66
KAYNAKLAR.....	67
EKLER	74
EK 1.....	74
EK 2.....	75
VELİ İZİN ONAYI.....	75
EK 3.....	76
DİNLEME METİNLERİ	76
(D.M-1).....	76
(D.M-2).....	78
(D.M-3).....	80

(D.M-4).....	82
(D.M-5).....	84
(D.M-6).....	88
(D.M-7).....	89
(D.M-8).....	90
(D.M-9).....	93
(D.M-10).....	94
(D.M-11).....	95
(D.M-12).....	96
(D.M-13).....	98
(D.M-14).....	99
(D.M-15).....	101
(D.M-16).....	103
(D.M-17).....	105
(D.M-18).....	106
EK.4.....	107
DİNLEME DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI.....	107
(D.D.Ç-1).....	107
(D.D.Ç-2).....	108
(D.D.Ç-3).....	109
(D.D.Ç-4).....	110
(D.D.Ç-5).....	111
(D.D.Ç-6).....	114
(D.D.Ç-7).....	115
(D.D.Ç-8).....	116
(D.D.Ç-9).....	117
(D.D.Ç-10).....	118
(D.D.Ç-11).....	119
(D.D.Ç-12).....	121
(D.D.Ç-13).....	122
(D.D.Ç-14).....	123
(D.D.Ç-15).....	124
(D.D.Ç-16).....	125
(D.D.Ç-17).....	126
(D.D.Ç-18).....	127
EK.5.....	128
ÖĞRENCİ VELİ GÖRÜŞME FORMLARI.....	128
EK.6.....	135
DİNLEME BECERİLERİ VERİ TOPLAMA MATRİSLERİ	135
EK 7.....	140
ARAŞTIRMACI GÜNLÜKLERİ.....	140

EK 8.....	150
ARAŞTIRMA GEÇERLİLİK TOPLANTISI TUTANAKLARI	150
EK.9.....	156
TÜRKÇE DERSİ ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ.....	156

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

İlkokul 4. Sınıftaki İşitme Kayıplı Bir Öğrencinin Türkçe Dersindeki Dinleme Becerileri Üzerine Bir Eylem Araştırması başlıklı tez çalışmamın toplam **68** sayfalık kısmına ilişkin, 22/07/2024 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%16** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Temmuz-2024
Esra ATAÇ

Prof. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim

Temmuz-2024

Esra ATAÇ

SİMGELER VE KISALTMALAR

KISALTMALAR LİSTESİ

- 1.D.M : Dinleme Metni
- 2.D.D.Ç : Dinleme Değerlendirme Çalışması
- 3.D.B.D.M : Dinleme Becerisi Değerlendirme Matrisi
- 4.A.G : Araştırmacı Günlükleri
- 5.A.G.T : Araştırma Geçerlik Toplantısı
- 6.Ö.G : Öğrenci Görüşmesi
- 7.V.G : Veli Görüşmesi

.

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

İLKOKUL 4. SINIFTAKİ İŞİTME KAYIPLI BİR ÖĞRENCİNİN TÜRKÇE DERSİNDEKİ DİNLEME BECERİLERİ ÜZERİNE BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

Esra ATAÇ

Bir eylem araştırması olarak desenlenen bu araştırmanın amacı işitme kayıplı bir 4. sınıf öğrencisinin Türkçe dersindeki dinleme becerilerinin incelenmesidir. Araştırmanın katılımcıları, işitme kayıplı 4. sınıf öğrencisi, öğrencinin annesi ve öğretmen/araştırmacıdır.

Araştırmanın verileri, Türkçe dersinde yapılan dinleme becerileri uygulamaları, öğrencinin kendisiyle ve annesi ile yapılan görüşmeler, araştırmacı günlükleri, geçerlilik güvenilirlik komitesi toplantıları, bunlara dair tutulan ses ve video kayıtları yoluyla toplanmıştır. Toplanan veriler gerektiğinde betimsel gerektiğinde ise tümevarımsal olarak tez danışmanı ile analiz edilmiştir. İşitme kayıplı 4.sınıf öğrencisinin dinleme becerileri, uygulama öncesinde, uygulama ortasında ve son yapılan uygulamadan sonra ‘Dinleme Becerileri Veri Toplama Matrisi’ yardımıyla değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları öğretmenin Türkçe dersinde işitme kayıplı öğrencisiyle gerçekleştirdiği dinleme becerileri etkinliklerinin ve kullandığı öğretim stratejilerinin, işitme kayıplı öğrencide dinleme becerisi gelişimini desteklediği, öğrencinin kelime bilgisinin geliştiği, yapılan dinleme becerilerine gösterdiği etkin katılım sonucunda etkili dinleme becerilerine sahip olduğu ve işiten akranlarına benzer dinleme becerileri sergilediği yönündedir. Araştırmanın sonucunda işitme kayıplı öğrencinin var olan dinleme becerilerinin yapılan nitelikli dinleme uygulama etkinlikleri ile gelişme gösterdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İşitme Kaybı, dinleme becerileri, Türkçe dersi, işitme, ilkokul.

Keywords: Hearing loss, listening skills, Turkish lesson, hearing, primary school

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Basic Education
Primary Education Program
Master Thesis

AN ACTION RESEARCH ON THE LISTENING SKILLS OF A 4th GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENT WITH HEARING LOSS IN TURKISH CLASS

[Esra ATAÇ]

The purpose of this research, structured as an action research, is to examine the listening skills of a 4th grade student with hearing loss in Turkish class. The participants of the research are the 4th grade student with hearing loss, the student's mother, and the teacher/researcher.

The data of the research were collected through listening skills practices in Turkish class, interviews conducted with the student and the (his) mother, researcher's journals, validity-reliability committee meetings, and audio/video recordings kept for these purposes. The collected data were analyzed descriptively when necessary and inductively with the thesis advisor.

The listening skills of the 4th grade student with hearing loss were evaluated using the 'Listening Skills Data Collection Matrix' before the practice, midway through the practice, and after the final practice. The findings of the research indicate that the listening skills activities conducted by the teacher in Turkish class with the student with hearing loss and the teaching strategies used support the development of listening skills of the student with hearing loss. It was found that the student's vocabulary improved, he demonstrated effective listening skills as a result of active participation in the listening skills activities, and they exhibited listening skills similar to his hearing peers. As a result of the research, it was observed that the existing listening skills of the student with hearing loss improved with the qualified listening practice activities conducted.

Keywords: Hearing Loss, listening skills, Turkish class, hearing, primary school

BÖLÜM 1

1.GİRİŞ

İşitme kayıplı bireyler iletişimde dinlediğini anlayamamaktan kaynaklanan problemler yaşamaktadır. İşitme kayıplı öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirerek dinleme kayıplarını azaltmak, öğrencinin toplum ile olan iletişimde ve okuldaki akademik başarısının artmasında önemli bir gerekliliktir. İşitme becerilerini geliştirmeye yönelik olarak yapılan bu araştırmada da amaç, işitme kaybı olan bir öğrencinin nitelikli dinleme becerilerine dayalı etkinliklerle dinleme becerisini geliştirmektir.

Bireylerin toplumda çevresindeki kişilerle sağlıklı olarak iletişim kurabilmesi için konuştuğu dil ile ilgili temel becerilere sahip olması gerekir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma, temel dil becerileri olarak kabul edilmektedir. Bu temel becerilere tam olarak sahip olan bireyler çevreleriyle iletişimini daha sağlıklı olarak sürdürürler. Temel dil becerilerinden olan dinleme becerisi, çocuklarda daha anne karnındayken başlamaktadır. Anne karnında başlayan bu dinleme becerisiyle birey ilk olarak doğduğu toplumun dilini öğrenir. Dil öğrenimiyle başlayan bu süreç çocuğun konuşma, okuma ve yazma becerilerine sahip olmasında da etkilidir. Bireyin gelişim sürecinde yaşadığı fiziksel sorunlar sonraki dönemlerde bireyde konuşma, dinleme ve dil gelişiminde problem yaşamasına neden olmaktadır. Bu probleme sebep olan önemli sorun işitme kaybıdır. İşitme kaybının dil gelişimi üzerinde son derece sınırlayıcı etkileri bulunmaktadır. Bireylerin öğrenme süreçleri dinlemeyle başladığı için, dinleme diğer beceri alanlarının da temelini oluşturmaktadır. Eğitimde öğrenmenin büyük bölümü dinleme ile gerçekleşmektedir. İnsanlar arasında sağlıklı ilişkilerin kurulabilmesi için etkili bir iletişime ihtiyaç vardır. İletişim yeteneği toplumda var olanın ve değer görmenin ön koşuludur (Angın ve Çetinkaya, 2021). İnsan doğuştan hatta doğum öncesinden itibaren belirli bir dinleme becerisine sahip olsa da bu becerinin geliştirilmesi ancak eğitimle mümkün olmaktadır. Bu nedenle dinleme becerisinin çok küçük yaşlardan itibaren sistemli ve planlı bir şekilde etkinliklerle geliştirilmesi gerekir. Ancak böyle bir eğitim, çocukların dinleme-anlama becerilerini yükseltebilecek ve çocukları ilkokul, ortaokul, lise ve yüksek öğrenime hazırlayacaktır (Durmuş, 2013).

1.1. Problem Durumu

4.sınıf işitme kayıplı bir öğrencide Türkçe dersinde uygulanan dinleme becerileri geliştirme eylem planı aracılığıyla ders başarısı nasıl gelişim göstermiştir? Sorusu bu araştırmanın problem cümlesidir.

İşitme çocuğun her anlamda gelişimini etkileyen en önemli duyulardan biridir. İşitme duyusunu çocukların sahip olduğu diğer duyulardan ayıran ve önemini arttıran faktör işitmenin bebek anne karnındayken başlıyor olmasıdır (Sağlam, 2015). Çocukların konuşma yeteneği kazanmasında ve ana dilini öğrenmesinde duyuların büyük bir önemi vardır. Bu duyular içinde en önemlisi de işitmedir.

İşitme duyusuna sahip çocuklar çok fazla kültürlü karma dil ortamlarında bulunsalar bile çevrelerinden aldıkları dilleriyle ilgili uyarıcılar sayesinde çok uzun olmayan bir süre içerisinde kendi ana dillerini ve dilinin gramer özelliklerini öğrenirler. Ancak işitme kayıplı çocuklar ise çıkardıkları seslere çevrelerinden gelen geri bildirimleri alamadıkları ve yetişkinlerinin desteklerini tam alarak işitip onları model alamadıkları için dil ve konuşmada olumsuz pek çok olumsuz faktörün ekşiyle işiten yaşatlarının gerisinde kalırlar (Akçamete, 1993).

Çocukluk döneminde yaşanan işitme kayıpları, dil gelişimi başta olmak üzere dinleme becerisini ve konuşma becerisinin gelişiminde problemlere yol açtığı gibi çocukların, sosyal gelişimini ve akademik başarısını da olumsuz yönde etkilemektedir (Kennedy, vd., 2006).

Çocukların konuşmayı ve dillerini öğrenme ve bunu geliştirme döneminde dinleme duyusunun rolü oldukça büyüktür. Çocuk işitme kayıplıysa ve bundan dolayı işitme yetersizliğinden dolayı seslerin farklılıklarını duyamayıp bundan dolayı aralarındaki farklılığı belirleyip ayırt edemiyorsa, çocuk bundan sonraki aşamalar olan yani tanımlama ve anlama aşamalarına geçemez bu da çocuğun dil gelişimi olumsuz yönde etkileyecektir (Çeliker, ve Ege, 2005). Çocuklarda işitme kaybı, derecesi hafif veya orta derecelerde bile olsa çocukların dil öğrenme becerilerini bu durum engel olabilmekte ve çocuğun dil gelişimini yavaşlatabilmektedir. Bu durum işitme kayıplı çocukların Okula başladıktan sonra okul yaşamında çeşitli öğrenme sorunları ile karşı karşıya kalmalarına neden olmakta ve buna bağlı olarak da işitme kayıplı çocuklarda okuma ve yazma öğrenmede sorunlara yol açabilmektedir (Girgin, 2006).

Dinleme konuşmacının verdiği mesajın sorunsuz olarak alınabilmesi ve söz konusu mesaja cevap verebilme etkinliğidir (Demirel, 1999). Dinlemenin tam olarak gerçekleşebilmesi için dinleyicinin öncelikli olarak söylenenleri tam olarak duyması sonra bunu söyleyenlerle arasındaki bağlantıyı kurarak verilmeye çalışılan mesajı anlamasıdır (Temur, 2001).

Dinleme çocukların okulda gerçekleştirdikleri eğitim öğretim faaliyetlerinde bireyin sahip olması gereken önemli bir beceri ve öğrenme işleminde önemli bir faktördür. Eğitim-öğretimin devam ettiği yaşam boyunca öğrenmenin büyük bir bölümü dinleyerek gerçekleşir. Bu bakımdan dinleme öğrenmenin en önemli faktörüdür (Özbay, 2003).

Günümüzde her alanda olduğu gibi teknoloji ve bilgiler hızla değişime uğrayarak sürekli olarak yenilenmektedir. Bu değişim okullarımızdaki eğitim öğretim faaliyetlerinde de kendisini göstermekte özellikle sınıflarda akıllı tahta kullanımının artmasıyla birlikte eğitim öğretim ortamında görsel ve işitsel her türlü materyalin kullanımı sürekli artmaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin eğitim öğretim etkinliklerinde ve sosyal hayatlarında dinlemeye ayırdığı zamanda artmaktadır. Bir ilköğretim öğrencisi eğitim öğretim faaliyetlerinde okuldaki zamanının %50'den fazlasını dinleyerek geçirirken üniversite eğitiminde bu oran %90'lara ulaşabilmektedir (Ergin ve Birol 2000). Günlük yaşan süresince bireylerin gerçekleştirdikleri aktivitelerin %42'si çevresini dinleyerek geçirdiği zamandan oluşmakta, öğrencilerin okulda geçirdiği zamanında günde 2.5-4 saatlik bölümünde arkadaşlarını ve öğretmenlerini dinlediği zamandan oluşmaktadır (Göğüş, 1978).

Yaşadığımız zamanda insanlar yaşamlarını devam ettirirken, eğitim-öğretimde, iş hayatında ve gündelik yaşamlarında hem görsel emde işitsel olarak pek çok iletişim araçlarıyla etkileşim içerisinde oldukları bir dönemde yaşamaktadırlar. Bu da günümüzde insanların geçmiş dönemlere göre dinlemeye ve dinleme becerisini geliştirmeye zaman ayırmasını zorunlu hale getirmektedir (Koç ve Müftüoğlu, 1998). Dinleme becerisi öğrenim sürecinde büyük öneme sahiptir. Öğrenciler okul yaşamlarında bir der saatinde dinleyerek öğrendikleri konuyu öğrenebilmek için ders dışında üç kat daha zaman ayırması gerekmektedir (Demirel, 1999).

Bu belirlemelere göre etkin dinleme edimini gerçekleştirebilen bir öğrencinin okul türü öğrenmelerinde ve toplum yaşamında daha başarılı olabileceği ortaya çıkmaktadır. Bundan dolayı yapmış olduğum çalışmada doğuştan dinleme kayıplı öğrencimle gerçekleştireceğim dinleme eğitimi sayesinde öğrencimin dezavantajlı durumunu ortadan kaldırarak ondaki

dinleme becerisinin gelişimine katkıda bulunmayı bunu sonucunda da başta Türkçe dersi olmak üzere diğer derslerdeki başarı düzeyinde artış sağlanmasını amaçlamaktayım.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, kaynaştırma ortamında normal işiten akranlarıyla dördüncü sınıfa devam eden işitme kayıplı bir öğrencinin Türkçe dersindeki dinleme becerilerini uygulanan eylem planı aracılığıyla geliştirmek, kendisine sunulan destekleme sürecini incelemek ve bu süreçten elde edilen bulgulara dayanarak uygulamaya yönelik öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. İşitme kayıplı öğrencinin Türkçe dersinde öğretmeni ile iletişimde karşılaştığı sorunlar nelerdir?
2. Sınıf ortamında işitme kayıplı öğrencinin dinleme becerisini etkileyen unsurlar nelerdir?
3. İşitme kayıplı öğrencinin Türkçe dersinde uygulanan eylem planları aracılığıyla öğrencinin dinleme becerisi nasıl gelişim göstermektedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Dinleme bireylerin günlük yaşamdaki sosyal becerilerinin ve akademik becerilerinin gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Çocuğun yaşamında aldığı eğitim sürecinin ilk aşamasını meydana getiren dinleme, bireyin toplumsal ve eğitim yaşantısını yakından etkilemektedir. Öğrenciler okul yaşamlarında gün içerisinde öğretmenlerini ve arkadaşlarını yoğun olarak dinlemektedir. Bu durum öğrenmeleri artırmaktadır. Yapılan araştırmalara göre dinleme becerisi akademik başarıyı da beraberinde getirmektedir (Göğüş, 1987). Bu başarının yakalanabilmesi, dinleyicinin konuşmacının vermek istediği mesaja dinleyicinin ne kadar yoğunlaştığına verilmek istenen mesajı ne ölçüde anladığına ve algıladığına bağlıdır. Bundan dolayı dinleyicinin dikkat becerisi de dinleme eğitim için önemli bir unsur olarak görülmektedir (Doğan, 2012). İşitme kayıplı bireylere duyma olanağı cihazlarındaki (işitme cihazı, koklear implant vb.) teknolojik gelişmeler ile, işitme kayıplı çocuklar bu cihazlar yardımıyla işitebilmekte bu sayede başta dinleme ve anlama olmak üzere konuşma ve akademik becerilerini geliştirebilmektedir (Şahlı,2017). Bu bakımdan işitme kayıplı bireylerin eğitimlerinin ilk kademesi olan ilkokulda dinleme becerilerinin desteklenerek geliştirilmesi gelecek yaşantıları açısından önem taşımaktadır.

Ülkemizde işitme kayıplı öğrencilerin normal işiten akranlarıyla birlikte kaynaştırma uygulamasına yerleştirilmesi giderek artan bir süreçte devam etmektedir. Genel kabul gördüğü şekliyle kaynaştırma; özel gereksinimli öğrencilerin, kendilerini en az kısıtlayan ortamda bulunması anlayışı doğrultusunda tam veya yarı zamanlı olarak genel eğitim sınıflarında, öğrencilerin özel ihtiyaçları olmayan normal yaşlılarıyla birlikte, öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaç duyabilecekleri gerekli desteklerin sağlanmasıyla birlikte eğitim almaları şeklinde tanımlanabilir (Gürgür, 2008). Kaynaştırmadaki eğitim programları, genellikle öğrencinin ihtiyaçlarını tanımlayarak ve dahil edildiği ortamlarda hangi hizmetlere ve desteğe ihtiyacı olduğunu belirleyerek tasarlanır. Öğretmenler, okulun fiziksel imkanları dahilinde özel gereksinimli öğrencilere akranlarıyla aynı fırsatları ve deneyimleri sağlamaya yardım etmeli, aynı zamanda gerekli yerlerde öğretimsel ayarlamalar yapmalıdır (Bauer ve Kroeger, 2004). İşitme kayıplı öğrenciler, dil gelişimi ve başarı açısından diğer öğrencilerden bireysel farklılıklar gösterebilir. Bu bireysel farklılıkların meydana gelmesinde işitme kaybının meydana gelme zamanı, işitme kaybı derecesi, öğrencinin içerisinde bulunduğu sosyal faktörler işitme kayıplı bireyin dil edinimini etkilemektedir (Danek, 1993). İşitme kayıplı öğrencilerin kaynaştırma eğitimi almalarının temel amacı; onlara işiten yaşlılarıyla etkin bir şekilde etkileşime girebilecekleri uygun ortamlar hazırlamak, sosyal çevreye uyum süreçlerini hızlandırmak, ihtiyaç duydukları psikososyal desteği onlara sunarak, sosyal çevreye uyumlarını sağlayarak, olumlu gelişim göstermelerini ve toplumda üretken hale gelmelerini sağlamaktır (Karadeniz, 2002). Kaynaştırmadaki pek çok işitme kayıplı öğrencinin, işitme cihazı kullanarak ve dudak okuyarak konuştuğunu, işitme cihazlarının çocukların yaşadıkları sosyal çevre ve dış dünyayla bağlantı kurması için çok önemli olduğunu, bu yüzden çocuğun işitmesini mümkün olan en üst düzeyde kullanabilmesi için kendisine uygun dinleme ortamlarının sağlanması gerektiğini vurgulamışlardır. İşiten öğrenciler gibi, işitme kayıplı öğrencilerin de konuşulanları duyması ve dinlemesi gerekir. İşitme engelli öğrenci sınıf ortamında iyi duyamadığında, doğal olarak konuşma ve dil gelişimi, okuma ve yazma becerileri ve akademik performansları engellenmektedir (Flexer, 2002; Tüfekçioğlu, 1992). Alanda yapılan araştırmalar işitme kayıplı öğrencilerin sosyal iletişim becerileriyle birlikte ilk okuma-yazma ve dinleme becerilerinin gelişiminde normal akranlarının gerisinde kaldığını göstermektedir. İşitme kayıplı öğrencileri konu edinen diğer araştırmaların çoğunluğunda işitme kaybı ile dil, okuma ve dinleme becerilerinin gelişiminde erken eğitim ve eğitimin yer aldığı ortamın özelliklerine dikkat çekilerek işitme kayıplı öğrenciler için destek eğitimine ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir (Tozak, 2017). Özellikle çocuklara dil öğretiminde yapılacak etkinliklerde çocukların dikkat sürelerinin kısa olmasından dolayı dinleme eğitiminde çocukların düzeylerine uygun dinleme metinleri

seçilerek bireyin etkin bir dinleyici haline getirilmesi, zengin farklı yöntem ve araçlar kullanılarak dinlemeye yönelik olumlu tutumun bireyde gelişiminin sağlanması gerekmektedir (Ciğerci, 2015).

Araştırmada toplanan verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel analizden faydalanılmıştır. Görüme formları, gözlem formları, araştırmacı günlüğü ve öğrenci günlükleri içerik analizi yapılarak incelenmiş; öğrenciye uygulanan dinleme etkinlikleri değerlendirme çalışma yapılarının değerlendirilmesinde genel olarak betimsel analiz yapılmıştır. Betimsel analiz, çalışma sonucunda elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış şekilde okuyucuya sunulduğu analiz türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmada yazılı belgelerin, video ve ses kayıtlarının değerlendirilmesinde içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları işitme kayıplı ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi, öğrenci velisi ve araştırmacı-öğretmendir. Araştırmada verileri toplamak için öğrenci ve veli görüşmeleri, araştırmacı günlükleri ve işitme kayıplı öğrenciyle yapılan dinleme değerlendirme çalışmasıyla elde edilen sonuçlar kullanılmıştır.

Bu araştırmada uygulanacak eylem planıyla işitme kayıplı bir öğrenci için uygun sınıf ortamı oluşturularak, çevresel faktörlerden olumsuz etkilenmesini engelleyecek koşullar meydana getirildikten sonra verilecek dinleme becerisi geliştirme eğitimi ve yapılacak dinleme etkinlikleriyle bireydeki dinleme becerisinin geliştirilmesi, bunun sonucuna bağlı olarak işitme kayıplı öğrencinin Türkçe ders başarısının artırılması amaçlanmaktadır.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıda belirtilen hususlar varsayılmıştır:

Yapılacak olan görüşmeler ve kullanılacak olan ses kayıtları ile gerçek olanı yansıtılacak şekilde cevap verildiği varsayılmıştır.

Kullanılacak olan görüşme formları, işitme kaybı olan bir öğrencinin Türkçe dersindeki dinleme becerilerindeki gelişim düzeyini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Yapılan bu araştırma:

Konya İl'indeki bir ilkokul 4. sınıf işitme kaybı olan bir öğrenci ile sınırlıdır.

Bu çalışma nitel veri toplama yöntemlerinden eylem araştırması deseni ile sınırlıdır.

Bu çalışma ilkokul kademesinde 4. sınıf Türkçe dersi ile sınırlıdır

1.6. Tanımlar

1.6.1. İşitme

İşitme havadaki salınımların daha iyi anlaşılması için özel olarak gelişmiş bir duyu sistemidir. İşitmeyi sağlayan moleküllerin diğer moleküllere enerjiyi transfer etmesini sağlayan dalgaya ses denir. Kulağımız tarafından duyulan da bu sestir. İşitmenin gerçekleşme sürecinde ortamda yayılan ses dalgası kulağımıza, oradan da sinirlerle beynimizdeki işitme ile ilgili alana ulaşır. Beyindeki işitme ile ilgili olan alanlar kullanarak bunu anlam ifade eden bir girdi haline getirir ve bu sürecin tamamı işitme olarak ifade edilir (Şafak, 2017).

İnsan atmosferde oluşan bütün ses titreşimlerini duyamaz. İnsanın duyabilmesi için ses dalgalarının titreşim sayısının 20-20000 Hz arasında olması gerekmektedir. İşitme duyusu insanın çevresindekileri algılamasını ve çevresindeki canlılarla iletişim kurmasını sağlayan bir duyudur. İnsanlar arasındaki iletişim, bir konuşan ve bir dinleyen, kişiler arasında anlaşmayı sağlayan bir iletişim aracı vasıtasıyla gerçekleşir. İletişimde konuşmacının zihnindekiler, beyninden verilen bir komutla konuşma organı tarafından dil seslerine dönüştürülerek açığa vurulur. Daha sonra bu sesler dinleyicinin işitme organı aracılığıyla beyne gönderilip çözümlenerek konuşmacının iletmek istediği düşünce anlaşılabilir olur (Can, 2009). Çocuklarda yaşanan işitme duyularındaki yoksunluk dil ve öğrenme becerilerini de etkiler (Penna, Lemos ve Alves, 2015).

1.6.2. İşitme kaybı

İşitme kaybı, sesleri duymanın ve anlamının kısmen veya tamamen bozulması durumudur. Bireylerde bulunan işitme kaybının nedeni genetik, çevresel, yapısal ya da yaşanmış bir hastalık kaynaklı olabilir. İşitme kaybı çok hafif dereceden çok ileri derecede işitme kaybına doğru farklılık göstermektedir. Bunu günlük yaşama göre açıklamak gerekirse

fişiltılı bir konuşmada ses 20-25 db, normal konuşmada 55-60 db, yüksek sesle konuşmada 70-75 db, trafik gürültüsünde 90-95 db, jet motoru gürültüsünde 120-140 desibeldir. İnsan kulağı 20-20000 Hertz frekans aralığında ve 0-120 db şiddet düzeylerine kadar olan sesi algılaya bilmektedir (Sevinç, 2013). Çevrede aşırı gürültü olmaması kaydıyla normal bireyler herhangi bir cihaz ya da teknik kullanmadan konuşmaları duyabilirler ancak işitme kayıplı bireyler bazı sesleri duyabilmekle birlikte fakat bu sesleri anlaması için yeterli olmamaktadır. İleri düzeydeki işitme kayıplarında ise cihaz kullanılırken dahi, işitme yoluyla konuşulanları anlamak çok zor olmaktadır.

İşitme kaybı çocuğun genel gelişimi için gerekli olan dil ve iletişim becerilerini kazanmasını tehlikeye sokabilir. İletişimde bir çocuğun karşılaştığı dil girdilerini tam olarak alamıyorsa, bu çocuğun dil gelişiminde bir eksiklik gösterebilir ve dil gelişim sürecini olumsuz etkileyecek bir boşluk meydana gelebilir (Tess, 2021). İşitme kaybının meydana getirdiği olumsuz etkileri en az düzeye indirmek için erken müdahale ile işitme kaybını erken tanımının yapılamaması, bireyin erken dönemde cihaz kullanımının sağlanması ve işitme kayıplı çocuğun bebeklik döneminden itibaren ailesi tarafından desteklenmesi çok önemlidir (Tozak, 2017).

İnsandaki merkezi işitme sistemi, farklı yönlerden gelen seslerin algılanmasını işitme cihazları kullanma konusunda isteksiz olma riski bulunmaktadır. İşitme kaybı konusunda yapılan gelişim çağındaki çocuklarda işitme cihazlarını ve aletleri takmayı istememe sorunu genellikle yaşanmaktadır. İşitme kayıplı çocuklarda bu kaybın getirdiği yaşama bağlı başlıca yaşanan sorunlar işitme yoksunluğunun dil becerisi ve öğrenmede olumsuz etkiler yaptığı söylenmektedir (Penna, Lemos ve Alves, 2015). İşitme kayıplı çocuklar normal işiten yaşlılarından farklı olsa da dil gelişimlerinin sağlanabilmesi ve eğitimlerinin devam etmesi için okul çağına geldiklerinde normal ilkokullara ya da işitme engelliler okuluna devam etmektedirler. İşitme kayıplı öğrencilerin gittikleri okullar ne olursa olsun gittikleri okulların öğretim programları öğrencilerde var olan ön bilgilerin ve dil deneyimlerinin gelişmesini sağlar (Girgin, 1997).

İşitme kayıplı öğrencilerin işitme cihazlarından fayda sağlaması, böylece almış oldukları eğitim programlarının tam olarak yarar sağlaması için işitme kayıplı öğrencilerin dil becerilerinin ev ortamında desteklenmeye devam edilmesi gerekir (Efe ve Karasu, 2017). İşitme kaybı olan çocuklarda işitme kaybı ile ilgili karşılaştıkları sorunlar çocuğu eğitim hayatında başarısız olması ve artan sınıfta kalma sorunlarının yaşanmasına neden olmaktadır (Russo, vd. 2022).

1.6.3.Dinleme

Amaca ulaşmak için iletişim sırasında söylenilenlere ilgi duyma, dikkatini konuşmacının vermek istediği mesaja vermesidir. Bir dinleyicinin dinleme sırasında önemli sorumlulukları bulunmaktadır. İlk olarak dinleyici sesleri ayırt edebilmeli, ikinci olarak sözcüklerin anlamına ve birbiriyle olan ilişki düzeylerine hâkim olmalıdır, üçüncü olarak da dinleyici düşüncelerini nasıl düzenleyeceğinin bilmelidir (Ciğerci, 2015). Dinlemenin tam olarak gerçekleşebilmesi için dinleyicinin hem nasıl dinlemesi gerektiğini bilmesi hem de gerçekten dinlemesi gerekmektedir (Dukers, 1961). Sınıfta gerçekleşen dinleme etkinliklerinde öğretmen dinlemeyi sağlamak için tehditkâr bir yaklaşım takınmak yerine dinlemeyi zevkli hale getirmelidir (Dukers, 1961).

Çocuklardaki işitme kaybının erken dönemde tespit edilerek çocuğun durumuna uygun cihazlandırılması ve çocuğun eğitimine başlanması çocukta dil gelişimini sağlayarak bu yaşanan olumsuzlukları ortadan kaldırır (Turan, vd. 2012). Normal olarak işiten çocuklarda konuşma becerisi ile dil gelişimi arasında kurulan bağlantı dikkate alındığında, işitme kayıplı çocukları konuşma ve algılama becerilerinin bireylerde sözcük dağarcığına sahip olmadan da öğrenme amacı dahilinde dil gelişiminin yaşanabileceği söylenebilir (Lew, vd. 2014). Çocukların kelime dağarcığının gelişimi ile dil ve konuşma becerilerinin gelişimi için bireyde bozulmamış yani sağlam olarak çalışan algılara ihtiyaç vardır (Lew, vd. 2014). Dinlemenin ortaya çıkabilmesi için ilk olarak dinleyende işitilen seslere karşı dikkatin oluşması gerekmektedir. Dinleyende seslere karşı dikkat başladığı andan itibaren işitilen sesler anlamlı hale getirilerek dinleme eylemi başlatılır. Bireyler işittiği pek çok sestten dikkatini çekene yönelerek dinleme faaliyetini gerçekleştirir. Bu nedenle dinleme psikolojik bir süreç olarak değerlendirilmektedir. İletişim insanların psikolojik durumlarına göre şekillenen bir döngüde gerçekleşir. Bu sebeple dinleme becerisinin gerçekleşmesinde dinleyenin içinde bulunduğu durum son derece etkilidir.

1.6.4.Dinleme Becerisi

Dinleme becerisi, insanın zihinsel ve fiziksel gelişimiyle paralel olarak ilerleme göstermektedir. Dinleme becerisi gelişmiş bir öğrenci derslerde anlatılan konuları daha kısa sürede anlayarak başarısını yükseltebilir. Dinleme becerisine sahip olan bireyler hem günlük yaşamda insanlarla kurdukları ilişkilerde hem de okul hayatlarında başarıya daha çabuk ulaşabilirler. Dinleme becerisini geliştiren öğrenciler sınıfta öğrendikleri bilgilerin tekrarını

daha çabuk yaparak konuları daha hızlı Şekilde ğrenebilirler. Ancak dinleme becerisini geliŐtirenemiŐ öğrenciler ise sınıfta daha fazla zaman geçirseler bile konuları tam olarak kavrayamazlar (Aksu, 2013). Çocuğun başarısını etkileyen yaŐamındaki en önemli becerilerden olan dinleme becerisinin okullarımızda sistemli bir Şekilde ele alınması, öğrencilerimize bununla ilgili kazanımları kazandırılması gerekmektedir (Aksu, 2013). Çocuğun yaşı büyüdükçe, ilk okumaya başladığı andan itibaren okuyabileceği kitapların sağlanması önemlidir. İlk okuma döneminde çocuklar, okumayı öğrenmek için okurken, daha sonra öğrenmek için okumaya başlarlar. Okuma becerisi beraberinde dinleme becerisinin de gelişmesini sağlar (Worsfold, vd. 2018).

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR)

Bu bölümde iletişim ve eğitim sürecinde dinleme becerisinin önemi, gelişimi, öğrenme ortamında dinleme becerisini etkileyen unsurlar, dinleme becerisinin diğer dil becerileriyle olan ilişkisi ve dinleme becerisinin geliştirilmesinde kullanılan yöntem ve teknikler hakkında bilgiler yer almaktadır.

2.1. İletişimde ve Eğitimde Dinlemenin Önemi

İnsanlar dünyaya geldikleri ilk andan itibaren çevreleriyle kurdukları iletişimde anlamak ve anlaşılma isterler. Dinleme anne karnından itibaren başlayıp devam eden bir süreçtir. Bu süreçte dinlemenin üzerine konuşma becerisi inşa edilir. Birey, ilkokula başlamasıyla birlikte dinleme ve konuşma becerilerinin üzerine okuma ve yazma becerisini inşa eder. Dinleme becerisi ve dinlediğini anlama, bireyin eğitim, meslek ve sosyal hayatında çok büyük bir öneme sahiptir. Hayatta bu kadar önemli bir yeri olan dinleme becerisi eğitimle geliştirilebilir (Babayiğit ve Ökten, 2016). Dinleme, iletileri anlayarak uyarana tepki verme sürecidir. Başka bir deyişle dinleme, konuşma ve okuma yoluyla gönderilen bir iletinin kavranma sürecidir (Babayiğit ve Ökten, 2016). İletişim iki yönlü bir yoldur. Bu sebeple iletişimin gerçekleşebilmesi için iki tarafın yani kaynak ve alıcının birbirlerinin farkında olmaları gerekir. İletişimde, kaynaktan gelen mesajı dinleyicinin zaman ayırarak ve ustalıkla dinleme becerisini kullanarak anlaması gereklidir (Specht, 2019).

İletişimde dil sanatı dört temel beceriden oluşmaktadır. Bunlar okuma, konuşma, yazma ve dinlemedir. Ancak uygulamada dil sanatları okumaya, yazmaya ve daha az ölçüde konuşmaya indirgenir. İnsan anlayışında en önemli iletişim becerisi olan dinleme becerisi ne yazık ki en çok ihmal edilen beceridir. İşitme kaybı olan çocuklarda, işitme engeline uygun olarak tanımlaması yapılan ve buna uygun cihaz kullanımı sağlanan çocukların, bu sayede doğal olarak çevreyle olan etkileşimi ile birlikte dil becerilerini geliştirmesinde büyük kolaylık sağlanmış olur (Aktürel, 2005). Sahip olduğumuz dil kendimizi ifade etmemize, iletişim kurmamıza ve birey olarak sahip olduğumuz deneyimlerimizi başkalarıyla paylaşmamıza izin vermekle birlikte, sahip olduğumuz bilgileri edinmenin temelini de oluşturur (Genç, 2022). İşitme kaybı olan çocuklarda aile ortamında olduğu gibi okul ortamında da iletişim oldukça önemli bir yere sahiptir (Turunç, 2021).

Dinleme becerileri ile ilgili alanda son otuz yılda, dil öğretiminin tüm yönlerini anlamak için büyük bir çaba harcanmıştır. Yapılan bu çalışmalarda şu sorular genel olarak cevaplanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin başarısına katkıda bulunan ya da onları etkileyen sebepler nelerdir? Dinleme becerisi hakkında daha fazla bilgi nasıl toplanabilir? Dinlemenin doğası nedir, dinleme becerisinin altında hangi unsurlar bulunur? Öğrenciler dinleme sırasında karşılaştıkları, kaygı, hayal kırıklıkları ve zorluklarla nasıl başa çıkabilirler? Dinleme stratejisinin sınırları nedir? (Soares ve Amorim, 2016). Bir süreç olarak nasıl gerçekleşir? Bu süreç işitme, anlama ve yapılandırma aşamalarını içermektedir. İşitme, dinleme sürecinde ilk aşama olarak gerçekleşir. Bu aşamada sesler ve konuşmalar işitilmektedir. Dinlemenin ikinci aşamasında ise sesler ve konuşmalara dikkat yoğunlaştırılmakta ve ilgi duyulanların ve gerekli görülenlerin seçimi yapılmaktadır. Dinlemenin son aşamasında ise anlamlandırılan bilgi ve düşünceler bireyin ön bilgileriyle değerlendirilerek ve birleştirilip bütünleştirilerek zihindeki yapıya yerleştirilmektedir. Bu sürecin sonunda da işitilenler zihinde yapılandırılarak dinleme gerçekleşmektedir (MEB, 2009).

Sınıftaki eğitim faaliyetlerinde yapılacak olan çalışmalarda özel gereksinimli olan öğrenciler diğer öğrencilerle birlikte çalışmalara dahil edilmeli, grup dışına çıkarılmamalıdır. Öğrencinin zamanının büyük bir bölümünü aktif olarak öğrenmeyle geçirmesinin sağlanması, öğrenciye olumlu katkılar sağlayacaktır (Akay, 2011).

Sınıftaki yapılan eğitim etkinliklerinde amaca ulaşmanın en kolay yolu, eğitim için uygun olan yöntem ve teknikleri kullanmaktır. Çünkü doğru belirlenmiş, amaca uygun olan yöntem ve tekniklerle öğretimi yapılan bir ders ve etkinliğin amaca ulaşma düzeyi oldukça fazladır (Arıcı, 2006). Eğitim-öğretimde dinleme becerisinin geliştirilmesini amaçlayan çalışmalar ülkemizde de son dönemlerde yapılmaya başlanmıştır. Ülkemizde 2005 yılından itibaren uygulanmaya başlanan Türkçe Dersi Öğretim Programında dinleme becerisinin edinilmesine önem verilmiştir. Dinleme kazanımlarını sağlamak için öğretmen kılavuz kitaplarına dinleme metinleri konulmuştur. Dersin işlenişinde bu metinler aracılığıyla öğrencilerde dinleme becerisini geliştirmek amaçlanmıştır. Öğretim programında ortaya konan bu uygulama dinleme becerisinin önemini ortaya koymaktadır (Aksu, 2013).

İşitme kayıplı öğrencilerin dinleme becerisini geliştirmek için yapılan çalışmalarda öğrencinin motivasyon düzeyi başarıyı etkilemektedir. Öğrencinin söyleneni anlama ve hedefine ulaşmadaki sahip olduğu motivasyon, beraberinde başarıyı getirmektedir (Hicks, 2000). İşitme kaybı olan çocuklara, birinci sınıf ve en son işitme teknolojisini sağlamak,

çocuğun eğitimi için ailesine ve çevresine rehberlik sunmak işitme kaybının etkisini azaltmada uygun çözüm yöntemleridir.

İşitme kayıplı çocuklarda okuldaki dinleme becerilerinde başarının artırılması amacıyla okul dışı dinleme etkinlik süreleri azaltılmalı, okul zamanı süresinde daha yoğun şekilde dinleme becerilerine zaman ayrılmalıdır. Bu süreçte öğrencilere mümkün olduğunca farklı dinleme deneyimi sunulmalıdır. Bu doğrultuda takdir için dinleme, eleştirel analiz, amacı açıklama, ön yargıyı belirleme, gerçeği kurgudan ayırt etme, yaratıcı ve tam dinleme gibi metotlar kullanılarak program yoğunlaştırılmalıdır (Funk, ve Funk, 1989).

Dinleme sürecinde işitilenlere yöneltilen dikkat ile dilsel işlemler ve dil şifrelerinin çözümlenmesi de başlar. İşitilenlerin anlamlandırılması için zihinde var olan ön bilgiler aktif hale getirilir. Zihinde yapılandırma sürecinde sahip olunan ön bilgiler yeniden kullanılabilir hale gelir. Zihinde yapılandırma sürecinde aktif hale getirilen bu bilgiler ihtiyaç doğrultusunda, aralarında ilişki kurularak yeniden sıralanır, sınıflanır, bu ilişki çerçevesinde düzenlenir, sorgulanır ve yeniden değerlendirilir. Tüm bu süreçlerin tamamlanmasından sonra işitilen bilginin anlamı süzülerek, dinlenen bir şey anlaşılır hale getirilir. Bu anlaşılmanın doğrultusunda da karşı tarafa dilsel veya dilsel olmayan cevaplar verilir. Dinleyicinin söyleneni anlama, dinleme hedefine ulaşma ve dinleme görevini başarılı şekilde tamamlama motivasyonuna sahip olması dinleme becerisini etkiler (Oosthuizen, vd., 2021). Buradan da anlaşıldığı üzere dinlemenin gerçekleşmesi çeşitli işlemleri gerektirmekte ve bu işlemlerde kendi içlerinde diğer alt işlemleri içermektedir. Bu durum bize dinlemenin birçok alt işlemlerin gerçekleşmesini gerektiren ve zihinsel yükü oldukça çok olan bir dil becerisi olduğu sonucunu çıkarmaktadır. Geleneksel eğitim anlayışına sahip pek çok eğitimci dinlemenin çocuğun kendi başına gerçekleştirdiği bir beceri olduğunu düşünerek, onlara göre öğretilmesi gerekmemektedir. Bu gelenekçi anlayış dinlemeyi işitmek ile eşit tutmaktadır (King, 1981). Bunlara göre çocukta işitme varsa dinleme de vardır görüşündedirler. Oysaki dinlemek işitmekten çok daha fazlasını ifade etmektedir (King, 1981). Bireylerin günlük yaşamlarında en çok kullandıkları dil becerisi olan dinlemenin zihinsel yükünün bu kadar çok olması bize dinlemenin kendiliğinden gerçekleşebilecek bir beceri olduğu düşüncesinin bir tarafa bırakılmasını ve dinleme becerisinde amaca ulaşmak için eğitimin gelişi güzel ve yüzeysel olarak değil, sistemli ve amaçlı olarak gerçekleştirilmesi gerektiği sonucunu ortaya çıkarır. Etkili olarak yapılan bir dinleme, çocuğun eğitim yaşamında akademik beceriler kazanmasında, başkalarıyla etkili bir iletişim kurmayı öğrenmesinde, içinde yer aldığı toplumdaki bireylerle

tatmin edici bir ilişki becerisine sahip olmasında çok önemli bir faktördür. Bu sebeple etkili bir dinleme duymaktan çok daha fazlasıdır. Bireyler dinleme esnasında duyduğuna yanıt verir. Tüm bu sebeplerden dolayı ilköğretim döneminde dinleme becerisi eğitime önemli yer verilmelidir (King, 1981). Çocuklar günlük yaşamda pek çok uyarıcıyla karşı karşıya kalırlar. Bu uyarıcılar arsından ihtiyaç duyduklarını seçme, bunlara konsantre olma, dinlediklerini eksiksiz anlama ve anladıkları hususlarla ilgili olarak karşı tarafa uygun dönütler verme konusunda zorluk çeken çocuklara, nasıl etkin bir dinleyici olabilecekleri, karmaşık süreçlerden oluşan dinlemeyi nasıl kontrol altına alabilecekleri mutlaka öğretilmelidir. Etkili bir dinleyici olmanın ilk şartı ise dinleme süreçlerinin farkında olmak, dinlemenin hedeflerine uygun olarak bir süreç planlaması yapmak ve dinleme esnasında uygun yöntem ve teknikleri kullanabilmektir. Sonuç olarak dinleme sürecinde stratejik olarak davranabilmektir (Kurudayıoğlu ve Kiraz, 2020). Bir başka deyişle dinleme sırasında yapmaları gereken temel çalışmaları içselleştiren ve bunları bir refleks haline getiren öğrenciler, dinlediğini anlama, sorgulama, analiz etme, eleştirme ve değerlendirme gibi üst düzey bilişsel görevlere odaklanabilirler. Dinleme öğretimi dinleme eğitimi için gerekli olan bir basamak olsa da öğrenci için önemli olan sahip olduğu bu becerileri kullanarak kendisini daha üst basamaklara tırmanma konusunda teşvik edebilmesidir. Dinleme eğitimi için kullanılacak becerilerin öğretilmesinde özellikle bunları ne olduğunun tam olarak netleştirilmesi gerekmektedir. Fakat dinleme eğitimi alan yazında, dinleme becerisi, yöntemi ve tekniği kavramlarının sınırlarının tam olarak ortaya koyulmadığı için bu üç kavramın birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir (Kurudayıoğlu ve Kiraz, 2020).

Dinleme becerilerinin belirlenmesi ve geliştirmesi için alanındaki araştırmalarda araştırmacılara destek sağlamak müfredat geliştirmede önemli bir yöndür (Gleason, 1993). Okul ortamında öğretmenler öğrencilerin derslerdeki başarılarını arttırmak için dinleme becerisine bağlı olan öğretim yöntemlerini ve çalışmaları kullanırlar. Öğrencinin etkili bir şekilde dinleme becerisine sahip olması durumunda derslerinde de başarısı artar (Way, 1973). İletişim sürecinin vazgeçilmez bir basamağı olan dinleme, konuşmacıyla dinleyiciler arasında iletişim herhangi bir problem yaşamadan, sorunsuz şekilde gerçekleşmesi için öncelik verilmesi gereken bir dil becerisidir (Doğan ve Özçakmak, 2014).

Dinleme stratejileri, dinleme eğitimi sürecinin amacına uygun olan yöntem, teknik, araç-gereç ve materyalleri seçerek öğretimi yönlendirme faaliyetidir. Bu amaç doğrultusunda uygun olan yöntem ve teknikler ile uygun materyal ve araç-gereçleri seçerek öğretim

yönlendirilmelidir. Bir amaç doğrultusunda belirlenmiş yöntem ve teknikleri kullanmak için bu amaca uygun stratejik bir plan yapmak gerekir. Dinleme eğitimi açısından değerlendirmek gerekirse belirli bir dinleme amacı, belirli bir dinleme türünü ve bu dinleme türüne uygun olan yöntem ve teknikleri dinlemede kullanmak dinleme stratejisini belirlemek anlamına gelmektedir.

Dinleme eğitimi kapsamında strateji, yöntem ve teknik şu şekilde tanımlanabilir;

Dinleme stratejisi; dinleyicinin kendi dinleme sürecini planlaması, izlemesi ve değerlendirmesi ve dinlemenin devam ettiği süreç boyunca; dinlemenin aşamalarına, amacına ve dinleyicinin kendi özelliklerine uygun olan dinleme tür ve tekniklerin dinleme işlemi sırasında kullanılarak sürecin etkin hale getirilmesidir. Dinleme stratejisi dinleme sırasında kullanılan yöntem ve tekniklerin tümünü kapsar.

Dinleme yöntemi; temelinde bir dinleme amacı bulunan ve bu amacı gerçekleştirmek için uygulanan dinleme yollarıdır.

Dinleme tekniği; dinleme amacının gerçekleştirilmesine hizmet eden, dinleme süreci içerisinde kullanılan her türlü yardımcı tekniklerdir (Kurudayıoğlu ve Kiraz, 2020). İşitme kayıplı öğrencilere uygulanan eğitimin genel eğitim programı uygulamalarında başarısını sağlamak için yapılacak düzenlemeler ve sunulacak destek hizmetlerinde karşılaşılan en önemli sorunların başında genel eğitim programında, eğitimde bireysel farklılıklara yer ve önem verilmiş olmasına rağmen, özel eğitim programında bireysel farklılıklara yeterince yer ve önem verilmemesidir (Gürgür, 2001).

2.2.Öğrenme Ortamında Dinlemeyi Etkileyen Faktörler

Dinleme becerisi arttırmada eğitim çok önemlidir. Bu eğitimin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için eğitim ortamının buna göre düzenlenmiş olması gerekir. Eğitimin gerçekleştirildiği alana dışarıdan gelen trafik gürültüsü veya bahçedeki oyun alanları kaynaklı dış sesler ile hareketli sandalyelerin, klimalar gibi iç mekândan kaynaklı ya da sınıf ortamının arkasından gelen arka alan gürültüsü gibi faktörler sınıf içerisindeki optimum dinleme koşullarını etkileyebilir (Hicks, 2000).

İşitme engelli çocuklar dil gelişimi normal yaşlılarından farklı da olsa dil gelişimlerinin sağlanabilmesi ve çocukların eğitimlerini sürdürebilmesi için çocuğun eğitim yaşı geldiği zaman normal işiten yaşlılarının gittiği ilkokullarda eğitimlerine başlamaktadırlar. İşitme

engelli çocuğun dil gelişim düzeyi ne düzeyde olursa olsun, çocukların devam ettikleri bu okulların öğretim programları ve amaçları çocukları bütün derslerde eğitmek üzere hazırlanmıştır (Girgin, 1997). İşitme kayıplı çocuklarda bireyde işitme kaybının var olduğu tanımlandıktan sonra bu mevcut işitme kaybının çocuğun iletişim ve dil becerileri gelişimine olan zararını en alt düzeye indirebilmek için çocuklar gerekli sağlık kontrolünden geçirilerek durumlarına uygun olan işitme cihazının kullanımının erken dönemde başlatılması gerekliliği bilinen bir gerçektir (Koca, 2016).

Eğitim programı ilkelerinden de anlaşılacağı üzere ülkemizde işitme kayıplı çocukların normal yaşlılarıyla devam ettiği ilkokullarda ve işitme engelliler okullarında eğitimin çocuklardaki bireysel farklılıkları dikkate alacak şekilde yapılması amaçlanmaktadır. Uygulamada da programda olduğu gibi çocukların eğitilmesinde ve değerlendirilmesinde bireysel farklılıkların göz önünde tutularak dersler ve konular buna göre düzenlenip işlenirse öğrencilerin gösterdikleri performansta büyük artışlar yaşanacaktır. Bireysel farklılıklara göre eğitim programlarının düzenlenebilmesi için öncelikli olarak öğrencilerin sahip olduğu bireysel farklılıkların tespitinin yapılması gerekmektedir. Farklılıkların tespiti yapılmışsa eğitim amaçları buna göre planlanır ve sonuçlar bu doğrultuda değerlendirmeye tabi tutulur (Girgin, 1997). Ülkemizde ilkokula başlayan çocuklar okumayı öğrendikleri ilk yıldan itibaren çözümlene yapmakta zorluk yaşamamaktadır. Türk dilinin özelliğinden dolayı çocuklar harfler ve sesler arasındaki ilişkiyi rahatlıkla kavrayıp kullanabilmektedir. Bu öğrenciler dil becerilerindeki gelişimden dolayı çözümledikleri kelimeleri ve cümleleri anlayabilmektedir. Normal işiten çocuklar, sahip oldukları dil becerileri sayesinde çözümlene yapabildikleri zaman anlamaya da başlamaktadırlar. Dilsel beceriler ve genel kültür düzeyi gelişme gösterdikçe anlama düzeyi de artış göstermektedir (Girgin, 1997). Çocuklarda anadilin etkin olarak kullanılması çocukların öğrenmesini kolaylaştırmaktadır. İşitme engelli öğrenciler ise anadilini kullanma ve kazanmada normal yaşlılarıyla aynı süreçten geçmekle birlikte işitme kayıplı öğrencilerin dil becerileri işitme kaybından dolayı normal yaşlılarına göre çok geriden gelmektedir. Okuduklarını ve dinlediklerini anlama aşamasında işitme kayıplı öğrenciler de normal işiten öğrenciler gibi sahip oldukları dil becerilerini kullanmaktadırlar. Fakat işitme engelli öğrencilerde işitme kaybından dolayı meydana gelen, dinleme-anlama ve dil becerilerindeki farklılık yaşlılarından geri kalmalarına sebep olmaktadır. İşitme kayıplı öğrencilerin anlama aşamasındaki durumunu ortaya koyabilmek için işitme kayıplı öğrencinin dinleme-anlama ve okuma becerilerinin değerlendirilmesi normal işiten çocuklarda olduğu gibi büyük bir önem taşımaktadır. Öğrencinin bu süreçte karşılaştığı sorunlarla baş edebilmesi için

öğretmenin, öğrencisinin bulunduğu düzeyini bilmesi, ona gerekli yardımı sunabilmesi için gereklidir (Girgin, 1997).

Konuşmacının konuyu sunma ve anlatma biçimi, konuşma sırasında görsel ve işitsel araçları kullanıma durumu, konuşmacının duruşu, konuşmacının beden dilini kullanma şekli, konuşmacının sahip olduğu dil becerisi ile bilgi birikimi ve bu bilgi birikimini aktarırken, kullanılan ses tonu, konuşma hızı, konuşmacının anlattığı konunun dinleyicide uyandırdığı ilgi düzeyi gibi faktörler dinleme sürecinde etkilidir. Konuşmacıdan kaynaklanan dinleme problemleri dışında dinleyiciden kaynaklı problemler de vardır. Dinleme sırasında kendi doğrularının dışındaki doğrulara kapalı olan bireyler seçici dinleyici durumundadır. Dinleme sırasında duygularını katarak dinleyenler saplantılı dinleyicidir. Konuşmacı ne derse desin konuşmacının tüm söylediklerini kendisine yapılmış bir saldırı olarak görerek kendisini savunmaya çeken dinleyici grubuna savunmacı dinleyici denir. Sahip oldukları üstün gözlem yetenekleriyle konuşmadaki en ince detaya kadar gözlem yaparak, konuşmacıyı zor duruma düşürmek için çelişkileri yakalamaya çalışan dinleyiciler ise tuzak kurucu dinleyicilerdir. Bunlar çelişkileri yakalamaya odaklandıkları için detaylara takılıp kalarak konuşmanın özünü kaçırlar. Konuşmalarda dinlediklerini sadece yüzeysel olarak algılayan, konuşmacının söylediklerinin, hangi ortamda ne amaçla söylediğini ve ne anlatmak istediğini anlayamayan dinleyiciler yüzeysel dinleyicidir. Dinlemeye psikolojik ve fiziksel olarak hazırlığını yaparak başlayan, konuşmacının verdiği mesajın özünü anlamak üzere dinleme gerçekleştiren, konuşmacının vermek istediği mesajı en ince ayrıntısına kadar empatide bulunarak dinleyen ve dinlediğini davranışlarıyla konuşmacıya gösteren dinleyiciler başarılı dinleyicilerdir. Bu tür dinleyiciler eleştirisel olarak dinler, gerekli olan yerlerde tepkisini ortaya koyar ve gerekli gördüğü noktalarda konuşmayla ilgili gerekli notları alır. Konuşmanın anlaşılmasını sağlamak ve yardımcı olmak için güçlendirici ve görsel ifadelerle konuşmanın desteklenmesi konuşmanın anlaşılmasını kolaylaştırır (Van Berkel, vd., 2020).

Yukarıda verilen eğitim ortamında dinleyiciden kaynaklı problemlerin dışında dinleme eğitimi veren öğretmenlerin dinleme öğretimindeki eksiklikleri, dinlemeyi olumsuz olarak etkilemektedir. Bu eksikliklerle, dinleyicide bulunan, etkisiz dinleme alışkanlıkları ve zayıf dinleme becerileri dinleme ortamında eğitimi zorlaştırmaktadır. Buna karşılık öğretmenlerin dinleme eğitiminde öğrenciye rol ve model olması, okul ve evde oluşturulan eğitim ortamında dinleme becerisini geliştirici etkinlikler yapılması dinleme becerisinin gelişimini olumlu olarak etkilemektedir (Aksu, 2013).

Dinleme, konuşma küçük yaşatan itibaren birbirini tamamlayan iki dil becerisidir. Çocuklar dikkatli bir dinleyicidirler ancak paylaşma noktasında aceleci davranırlar. Çocuklar dinleme sırasında dinler, sözcükleri seçer, ayırt eder, duyduklarını kodlar ve ilk fırsatını bulduğunda paylaşır. Konuşma bu süreç içerisinde dinlemeyi tamamlayan en etkili beceridir (Aksu, 2013). Konuşma eğitiminin çocuklara dinlemelerle verildiği unutulmamalıdır. İletişimde konuşmacı ne kadar önemliyse dinleyici de o kadar önemlidir. Bundan dolayı dinleme ve konuşma becerileri birbirinden ayrı olarak düşünülemez. Bir konuşan varsa paylaşımın diğer unsuru da mesajın verildiği dinleyicidir. Dinlemenin işlevsel yönden en fazla ilişki içerisine girdiği dil becerisi olarak konuşma karşımıza çıkar. Dinleme ve konuşma becerileri iletişimin gerçekleşmesi esnasında, anlama ve anlatma görevlerini yerine getirmektedirler. Başka bir ifade ile konuşma işlevini yerine getiren kaynak, dinleyen ise alıcıdır. İletişim sürecinde konuşma tek başına olarak kendi içerisinde başlayıp biten bir süreç değildir, daima dinleme ile iç içedir (Aksu, 2013).

İşitme ve dinleme için dilimizi ve çevremizdeki dünyayı anlamamızı sağlayan sistemin temelini oluşturan karmaşık bir yapıdan oluşan fizyolojik bir süreçtir. Bununla birlikte işitme ve dinleme fizyolojik özelliğinden daha da önemli olarak bilişsel ve anlama yönü de bulunmaktadır. Bu sayede birey yaşadığı çevre ve dünya ile arasında bir bağlantı kurmuş olur (Girgin ve Yazçayır, 2019).

2.3. Dinleme Becerisinin Diğer Dil Becerileriyle Olan İlişkisi

Dinleme becerisi, bireyin zihinsel ve fiziksel olarak gelişimi ile doğru orantılı olarak gelişme göstermektedir. Dinleme becerilerinin gelişim düzeyi bu gelişim evreleri sürecinde farklılıklar gösterebilir. Dinleme becerisinde ilk adım bebeklik döneminde bebek tarafından dilin algılanmasıdır. Bebeklik döneminde duyulan bu ilk sesler, ayrıştırılarak zihinde pekiştirilir. Bebeklik döneminde duyulan sesler ilk zamanlarda ayırt edilemez. Bu dönemdeki çocuklar bilinçli olarak dinleme becerisini kullanamazlar. Bebeklerde dikkat süresi çok kısadır bu durumda dinlemeyi olumsuz olarak etkiler. Ancak zamanla çocuktaki büyümeye bağlı olarak dinleme becerisinde de önemli ilerlemeler görülür. Çocuklarda dinleme becerisinin gelişimi, çocuklardaki algılama becerisinin gelişimi ile aynı doğrultuda on altı yaşına kadar devam eder. Çocukların gelişme çağında iletişimde seçtikleri sesler, çocuğun duyguları, hayal dünyası ile ilgilidir. Ergenlik çağına geldikleri dönemde çocukların seçimleriyle ilgili büyük değişimler yaşanır. Bu dönemde çocuklar artık olaylardaki ayrıntılara, olayların mantıkla olan ilişkisine ve sesler arasındaki ilişkileri göz önünde bulundurarak dinlemeyi gerçekleştirmeye

başlarlar. Çocukların kendi düşüncelerini dinleme işlemine katarak ve dinlediklerini eleştirerek dinleme becerisine sahip olması ileriki yaşlarda gerçekleşmeye başlar. Çocukların yaşa bağlı olarak değişen ve gelişen bilgi ve anlama becerileriyle sahip oldukları dinleme becerisi arasında doğru orantılı bir ilişki bulunmaktadır. Çocuklar bebeklik döneminden başlayarak, kendilerine söylenen bazı basit kurallar ölçüsünde dinledikleri şeyleri davranışa dönüştürerek uygularlar. Çocuklar bu sayede kendilerini birtakım tehlikelerden korurlar. Bunlar çocuğun bu çağlarda edindiği ancak bilinçli olmayan kazanımlardır (Aksu, 2013).

Çocuklar doğdukları andan itibaren çevreleriyle ilişki kurmaya başlarlar. Çocukların yaşları büyüdükçe çevreleriyle kurdukları bu ilişkilerde kullandıkları sözcükleri zamanla sözel ifadelere dönüştürerek kurdukları iletişimde dil becerilerini aktif olarak kullanmaya başlarlar. Çocuklar büyüdükçe ve geliştikçe sahip olduğu bütün dil becerilerini bir arada birlikte kullanabilme becerisini kazanır. Birey konuşulanı dinleyip bununla ilgili gerekli notlar alabilir, yazdıklarını okuyabilir. Konuşma ve dinleme çocukluk döneminden itibaren birbirini tamamlayan iki dil becerisidir. Çocuklar, dinler, seçer ve ilk imkân ortaya çıktığında da bu duyduklarını çevresi ile paylaşır. Konuşma ve dinleme bu dönemde birbirlerini tamamlar. Konuşma eğitimi bebeklikten itibaren çocuğun çevresini dinleyerek kazandığı bir beceridir. Bu nedenle konuşma ve dinleme becerileri iletişimde birbirinden ayrı düşünülemez (Aksu, 2013).

Okuma bir dile ait olan harfleri, kelime ve cümleleri tanıyarak bunların anlamlarını ifade edebilme sürecidir. Eğitim programları uzunca bir süre dinlemeyi bir öğrenme alanı olarak değil, anlamamanın bir alttaki basamağı olan okuma ile teknik olarak birlikte kabul etmişlerdir. Okuduğunu anlamada görme ne görev yerine getiriyorsa, dinlediğini anlamada da işitme aynı görevi üstlenmektedir. Dinlemede de ve okumada da bilgilerin algılanması ve anlamlandırılması söz konusudur (Aksu, 2013). Çocuklar okuma becerisini öğrendikleri ilk ve en önemli ortam ailedir. Bu sebeple çocuğa okuma sevgisi aşılama anne ve babaya büyük görev düşmektedir (Yurtbakan ve Erdoğan, 2020). Aile ile çocuğun bulunduğu etkileşim düzeyi ve niteliği, çocukların erken okur yazar olma çalışmalarında başarılı olup olmamasında etkilidir (Doğan, 2018). Okuma becerisi tüm öğrencilerin akademik yaşamlarının merkezinde bulunan, çocuğun ileriki dönemde ihtiyaç duyduğu akademik becerilerin kazanılmasında mutlaka sahip olunması gereken bir ön koşul durumunda olan bir beceridir. İlkokulun ilk döneminde normal çocuklar tarafından kolayca edinilen bu beceriye, işitme kaybı olan çocuklar ise sahip olmada problem yaşamaktadır (Güldenoğlu, Kargın ve Miller, 2014). Okuma alanında yapılan çalışmalardan elde edilen bulgular bize okuyucuların sahip olduğu şifre çözme yeteneklerinin,

okuduğunu anlama yeteneğiyle doğrudan ilişkili olduğunu ve bireyin sahip olduğu kelime bilgisiyle okuduğunu anlama düzeyinin arttığı sonucunu meydana getirmektedir (Calloway, 2019). Okuma becerisinin kazandırılması için yapılan öğretimde kullanılan yöntem dışında çocuğun başarısını etkileyen başka nedenlerde bulunmaktadır. Bunlar çocuğun kişisel özellikleri, çocuğun ailesinin çocuğun anlatma becerisi ile ilgilenme şekli ve ailenin çocuğuna sunduğu olanaklardır. Bireylerin kültürel becerileri edinebilmeleri buldukları çevre ile kurdukları etkileşime bağlıdır (Özkan ve Yücel, 2021). Okuma becerisi yalnızca yazılı olarak sunulan metinleri değil bununla birlikte görsel materyalleri hatta hayat boyunca karşılaşılan tüm öğeleri kapsayan bir süreçtir (Topraktepe, 2022). Okuma ve yazma okul hayatındaki önemli başarılar için kritik öneme sahip olduğu için eğitim yaşamında dil becerilerinin geliştirilmesi için yapılan çalışmalarda okuma yazma becerisin bireyde tam olarak kazanılmasına, akıcı olarak okuma ve anlama becerilerinin geliştirilmesine büyük bir önem verilmektedir. Bu becerilerin bireyde elde edilmesinde de en önemli olan dinleme becerisine bireyin sahip olmasıdır (Honig, 2007). İşitme kayıplı olan bireylerde işitme cihazları vasıtasıyla çocuğun duyduğu seslerin yükseltilmesini sağlayarak işitme kayıplı çocuğun sesleri daha iyi duyması sağlanabilir. Ancak bireyde bulunan 54db'lik işitme kaybının üzerindeki işitme kayıplarına sahip bireylerde konuşma seslerini duymakta zorlanan bireylerin sesleri duyma ve sözlü dili öğrenme yeteneğinde ciddi olarak bir bozulma yaşanır (Honig, 2007). Okuma, öğrencilerin zihinsel alanına en büyük katkıyı sağlayan öğrenme alanlarından biridir. Okuma becerisinin gerçekleşme sürecinde, duygu, düşünce ve bilgiler zihinsel süreçlerden geçirilerek anlamlandırılır ve yapılandırılmaya tabi tutulur. Okuma sürecinde okumanın gerçekleşmesi üç aşamada gerçekleşir. Bu aşamalar, görme, anlama ve zihinde yapılandırma aşamalarıdır. Bireyler görme aşamasında yazıdaki harf ve sembolleri algılamaktadır. Bu algılamadan sonra dikkat yoğunlaştırılarak kelimeler, cümleler tanınır ve ilgi duyulan ve gerekli görülenler seçilir. Seçilen bu bilgiler, sıralama, sınıflandırma, sorgulama ve ilişki kurarak eşleştirme aşamalarından sonra analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel aşamalardan geçirilerek anlamlandırılır. Anlamlandırma aşamasında metindeki görsellerden de faydalanılır. Okuma aşamasında öğrencinin sahip olduğu ilgi, öğrencinin okuma amacına güdülenmesi, ön bilgileri ve okuma deneyimleri anlamının gerçekleşmesinde belirleyici olan temel unsurlardır (MEB, 2009). Okuma yazma becerisinin geliştirilmesi ve öğretiminde başvurulan çözümlenme yöntemi öğrenci gelişimine önemli katkı sağlamaktadır. Parçalardan oluşan bütünü öğretimi ile başlayan etkinlikler, bütünü parçalara ayrılması ile devam etmektedir (Akyol ve Şahin, 2019). İşitme engelli öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesinde yazmanın da önemli bir yeri vardır. Yazma sürecinde yazmanın ilk aşaması olan

konu seçiminden başlanarak, taslak çıkarma, düzeltme gibi yazının oluşumu sağlayan evreler, sözcükleri doğru yazma, sözcükleri yerinde kullanma gibi becerilerin geliştirilmesiyle iletişim becerisine katkı sağlamış olur (Efe ve Karasu, 2017).

Okuma eylemi bireyler tarafından bir amaç doğrultusunda gerçekleştirilir. Bu amaçla kaybolan bir birey yolunu bulmak için haritayı okur, lokantada yemek yiyecek olan bir birey yiyeceği yemeği belirlemek için menüyü okur, gireceği sınavdan yüksek not almak isteyen öğrenci ders çalışırken konu ile ilgili konu ve görselleri okur. Okuma farklı bireyler tarafından farklı amaçla yapılabilir (Güleç, 2022). Bireylerin ilk okuma yazma çalışmalarıyla elde edilen okuma becerisi bireyin devam ettiği eğitim süreçlerinde geliştirilebilir. Okuma becerisinin gelişiminin devam etmesi bireyin zorunlu eğitim döneminde attığı temellere bağlıdır. Bu dönemde atılan temel ne kadar sağlam olursa sonraki eğitim döneminde yaşanan gelişim o kadar sağlam olur (Türkben ve Temizyürek, 2017). Okuma becerisi kazanmış bireyler, okuduğu ile ilgili olarak çıkarımda bulunma becerisi de kazanır. Çıkarımda bulunma; parçada ya da metinde açıklanmayan bir bilgiyi, sahip olduğu ön bilgilerini kullanarak anlayabilmektir. Çıkarımda bulunabilen bireyler ön bilgilerini ve sahip oldukları genel kültürü kullanarak, parçada geçen ancak detaylı şekilde belirtilmeyen dolaylı bilgilerin anlamını çıkarabilmektedir. Böylece okuma becerisi bireylerin dünyaya bakış açılarında değişiklik yaparak bilgiyi daha iyi anlamalarını sağlar (Girgin, 1997).

Önemli bir dil becerisi de konuşmadır. Konuşma ön bilgileri gözden geçirme, düzenleme ve aktarma olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Konuşmaya zihinde yapılandırılmış, duygu, düşünce ve bilgilerin gözden geçirilmesiyle başlanır. Konuşmanın ikinci aşaması ise konuşmanın amacı ve kullanılacak yöntemine uygun olarak aktarılması planlanan duygu, düşünce ve bilgilerin seçilmesidir. Konuşmanın amacına uygun olarak seçilen duygu ve düşünceler, sıralama, sınıflandırma, eleştirme, sorgulama, analiz ve sentez yapma ve özetleme gibi zihinsel işlemlerden geçirilerek düzenlemeye tabi tutulur. Yapılan düzenlemeden sonra aktarılmasına karar verilen, duygu, düşünce ve bilgilerin aktarılması seçilen ses, hece ve kelimeler vasıtasıyla yapılır. Bu yapılan aktarmanın etkili olabilmesi için aktarım beden diliyle de desteklenir (MEB, 2009).

Dinleme becerisiyle ilişki olan bir diğer iletişim becerisi yazmadır. Dinleme becerisiyle yazma arasında ilişki özellikle okullarda sınıf içerisinde yapılan etkinliklerde karşımıza çıkmaktadır. Bu etkinlikler dinleme becerisi yazma becerisinin gelişmesinde onu destekler niteliktedir. Diğer becerilerden önce bireylerin yaşamında ilk kullandığı iletişim becerisinin

dinleme olması, dinlemenin diğer dil becerileri üzerinde etkili olan bir dil becerisi olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır (Aksu, 2013). Çocuk, anne karnından başlayarak okul dönemine kadar olan süreçte bilgi edinimlerinin büyük bir bölümünü dinleme ile elde eder. Çocuklar okullarda verilen eğitimle bilgi düzeylerini arttırmaya devam ederler. Bu eğitim süresince çocuklara planlı ve sistemli bir şekilde dinleme eğitimi verilerek çocuğa dinlediklerini doğru kavrama bilincinin kazandırılması hedeflenmelidir (Ciğerci, 2015).

Her çocuk kendine özgü olan bir bedensel bir yapıya, çeşitli öğrenme ve duygusal özelliklere sahiptir. Bu farklılıklar, belirli ölçülerde bulunduğu işitme kayıplı öğrencilerin normal yaşlılarıyla aynı ortamda eğitime devam ederek genel eğitim hizmetlerinden yararlanabilirler (Aslan, 2013). Bireylerin dilleri ile ilgili bildikleri kelime sayısı, dinlenen konunun dinleyicinin ilgisini çekmesi, konuşmacının kullandığı görsel ve işitsel unsurlar, konuşmacının jest ve mimikleri gibi özellikler dinleme eylemini kolaylaştıran faktörlerdir (Benzer ve Sefer, 2020).

İşitme sağlığının korunması ve böylece işitme kaybı konusunda toplumdaki farkındalığı arttırmaya yönelik olarak çalışmalar son dönemde Dünya Sağlık Örgütü ile birlikte yürütülen çalışmalarla ülkemizde yaygınlaşmaktadır (Tuz, Aslan ve Sennaroğlu, 2020). Okuma ve yazma okul hayatındaki başarılar için çok önemlidir. Bu sebeple sınıflarda dil gelişimini artırma uygulamalarında okuma ve yazma öğretimine büyük önem verilmektedir. Bu becerilerin gelişebilmesi içinde mutlaka dinleme becerisi geliştirilmelidir (Honig, 2007).

2.4.Dinleme Becerisinin Geliştirilmesinde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Dinleme becerisinin gelişmesini sağlamak için yapılan çalışmalar sonucunda alanın uzmanı, dil bilimciler tarafından dinleme becerisinin geliştirilmesine katkı sağlayan çeşitli yöntemler ortaya konulmuş ve bu yöntemlerin kullanılmasıyla dinleme becerilerine katkılar sağladığı ortaya konulmuştur.

2.4.1 Munte'in Birleştirilmiş Öğretim Yöntemi

Munte'in birleştirilmiş öğretim yönteminde dört temel dil becerisi ile yapılan etkinlikler diğer dil becerilerini de etkilemektedir. Bu nedenle dört temel dil becerisi ile ilgili etkinlikler bir arada yapılmalıdır (Munte, 1989).

Munte'in Birleştirilmiş Öğretim Yöntemi dinleme becerisini geliştirmek amacıyla şu şekilde kullanılabilir; öğretmen tarafından öğrencilerle birlikte bir konuşma konusu belirlenir.

Belirlenen konuşma konusuyla ilgili olarak bir öğrenci sınıfta ya da etkinliğin yapıldığı eğitim ortamında kendisinin önemsendiği bir olayı anlatır. Sonra öğrenciden bunu tahtaya yazması istenir. Sınıfta bulunan diğer öğrenciler de konuşma konusuyla ilgili olan başka benzer bir olayı defterlerine yazarlar. Öğrenciler defterlerine yazdıklarını sınıfta arkadaşlarına okurlar. Bu çalışmada öğrenciler konuşulan sözcükleri duyar, yazarak ona dokunur ve yazdıklarını okurken kelimeleri ve sözcükleri tekrar görür ve duyarlar. Böylece yapılan bu etkinlik sayesinde bütün bir dil becerisini kullanımı sağlanmış olur. Munte'nin Birleştirilmiş Öğretim Yönteminin kullanılması sırasında dikkat edilmesi gereken temel olarak öğrencilerin öğretmenlerini dinledikleri gibi birbirlerini de dinlemeyi istemesi bu gerçekleştirmeyi öğrenmeleridir (Aksu, 2013).

2.4.2. Truesdale'nin Tüm Vücutla Dinleme Yöntemi

Tüm vücutla dinleme yönteminde dinleme eylemini somut, gözlenebilen, aktif bir beceri yapmak için dinleme eylemi sırasında gerçekleşen aktif davranışları vücudun hissedebilir bölümlerine öğretirken, bir yandan da öğrencilere somut dinleme davranışları kazandırılarak daha etkili dinleme becerileri sağlanmaları amaçlanmaktadır. Tüm vücut dinleme yöntemi okula yeni başlayan, okula gelişmemiş dinleme becerileri ile gelmiş olan öğrencilere dinlemeyi öğrenmelerinde kullanılacak etkili bir yöntemdir. Çünkü ilkokula yeni başlayan veya okul öncesinde bulunan öğrenciler daha çok bedenleri ile öğrenmeyi tercih etmektedirler. Tüm vücut dinleme yöntemi öğrencilere dinlemeyi tüm vücutlarını kullanarak öğretir (Aksu, 2013).

2.4.3 ELVES Yöntemi

ELVES dinlediğini anlama becerisini geliştirmek için tasarlanmış olan bir yöntemdir. Bu yöntemde çocukların okuma isteklerini canlı tutmak amaçlanmıştır. Dinleme becerisi geliştirmede başlangıç aşamasındaki bir yöntem olan ELVES, önce anne ve babalar tarafından, Türkçe dersinde ise öğretmenler tarafından uygulanabilecek olan bir yöntemdir. Alan yazında yapılan araştırma sonuçlarına göre, haftanın belli bazı günlerinde ve saatlerinde çocukları kendi düzey ve seviyelerine uygun, masal, hikâye vb. okunan ya da anlatılan çocuklar dil becerisi gelişimde önemli olan bir deneyim kazanmakta böylece bu çocuklar yaşlarına göre dinleme sırasındaki dikkat düzeylerinde artış gözlenmekte ve dinlediğini anlama becerilerinde önemli gelişmeler görülmektedir (Aksu, 2013).

BÖLÜM 3

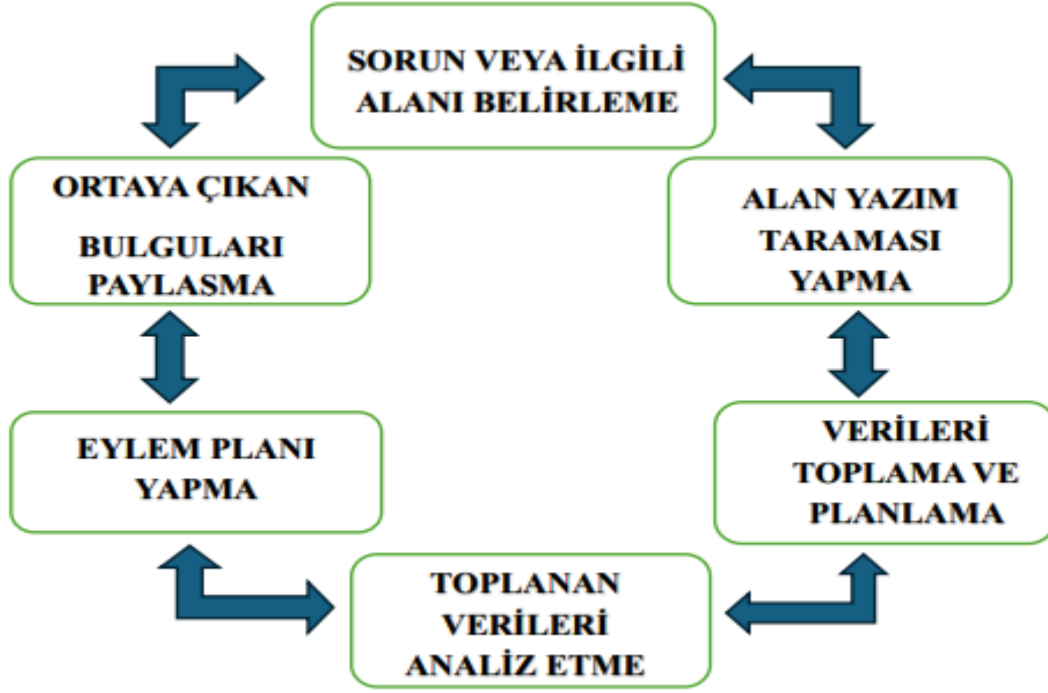
3. YÖNTEM

Bu araştırmada kullanılan araştırma modeli, araştırmanın katılımcıları, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi alt başlıklar halinde verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada işitme kayıplı bir dördüncü sınıf öğrencisinin Türkçe dersindeki dinleme becerilerinin ders başarisına olan etkileri inceleneceği için bir nitel araştırma yöntemi olan eylem araştırma deseni kullanılmıştır. Eylem araştırması, sınıf, okul ve öğretmen merkezli olarak uygulanabilen bir süreçtir (Gürgür, 2019). Pozitif bilimlerin genellemeye özgü araştırma yöntemi olan nicel araştırmadan farklı olarak nitel araştırma, insana özgü olan ve her bireyde farklı olan bireysel özelliklere odaklanır. Bu nedenle nitel araştırmalarda genellemeler yerine bilginin özgünlüğü ve derinliğine bir yoğunlaşma durumu vardır. Nitel araştırmalarda büyük örneklemler yerine daha küçük çalışma gruplarından elde edilen derin ve özellikli olan bilgilere ve verilere yoğunlaşılır. Bu bağlamda nitel araştırma, nicel araştırmanın insanın bireysel farklılıklarını genellemeler içerisinde yok sayan durumuna karşı bir tepki olarak ortaya çıkmıştır.

Nitel araştırmaların, yirminci yüzyılın başlarından itibaren insan yaşamının karmaşık doğasını ortaya koymak, pozitif bilimlerin kabul etmediği bireylere özgü olan olgu ve gizli yönleri belirlemek amacıyla antropoloji, psikoloji ve sosyoloji bilimlerinde başladığı kabul edilmektedir (Baltacı, 2019). Nitel araştırma süreçleri ve bileşenleri dahil olmak üzere dinlemenin doğasına uygun olan araştırmaların üstlenilmesinde çok önemli bir role sahiptir. Nitel araştırma ile birinci elden anlatımlarla araştırma verileri, işitme kaybı olan kişilerin dinleme yeteneklerini izlemek ve raporlamak için kullanılır (Hughes, vd., 2022). Eylem araştırması döngüsel bir süreçtir. Bu yönüyle eylem araştırması doğrusal süreçler yerine sürekli olarak birbirinin takip eden birbiri ile ilişki içerisinde olan döngüsel aşamalardan oluşan bir süreçtir. Bu aşamalar bazen birbiri ardına tekrar edebilmekte bazen ise yeri ve sırası değişebilmektedir (Tozak, 2017).

Şekil.4.1.1 Eylem Araştırmasının Uygulama Döngüsü

Eylem araştırmasında araştırmacının belirlemiş olduğu araştırma sorusuyla ilgili bilgi toplaması gerekir. Konuyla ilgili literatür taraması yapması, araştırma sorununu tanımlaması, tanımlanan sorunu çözebilmek için çalışma planı hazırlaması gerekir. Sorunun düzelmesinin ve iyileşmesini sağlayacak çalışmalar yapması da araştırmacının araştırmada döngüsel bir deseni kurguladığını göstermektedir.

Araştırmada araştırmacı-öğretmen, günlükler, gözlemler, görüşmeler, sahada tutulan notlar, çalışmayla birlikte elde edilen ürünler, çeşitli veri toplama araçları aracılığıyla öğrenci hakkında elde edilen bilgilerin ışığında, uygulamada kullanılacak materyalleri ve çalışma planını hazırlayarak danışmanın onayına sunmuştur. Danışmandan alınan geri dönütler doğrultusunda çalışma planı ve uygulama materyallerinde gerekli düzeltme ve değişiklikler yapılarak çalışma planı uygulamaya başlanmıştır.

Araştırmacı-öğretmen eylem planı doğrultusunda yaptığı uygulamaların sonrasında kendi öz değerlendirmesini yaparak, bu değerlendirmeleri uygulama planında değerlendirme bölümüne kısa notlar halinde not etmiştir. Araştırmacı aldığı bu notları çalışma günlüklerine kaydederek uygulama danışmanına sunmuş ve ondan aldığı görüşler doğrultusunda yapılacak bir sonraki uygulamanın hazırlık aşamasına geçmiştir. Araştırmacı-öğretmen araştırma süreci boyunca uygulama hazırlığı öncesinde ve uygulama sonrasında danışmanın görüşlerini ve

önerilerini almış ve bu geri bildirimleri çalışma günlüklerine aktarmıştır. Araştırma süreci boyunca araştırmacı çalışmayı bu döngü içerisinde devam ettirmiştir. Bu şekilde henüz problemler ortaya çıkmadan önlem alınmaya çalışılmıştır. Araştırma sürecinde danışman uygulamanın planlama süreci ve uygulama genelinde yaşanan ve yaşanabilecek problemlerin tespit edilmesi amacıyla araştırmacının sunmuş olduğu araştırma günlüklerini, öz değerlendirme formlarını ve araştırma planını düzenli olarak takip etmiş ve sistemli bir şekilde araştırmacıya destek sağlamıştır. Danışmanından aldığı geri bildirimler yardımıyla araştırmacı araştırmasında karşılaştığı problemleri çözmeye çalışmıştır.

3.2. Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın katılımcılarını, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Konya İli Selçuklu İlçesi'nde bir ilkokuldaki dördüncü sınıfta okuyan işitme kayıplı bir kaynaştırma öğrencisi, öğrencinin annesi ve araştırmacı-öğretmen oluşturmaktadır.

3.2.1. İşitme Kayıplı Bir Kaynaştırma Öğrencisi

Kaynaştırma öğrencisinin adı kişisel bilgilerin gizliliğinin korunması ilkesinin gereği Mehmet olarak isimlendirilmiştir.

Mehmet doğuştan işitme kayıplıdır. Ailenin ikinci çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Annesinin verdiği bilgilere göre Mehmet doğumdan itibaren seslere hiç tepki vermediğinden dolayı yirmi günlükken Mehmet'e ilk işitme testini yaptırmışlar, olumsuz sonuç alınca birkaç farklı hastanede daha bu testi yenilemişlerdir. İşitme implantı ameliyatı için Ankara Hacettepe Üniversitesi Hastanesi'nde bir yaşına kadar beklemeleri gerektiği sonucuna varılmış bundan dolayı iki kulak arkasına işitme cihazı takılmıştır. Bir aydan bir yaşına kadar olan süreçte ses eğitimi ve rehabilitasyon sürecine katılan Mehmet, işitme cihazları ile istenilen duyma becerisini gerçekleştirememiştir.

Bir yaşına gelince tek taraflı işitme implant ameliyatı yapılmış ve devamında da Ankara'da rehabilitasyon süreci devam etmiştir. Yapılan ameliyat sonrasında duyma gerçekleşmemiş ve iki ay sonra tekrar ameliyat olmuştur. İkinci ameliyat sonrasında duymaya başlayan Mehmet rehabilitasyon ve ses eğitimlerine devam etmiştir. Mehmet iki yaşına gelince kafasının diğer tarafına da implant yerleştirilmek üzere bir kez daha ameliyat olmuştur. Mehmet'in dediğine göre; iki tarafında da implant olması sesleri daha iyi duymasında etkili olmuştur.

Altı yaşına gelinceye kadar çeşitli rehabilitasyon kurumlarında eğitim alan Mehmet, okul ortamında implantlarını korumayı öğrenmesi için ilk önce okul öncesi eğitim almış ve artık başka bir kuruma devam etmemiştir. Daha sonra ise ilkokula başlamıştır. Araştırmacı olan sınıf öğretmeni ile de tanışması bu dönemde olmuştur. Öğretmeni ile ilk günden itibaren iyi iletişimi olan Mehmet dinlemeye ve anlamaya açık bir çocuktur. Fakat fiziksel ortamdaki gürültü, sınıf ortamının kalabalık olması onu zorlamıştır. Araştırmacı-öğretmeni ile diyalogu iyi olmasına rağmen Covid-19 Pandemi sürecinde (ikinci ve üçüncü sınıfta iken) okulların tatil olması ile uzaktan eğitim süresinde uzaktan eğitimden kaynaklanan dinleme sorunları yaşamıştır. Okulların hibrit olarak (sınıf iki gruba bölünmüş ve hem okul hem de uzaktan eğitim süreci yapılmıştır) açılmasından sonra ise maske kullanılarak konuşulması yüzünden dinleme ve anlama sorunları yaşamıştır. Bu süreçte öğretmen maske yerine siperlik kullanmış ve sınıfta daima öğrencinin görebileceği ve duyabileceği mesafede durmuş böylece bu sürecin sağlıklı ve öğrenciye faydalı olacak şekilde atlatılmasını sağlamaya çalışmıştır. Öğrenci dördüncü sınıfa gelince dinleme becerilerine yönelik olarak yapılan çalışmalara istekle katılmıştır. Görüşme formlarına içtenlikle cevap vermiştir. Yapılacak olan her çalışmaya istekle dahil olmuş, anlama becerisi geliştikçe özgüveni artmış hem evde hem de okulda araştırmacı-öğretmeni ile iş birliği yapmıştır.

3.2.2. Öğrenci Velisi

Kişisel bilgilerin korunması kapsamında velinin adı verilmemiştir. Mehmet'in annesi İngilizce öğretmenliği mezunudur. Fakat çalışma hayatında hiç bulunmamıştır. Mehmet'in işitme kaybını ilk kendisinin fark ettiğini belirten anne ameliyat süreçlerinde, rehabilitasyon süreçlerinde daima çocuğunun yanında bulunmuş ve evde de ses eğitimi için gerekli çalışmaları yapmıştır. Anne bu konularda kendini geliştirmeye çalışmıştır. Çeşitli kanallardan videolar izlemiş, doktor ve rehabilitasyonda kendisine anlatılanları evde bire bir uygulamaya çalışmıştır. Mehmet birinci sınıfa başladığı gün öğretmeni ile tanışmışlardır. Mehmet'in doğumundan itibaren yaşadığı durumları öğretmene içtenlikle anlatmış, sürekli öğretmen ile iletişim halinde olmuştur.

Araştırmacı ile işitme kayıplı öğrencinin evde yaptıkları dinleme becerisi eğitimlerinde araştırmacıya yardımcı olmuş, evdeki ortamı fiziksel olarak ayarlamıştır. Elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışan velimiz, yapılan görüşme formlarına samimi olarak cevap vermiş, hiçbir şekilde araştırmacı-öğretmene zorluk çıkarmamıştır.

Mehmet'in babası Konya'da bir kamu kuruluşunda görev yapmaktadır. Araştırma süresinde araştırmacı-öğretmen ile daima iletişimde bulunmuş, çocuğuna ve eşine yardımcı olmuştur. Mehmet sevgi dolu, anlayışlı bir ailede büyümektedir.

Durumundan dolayı Mehmet ile özel olarak ilgilenenler de aile birinci çocukları olan kızları ile de daima ilgilenmişler, onun geleceği için de çaba sarf etmişlerdir.

Mehmet ile ablası arasındaki iletişim oldukça iyidir. Mehmet ablasını her zaman sevmekte, koruyup kollamakta ve ona saygı duymaktadır. Aynı şekilde ablası da Mehmet ile özel olarak ilgilenmekte, ihtiyacı olan her an yanında bulunmaktadır. Abla kardeş arasındaki ilişki oldukça değerlidir. Araştırma boyunca abla Mehmet'e gerekli desteği göstermiştir.

3.2.3. Araştırmacı-Öğretmen

Araştırmacı Esra ATAÇ Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünden 2005 yılında mezun olmuştur. Meslek hayatına 2005 yılında Muş İli'nde başlayan araştırmacı, doğu görevinin bitmesinin ardından Konya İli'ne 2009 yılında gelerek Çumra İlçesi'nde görevine başlamıştır. Dört yıl burada çalıştıktan sonra Konya İli Meram İlçesi'nde okula gelemeyecek durumda olan öğrenciler için evde eğitim hizmetinde görev almıştır. Bu zamanda pek çok özel çocukla bağ kuran araştırmacının özel eğitim alanına olan ilgisi de böylelikle başlamıştır. Görev yaptığı süreçte özel eğitimin pek çok alanında tecrübe sahibi olmuştur. 2016 yılından itibaren halen çalışmakta olduğu okulda görev yapmaktadır. Başladığı her sınıfta özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri olmuş ve bu öğrencilere daha faydalı olabilmek için kendini daima geliştirmeye çalışmıştır. Kapsayıcı eğitim, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik kaynaştırma bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kursu, ilkokulda drama eğitimi, ilkokulda gelişim ve öğrenmenin değerlendirilmesi, çocuk resimleri analizi, öğretmen olmak semineri, öğretimsel liderlik, akran zorbalığı vb. gibi seminer ve kurslara katılarak kendini geliştirmiştir ve geliştirmeye devam etmektedir. Birinci sınıftan itibaren Mehmet ile özel bir bağı olan araştırmacı-öğretmen pandemi Covid-19 salgını ile Mehmet'in yaşadığı sıkıntıları görmüştür. Mehmet'in dinleme becerilerinin gelişmesinin onun için çok önemli olduğunu fark eden araştırmacı-öğretmen tez konusu olarak dinleme becerilerinin geliştirilmesini seçmiştir. Araştırmacı bu çalışmadaki işitme kayıplı öğrencinin sınıf öğretmenidir. Mehmet'in yapılacak çalışmalarla ilgi ve ihtiyaçlarını daha iyi gözlemleyebileceğini, sıkıldığı veya zorlandığı yerlerde yardımcı olabileceğini ve aralarındaki bağı daha da kuvvetleneceğini düşünmüştür.

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Bu araştırmanın amacı doğrultusunda veriler, araştırmacı günlüğü, öğrenci velisi ve öğrenciyle yapılan görüşmeler, Öğrenciyle yapılan dinleme hazırlık eğitimleri, dinleme becerisi etkinlik uygulamaları, öğrenciye yöneltilen dinleme becerisi değerlendirme soruları, dinleme becerisi değerlendirme sorularının analiz edilmesi ve çalışmalarda yapılan öğrenci gözlemleri aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırmacı yaptığı çalışmalarla ilgili olarak, çalışma sırasında hangi sorunlarla karşılaştığını, bu sorunlara nasıl çözümler getirildiği, dinleme eğitimi çalışmalarını ve dinleme etkinliklerini nasıl gerçekleştirdiğini on sayfa çalışma notlarıyla kayıt altına almıştır. Araştırmacı çalışma süresince öğrenci velisiyle iki ve öğrencisiyle de beş yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde öğrenci ve velisi çalışma hakkındaki görüşlerini yedi sayfa görüşme formuna yazarak belirtmiştir. Bunu dışında çalışma boyunca öğrenci ve velisiyle pek çok doğrudan görüşme gerçekleştirilmiştir. Bir eylem araştırması olarak yürütülen bu çalışmada uygulamaları araştırmacı-öğretmenin kendisi yapmıştır. Araştırmacı uygulamalarda öğretmen olarak yer almaktadır. Bu çalışmada araştırmacı kendi uygulamalarını yapan öğretmen anlamındadır. Araştırmada katılımcı bilgi formu, ders planları, ders kitapları, çalışma sürecinde ortaya çıkan ürünler, ses kayıtları, öğrencinin defteri veri toplama sürecinde belge niteliğindedir.

3.3.1. Araştırmacı Günlüğü

Bu çalışmada kullanılan veri toplama araçlarından biri de nitel araştırma yöntemleri ile gerçekleştirilen çalışmaların önemli veri kaynakları arasında yer alan günlüktür. Bu araştırma süresince araştırmacı tarafından yansıtılmalı araştırma günlükleri tutulmuştur. Özellikle eylem araştırmalarında tercih edilen araştırmacı günlükleri içerisinde; araştırmacının yapmış olduğu gözlemleri, yapılan çalışma sonuçlarıyla ilgili analiz, değerlendirmelerini, yapmış olduğu doğrudan alıntı, öğrenci yorumlarını, araştırmacının görüş ve izlenimleri barındırır (Johnson, 2005). Araştırmacı-öğretmen danışmanı ile yaptığı izleme toplantılarında ses kaydı ile kaydettiği verileri ve günlükleri danışmanına aktarmıştır. Araştırmacının uygulama öncesi ve sonrasında yaptığı çalışmaları kayıt altına aldığı günlükler ve araştırma ile ilgili elde edilen diğer bilgiler araştırma danışmanın değerlendirmesine sunulmuştur.

Araştırma günlüğü verilerin daha sistematik ve düzenli kaydedilmesini de sağlamaktadır (McNiff, Lomax ve Whitehead, 2003). Araştırma sürecinde araştırmacı, destek eğitim uygulaması öncesi yapılan hazırlıkları, destek eğitim uygulamasını, bu süreçte yaşanan

problemleri ve çözüm yollarını, sürece ilişkin planlarının derse yansıyor yansımadığını ortaya koyan değerlendirmelerini, yansıtılmalı günlüğüne düzenli olarak kaydetmiştir. Yansıtılmalı günlük verileri her gün bilgisayarda yazılmıştır. Yansıtılmalı günlük verileri, ders öncesi hazırlığı, ders içeriklerini, ders sonrası değerlendirmeleri, derslerde kullanılan çalışma kâğıdı örneklerini içeren kırk dört sayfadan oluşmaktadır. Word programında, bir buçuk satır aralığı ile on iki punto yazılmıştır. Bu araştırmada araştırma günlüğü, destek eğitim odasının fiziksel durumunu, derslerin günlük ve haftalık süresini, bu sürede işlenen derslere yönelik bilgileri içermektedir.

Araştırmacı günlüğü dersin işlenişini, kullanılan etkinlikleri, derste oluşan problemlerin belirlenmesini, hazırlıklar yapılmasını, öğrencilerin ders içindeki davranışlarına yönelik yapılanların gözden geçirilmesini ve araştırmacının derslerin bitiminde derse yönelik değerlendirmelerini yansıtmaktadır. Araştırmacı günlüğü, sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odası uygulamasına yönelik görüşlerini, araştırmacının destek eğitim odasına bakış açısını ve öğrencilerin yapılan çalışmalara yönelik değerlendirmelerini de kapsamaktadır. Bu yönleriyle araştırmacı günlüğü araştırmadaki sorulara cevap veren veri kaynağı özelliği taşımaktadır.

3.3.2. Görüşmeler

İki ya da daha fazla bireyin, belli bir hedefi gerçekleştirmek için, bir bireyin diğerine aracısız olarak bilgi verdiği, bunu sonucun daha bireylerin sahip oldukları davranışlarını, duygularını veya kendilerini ifade etme şekillerini anlamamızı sağlayan veri toplama araçlarından biri de görüşmedir. Görüşme uygulanma şekline göre, yapılandırılmamış, yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış olmak üzere üçe ayrılır. (Ekiz, 2003; Merriam, 2003).

Yarı yapılandırılmış görüşmeler nitel araştırma yöntemlerinde en çok kullanılan veri toplama tekniklerinden birisidir. Araştırmacı ve veri kaynağı arasında bir iletişimin oluşmasını sağlayan görüşme, verilerin açıklanması ve teyit edilmesini sağlar. Görüşme bu yönüyle, nitel araştırmalarda güçlü bir veri toplama yöntemi olarak kabul edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Bu araştırmada araştırmacı tarafından öğrencinin velisi, öğrenci ile araştırma süreci doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı, araştırma sürecinde yaptığı görüşmeler de araştırma amaçları doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme tekniklerine uygun olarak yapılan çalışmalar ile ilgili sorularını yaptığı görüşmelerde öğrenci velisine ve öğrenciye sormuştur. Yapılan görüşmeler sıkıcı olmayan karşılıklı bir sohbet

şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı araştırma sürecinde öğrenci velisi ile ilk ve son görüşme olmak üzere iki görüşme gerçekleştirmiştir. Veliye tez konusundan ilk bahsedildiğinde veli gönüllü olarak katılmayı kabul etmiştir. İlk görüşmede velinin araştırmadan beklenti düzeyini anlamak amaçlanmıştır. İkinci veli görüşmesinde de yapılan çalışmanın veli beklentisini karşılayıp karşılamadığı ve yapılan çalışma sonucunda öğrencide meydana gelen değişimle ilgili görüşleri sorulmuştur. Araştırma sürecinde öğrenci ile yarı yapılandırılmış olarak beş görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde öğrencinin yapılan çalışmalardaki ilgi ve beğeni durumu, yapılan çalışmalarda beğendiği ve beğenmediği yönler tespit edilmeye çalışılmış ve öğrencinin çalışmaların kendisine sağladığı faydalar ile ilgili düşünceleri toplanmıştır.

3.3.3. Dinlemeye Hazırlık Eğitimleri

Dinleme eyleminin sağlıklı olarak gerçekleştirilebilmesi için gereken önemli bir husus dinleme eğitimidir. Bu süreçte araştırmacı-öğretmen eylem planı doğrultusunda öğrencisiyle birlikte dört haftalık bir dinleme hazırlık eğitimi süreci belirlemiştir. Yaptığı bu hazırlık sürecinde öğrencisine dinleme teknikleri olan; seçici dinleme, not alarak dinleme, empati kurarak dinleme, katılımlı dinleme, eleştirel dinleme, yaratıcı dinleme stratejileri konusunda eğitimler vererek ön dinleme çalışmaları gerçekleştirmiştir. Bu süreçte ortaya çıkan bulguları daha sonra yapacağı dinleme etkinliklerini hazırlarken göz önünde bulundurmıştır. Ayrıca bu dinleme stratejilerinin tanıtılması ve etkinlikler üzerinden bu stratejilerin sıkça tekrar edilmesi de dinleme becerisinin geliştirilmesine doğrudan etki edeceğini düşünmüştür.

Dinlemeye hazırlık sürecinde araştırmacı-öğretmen, işitme ile dinleme arasındaki farkın öğrenci tarafından kavranmasını amaçlamaktadır. İşitme fiziksel bir durumken; dinleme, içine işitmeyi de alan aktif bir zihinsel süreçtir. İşitme bireyin bir irade sonucunda gerçekleştirdiği bir eylem değildir. Kulağa gelen belirli bir frekans büyüklüğünün üzerindeki her ses işitilir. Kulağa aynı anda birçok ses gelir ancak insan bundan istediğini veya dikkatini çeken dinler. Her dinlemede işitme vardır ama her işitmede dinleme yoktur. İşitilen sesler arasında anlamlandırma başladığında dinleme ortaya çıkar. Dinleme çaba ve dikkat gerektiren bir süreçtir. Bu sebeple dikkat geliştirme çalışmaları dinlemede büyük bir önem taşımaktadır. Dinlemede ses dalgalarını işitmekten öte, o dalgaların oluşturduğu anlamları algılamayı, bu anlamlar üzerinde düşünmek ve yorumlamak gereklidir.

Öğrencilerinin dinleme becerisiyle ilgili çalışmaları hazırlarken araştırmacı öğrencinin dağınık gibi algıladığı bilgi parçalarını hatırlaması ve bütünleştirmesi için neler yapması gerektiğini öğrencisine kavratmaya çalışırken aynı zamanda birbirinden farklı gibi görünen düşünce ve olayların aslında bir bütünün parçaları olduğunun öğrenci tarafından farkına varılmasını amaçlamıştır. Dinleme eğitiminde öğrencinin dinlemeye başlamadan önce ona dinleme için bir amaç vererek öğrencinin dikkat ve motivasyon süreci arttırılmaya çalışılmıştır. Çünkü öğrenciler dinlemeye başlamadan önce ‘Ne İçin?’ dinlediklerini bilmelidir. Bunun için her çocuğa bir amaç verilmelidir. Çocuklar dinlemeye başlamadan önce ‘ana fikir, detayları belirleme, gerçekleri kurgulardan ayırma vb.’ detayları bilmelidir (Funk, ve Funk, 1989).

3.3.4. Dinleme Becerisi Etkinlik Uygulamaları

Dinleme becerisi bir alıcı dil becerisidir. Günlük yaşamda insanlar dinleme yoluyla birçok iletiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu iletilerin tam ve doğru bir şekilde bireyler tarafından anlaşılabilmesi için bireyin işitmiş olduğu iletilerin kelime ve sözcük varlığına sahip olması gerekir. Eğer bunlardan biri eksikse istenen düzeyde ve tam anlamıyla doğru bir anlama gerçekleştirilemez. Birey sahip olduğu söz varlığını okul çağında dinleme yoluyla edinir. Okul döneminde ve daha sonraki yaşlarda bireyler dinleme yoluyla söz varlığını geliştirmeye devam ederler. Bireylerin katıldığı, arkadaş ve aile sohbetleri, izlediği kaliteli televizyon programları veya sinema filmleri söz duvarlarının gelişimini desteklemektedir. Bireyin dinleme alışkanlığı kazanmasında söz varlığı önemli bir unsurdur. Bireyler ancak söz varlığının izin verdiği ölçülerde dinledikleri yoluyla yeni şeyleri öğrenmenin, kendini geliştirmenin ve dinlemenin faydalarının farkına varabilir. Bireyin sözcük varlığının yetersiz olması dinlemeyi olumsuz etkileyebilir (Aktaş ve Gündüz, 2011). Dinleme sırasında karşılaşılan anlamı bilinmeyen kelime ve sözcüklere mutlaka önem verilmelidir. Buna önem verilmemesi dinleme kusurunun yaşanmasına sebep olur (Doğan, 2018).

Dinleme eğitiminin sahip olduğu nitelik dinleme tutumları üzerinde etkilidir. Dinleme eğitiminde kullanılan dinleme metnlerinin öğrenci seviyesine uygun olmaması, öğrencinin dinleme etkinliği sürecinde pasif kalmasına yol açar. Dinleme etkinliklerinin uygunluğu kadar önemli olan diğer bir husus da eğlenceli olmasıdır. Dinleme metninin eğlencesiz ve sıkıcı olması bireylerin dinleme tutumlarını olumsuz etkilemektedir (Katrancı ve Yaygın, 2013). Dinleyici dinlemeye istekli olmaz ve dinlemeyi anlamlandırma noktasında gerekli çabayı sarf etmezse sağlıklı bir dinleme gerçekleştirilemez (Ungan, 2009). Okullarda düzenlenen dinleme eğitimlerinin olumlu sonuç verebilmesi için, öğrencilerin dinleme etkinliklerine karşı olumlu

bir tutum geliştirilmesi sağlanmaya çalışılması, dinleme başarısını olumlu yönde etkiler (Melanlioğlu ve Karakuş, 2013). Dinleme eğitiminde dinleme metinlerinin eğlenceli olması kadar seçilen metin türü de dinlemenin başarısında önemli etmenlerden birisidir (İşeri, 2008). Seçilen metin türleri öğrencinin dinlediğini anlaması ve dinlemenin başarılı olmasında önemli bir değişkendir (Girmen ve Bayrak, 2013). Dinleme eğitiminde öncelikli olarak öyküleyici metinlerle başlanmalı, öğrencilerin yaş ve sınıf seviyesi yükseldikçe diğer metin türleri de tercih edilmelidir (Melanlioğlu ve Karakuş, 2013).

Arslan'a göre; "Dinleme eğitiminde öğretmenin sahip olduğu en önemli sorumluluk ve görevlerinden birisi de iyi bir dinleyici olarak öğrencilerine rol ve model oluşturmaktır. Öğretmenin öğrencilerine rol ve model oluşturabilmesi için sınıf içinde ve dışında dikkat etmesi gereken hususlar şunlardır:

1. Öğretmen iletişim sırasında öğrencisiyle göz teması kurmalıdır.
2. Öğrenciyi dinlerken başka bir işle meşgul olmamalıdır.
3. Sorduğu soruya uygun cevap alamadığında öğrencinin sözünü kesmemelidir.
4. Öğrenci sorulara yanlış cevap verse dahi öğrenciyi konuşmaya teşvik etmeli onun düşüncelerini değerli olduğunu öğrenciye hissetmelidir.
5. Konuşan öğrenciye uygun şekilde dönüt vermelidir.
6. Öğrencilerin tavır ve davranışlarını dikkatli bir şekilde gözlemlemeli ve öğrencilerin sıkıldıklarını hissettiğinde dinleme etkinliğini değiştirmelidir.
7. Sınıf dışında da olsa öğrencileri dikkatli şekilde dinlemeli ve geçiştirmemelidir."

Araştırmacı-öğretmen yaptığı çalışmada bu hususları göz önünde bulundurarak yedi hafta boyunca öğrencinin yaş ve ilgi düzeylerini dikkate alarak seçtiği on sekiz dinleme etkinliği gerçekleştirmiştir. Her yapılan çalışmadan sonra alınan değerlendirmeler diğer çalışmaların oluşturulmasında araştırmacı-öğretmen için kaynak oluşturmuştur. Araştırmacı-öğretmen aldığı dönütler doğrultusunda yapacağı diğer dinleme etkinliklerinde gerekli düzeltmeler ve değişiklikler gerçekleştirmiştir.

3.3.5. Dinleme Becerisi Değerlendirme Soruları

Bu araştırmada öğrencinin uygulamanın başında, uygulama sürecinde ve uygulamanın sonunda dinleme becerileri düzeylerini belirleyebilmek için araştırmacı tarafından ‘Dinleme Becerileri Değerlendirme Soruları’ uygulanmıştır. Öğrenciye yñneltelen sorularla araştırmacı şu hususları belirlemeye çalışmıştır;

1. Öğrencinin dinleme metninde geçen konu ile ilgili önceden sahip olduğu bilgi düzeyi nedir?
2. Öğrenci kullanılması istenilen dinleme tekniği ile ilgili gerekli ön hazırlıkları ne düzeyde yapıyor?
3. Dinleme metninin içeriğini analiz ederek ana fikri tespit edebiliyor mu?
4. Dinleme metni ile ilgili cevaplanması istenilen soruları cevaplayabiliyor mu?

Bu araştırmada öğrencinin dinleme becerisi ile ilgili olarak istenilen becerileri elde etmesi gereken ölçütler üç ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar; dinlemeye hazırlık, dinleme işleminin uygulanması, dinleme etkinliğinin değerlendirilmesi aşamalarıdır

3.3.6. Değerlendirme Sorularının Analiz edilmesi

Bütün eğitim-öğretim süreçlerinin en önemli unsurlarından birisi de ölçme ve değerlendirmedir (Maden ve Durukan, 2011). Dinleme işleminin değerlendirilmesinde dil becerisini geliştirmeye yönelik olarak yapılan etkinliklerin bir bütün olarak ele alınması gerekir. Yapılan etkinliklerin verimliliğinin anlaşılması ve öğrencilerin gerçekleşen gelişim düzeylerinin belirlenmesi çok büyük önem arz etmektedir. Bundan dolayı dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik olarak yapılan çalışmaların değerlendirilmesi bir gerekliliktir (Tabak ve Göçer, 2014).

Dil becerisi geliştirilebilir bir beceri olduğundan verilen eğitimin öğrencilerin dinleme becerisini geliştirip geliştirmediğini anlamak için ölçme ve değerlendirmeye ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan değerlendirmeyle eğitim sürecinde oluşan aksaklık ve eksiklerin görölmesi sağlanmaktadır. Böylece değerlendirme sürecinde bundan sonraki dinleme etkinliklerinin daha etkili şekilde nasıl yürütölebileceği konusunda da çalışmalar daha sağlıklı

yapılabilecektir. Araştırmacıya yaptığı çalışmanın şekillendirmesi ile ilgili sağladığı faydalarla çalışmanın başarıya ulaşmasında önemli bir etken oluşturmaktadır.

Dinleme becerisi geliştirilebilir olduğundan bu becerinin gelişiminin sağlıklı olarak gerçekleştirilebilmesi için yapılan dinleme etkinlikleri sürecinde ve sonunda öğrencilere gerekli dönütlerin yapılması gerekmektedir. Bunun gerçekleştirilmesi için dinleme becerisini ölçme ve değerlendirme etkinlikleri yapılmalı ve yapılan etkinliklerin sonuçlarıyla ilgili öğrencilere gerekli olan geri bildirimler yapılmalıdır (Melanlıoğlu ve Karakuş, 2013).

Dinleme becerisi ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yapılan dinleme etkinliğinin özellikleri göz önünde bulundurularak geleneksel veya çalışmanın içeriğine uygun olarak alternatif ölçüm araçlarının birlikte kullanılması gerekmektedir. Dinleme becerisi ölçmede kullanılan geleneksel ölçme araçları daha çok alt düzeyde dinleme becerisini ölçmekte yeterli olurken, üst düzey dinleme becerisini ölçmekte yetersiz kalabilmektedir. Bu sebeple değerlendirmenin başarılı şekilde gerçekleşmesi için geleneksel ve alternatif ölçüm araçlarının birlikte kullanılması yapılan değerlendirme çalışmasını nitelikli ve başarılı hale getirir. Değerlendirme yapılırken hem bilişsel hem de duyuşsal alanlara hitap eden ölçme araçlarının seçilmesi büyük önem taşımaktadır. Farklı dinleme araçlarının seçilmesi öğrencilerin dinleme etkinliğine olağan ilgi ve isteklerinin artmasında etkili olmaktadır (Tabak ve Göçer, 2014).

Bu çalışmada araştırmacı-öğretmen, öğrencinin dinleme etkinliklerindeki başarı düzeyini ölçmek amacıyla dinleme öncesi hazırlık aşamasında, yapılan iki dinleme etkinliğinden sonra yaptığı değerlendirmelerle çalışmasının sonraki dönemini şekillendirmiştir. Araştırmacı-öğretmen dinleme etkinliklerinin uygulanması aşamasında gerçekleştirdiği on sekiz dinleme etkinliğinden sonra öğrencinin durumunu değerlendirmek amacıyla kendi geliştirdiği dokuz ölçme değerlendirme matrisi ile yapılan etkinliklerin değerlendirmesini gerçekleştirmiştir. Araştırmacı-öğretmen geliştirdiği matrisle yapılan dinleme becerisi çalışmalarıyla ilgili olarak öğrencisine yönelttiği dinleme becerisi değerlendirme sorularıyla ortaya çıkan sonuçları sınıflandırarak tablo şeklinde düzenlemiştir.

3.3.7. Gözlemler

Gözlem, belli bir kimse, yer, olay, nesne, durum ve şarta ait bilgi toplamak için belirli amaçlara yönlendirilmiş bir bakış ve dinleyiştir. Karşı karşıya kaldığımız sorunların ve çözüm yollarına ancak dikkatli bir gözlem sonucu ulaşılabilir (Karasar 2003). Gözlem herhangi bir davranışı doğrudan doğruya gözlemeyi ve konu ile ilgili bireyleri ve unsurları bütün yönleriyle

incelemeyi sağlar. Yapılan gözlemler araştırmacıyla gözlemini yaptığı bireyler arasında daha yakın bir ilişkinin kurulmasına katkı sağlar. Gözlem genellikle durumun yaşandığı doğal ortamda yapılır ve araştırmacının da sürece katıldığı, katılımcı gözlem yöntemi ile gerçekleştirilir. Araştırmacı da çalıştığı konunun bir parçası olmak için çaba gösterir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Yapılan eylem araştırmalarında derinlemesine verilere ulaşabilmek için, araştırmacının çalışma sürecinde katılımlı gözlem yapması önemlidir. Bu çalışmada araştırmacı hem araştırmayı planlamış hem de uygulamıştır. Bu süreçte öğrencinin dinleme eğitimi ve dinleme çalışmalarına katılım durumu, çalışmaların uygulamasına öğrencinin katılımı sırasında ortaya çıkan, ilgileri, çalışmaya gösterdiği tepkiler ve çalışma sonucunda öğrencide meydana gelen gelişmeler ve ilerlemeleri doğal ortamlarında gözlenmeye çalışılmıştır. Böylece daha objektif verilerin elde edildiği düşünölmektedir (Karasar, 2003).

Bu araştırmada araştırmacı kendi gerçekleştirdiği uygulamaları video ve ses kaydı yaparak kayıt altına almıştır. Bu sayede alınan kayıtları çalışmadan sonra değerlendirilerek araştırmada eksik veya değiştirilmesi gereken bir durum varsa kolayca tespit edilmesi

3.4. Verilerin Toplanması

Bir eylem araştırması olarak yürütölmüş bu araştırmada uygulamalar aynı zamanda sınıfın da öğretmeni olan araştırmacının kendisi tarafından yapılmıştır. Bu araştırmada veriler, veli görüşmeleri, yansıtmalı araştırma günlükleri, gelişen dinleme becerileri kontrol listesi, aileden alınan ürünler, belgeler, dinleme becerisi uygulamaları, ses ve video kayıtları, uygulamalarla birlikte ortaya çıkan çocuk ürünleri, sistematik, düzenli ve döngüsel olarak toplanmıştır. Danışman izleme toplantıları, araştırmanın güvenilirliğine ve geçerliliğine katkıda bulunması, araştırmacının araştırma sürecinde yaşadığı sorunların belirlenmesi ve sorunların giderilmesi, araştırmacının mesleki yetkinliğinin arttırılması amacıyla araştırma sürecinde düzenli olarak yapılmıştır. Araştırmacı ile danışman arasında yapılan izleme toplantılarında alınan kararlar doğrultusunda araştırma süreci ile ilgili olarak gerekli iyileştirme ve düzeltmeler yapılmıştır.

Dinleme becerisini geliştirilmesi amaçlanan araştırma da verilerin toplanması üç aşamada yapılan çalışmalar sonucunda gerçekleştirilmiştir;

1. Dinleme öncesindeki çalışmalar
2. Dinleme sırasındaki çalışmalar
3. Dinleme sonrasındaki çalışmalar

3.4.1. Eylem Planı 1: Dinleme Öncesi Çalışmalar

Bu çalışma ile öğrenciyi dinlemeye hazırlamak amaçlanmıştır. Bu hazırlık sürecinin hem fiziksel hem de zihinsel boyutu bulunmaktadır. Burada öncelikli olarak fiziksel dinleme ortamında sessizliğin sağlanmasıdır. Sınıftaki sessizliğin dinleme ve sonrasında da devam etmesi için gereken tedbirler alınmıştır. Fiziksel ortamın oluşturulmasında en önemli noktalardan birisi de öğrencinin sağlıklı olarak işitebileceği bir oturma düzeninin sağlanmasıdır. Bunu gerçekleştirmek için işitme kayıplı olan öğrenci sınıfın en ön sırasında araştırmacıya yakın bir noktaya oturtulmuştur. Dinleme sırasında sınıfın ne çok sıcak ne de çok soğuk olmaması, sınıf veya okul dışından gelebilecek seslere karşı da önlem alınması, fiziksel dinleme ortamı ile ilgili hazırlık aşamasında dikkate alınması gereken unsurlardır. Dinleme öncesinde yapılacak çalışmaların zihinsel boyutunda en önemli nokta dinleyicinin motivasyonunu sağlamaktır. Bu doğrultuda dinleme konusuyla ilgili sorular sorularak, konuyla ilgili resim ve videolar izletilerek dinleyicinin zihinsel olarak dinlemeye hazır hale getirilmesi amaçlanır. Bu çalışmalarla dinlenilecek konuyla ilgili bilgi ve deneyimlerin öğrencinin zihninde canlanması, böylece öğrencinin konunun içine çekilerek dinleme konusundaki istek düzeyinin artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca dinleme öncesinde bazı açıklamalarda bulunmak ve sorular sormak dinleme sırasında öğrenciyi not almaya teşvik etmektedir (Mastropieri ve Scruggs, 2004). Araştırmacı-öğretmen bu süreçlere göre dinleme öncesindeki çalışmaları yaparak gerekli hazırlık sürecini yerine getirmiştir.

Dinleme eğitiminde en önemli nokta dinleyicinin sağlıklı bir dinleme için yapabilmesi için üzerine düşen görevleri yerine getirmesidir. Araştırmacı-öğretmen, öğrencisine dört haftalık süreçte bu doğrultuda ne yapması gerektiği konusunda eğitim vererek öğrenciyi hazırlamaya çalışmıştır. Özellikle bu dönemde dinleme türleri üzerine çalışma yapmıştır. Çalışma sırasında öğrencinin sağlıklı bir dinleme becerisini kazanması amaçlanırken aynı

zamanda dinlemede probleme sebep olan ve dinleme başarısını olumsuz etkileyen dinleme kusurları konusunda da bilgilенmesini sağlamıştır.

Dinleme ile ilgili çalışma yapan alan uzmanları dinleme türlerini genel olarak yedi tür dinleme olarak sınıflandırmışlardır;

1. Katılımlı dinleme
2. Katılımsız dinleme
3. Not alarak dinleme
4. Kendini konuşmacının yerine koyarak dinleme
5. Yaratıcı dinleme
6. Seçici dinleme
7. Eleştirel dinleme

Dinlemeye hazırlık sürecinde yapılan eğitimler ve dinleme etkinlikleriyle araştırmacı-öğretmen öğrencisiyle bu dinleme türlerine dair uygulamalar yapmıştır. Yapılan dinleme etkinliklerinde öğrencinin dinleme becerisini ölçmek için kısa cevaplı ve açık uçlu değerlendirme çalışmalarının kullanılmasına karar verilmiştir.

Dinleme becerisi eğitimi sürecinde yapılan çalışmalarda aşağıdaki materyal ve uygulamalardan yararlanılmıştır;

1. Haberler (Televizyon, Radyo, Dergi vb.)
2. Kısa videolar
3. Bilgilendirici metin çalışmaları
4. Yönergeleri takip çalışmaları
5. Çeşitli duyurular

Dinlemenin başarısını etkileyen en önemli hususlardan biri de konuşmacının dinleyicinin özelliklerini iyi bilmesi ve dinleme etkinliklerini buna göre düzenlemesidir. Bu

düzenleme sadece içeriğin oluşturulmasını kapsamaz, dinlemenin şeklinin belirlenmesinden, konuşmacının seçeceği kıyafet tercihi, konuşmanın yapılacağı ortamın düzenlenmesi gibi pek çok faktörde de bu durum göz önünde bulundurulur (Ağca, 2001).

Yüz yüze iletişim sırasında konuşmacı ve dinleyici karşılıklı olarak iletişim içerisinde bulunmaktadır. Bu iletişim sadece kullanılan sözcüklerle sınırlı değildir. Konuşmacı ve dinleyicinin sözel olmayan her türlü yaptığı hareket ve davranış dinleme sürecini etkiler. Bu süreçte konuşmacı dinleyicinin hareket ve tavırlarından dinlemenin anlaşılıp anlaşılmadığını anlayabilecek kadar dinleyiciyi yakından tanımalıdır. Bu süreçte iki tarafın da kullanılan sözcükler dışında yanlış anlaşılmaya neden olacak jest ve mimikler kullanmamaya özen göstermesi gerekir. Araştırmacı-öğretmen dört hafta süren hazırlık aşaması boyunca bu noktalar üzerinde özel olarak çaba sarfetmiştir.

Yapılan bu çalışma sürecinde öğrencinin temel olarak şu hususların farkına varması amaçlanmıştır;

1. Dinleme ve işitme aynı şey değildir. Dinleme çaba, dikkat ve süreci fark etmeyi gerektirir.
2. Dinleme metnine göre uygun olan dinleme türünü belirlemek gerekir.
3. Hatırlamayı sağlamak için seçici ve not alarak dinleme yönteminin kullanımını gerçekleştirmek gerekir.

Araştırmacı çalışmasını 01 Nisan 2023 tarihinde başlayarak 12 Haziran 2023 tarihine kadar devam eden on bir haftalık bir çalışma planına göre düzenlemiştir. Bu çalışma planına göre, araştırmacının ilk dört haftasında araştırmacı-öğretmen öğrencisindeki dinleme becerisinin geliştirilmesini sağlamak amacıyla öğrencisiyle dinleme eğitimleri gerçekleştirmiştir. Bu eğitimler sonucunda ortaya çıkan sonuçları danışman hocasıyla değerlendiren araştırmacı-öğretmen buradaki sonuçlar ve danışman hocasının tavsiyeleri doğrultusunda yedi hafta boyunca devam eden dinleme etkinlikleri uygulama sürecini gerçekleştirmiştir.

Dinlemeye Hazırlık 1. Hafta Çalışmaları; (03-09.04.2023)

Dinlemeye hazırlık çalışmasında birinci haftada danışman yaptığı çalışmada katılımlı ve katılımsız olarak dinleme yöntemlerini nasıl uygulaması gerektiği konusunda öğrencisine eğitimler verdi (A.G-s.1). Katılımlı dinleme türünde amaç, dinleme sırasında zihinde dinleyicinin zihninde oluşan sorunların konuşmacıya iletilerek dinlenenlerin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır (MEB 2006, Yıldız, vd., 2013). Dinlenenlerden anlaşılan hususların konuşmacıya aktarılması veya konuşmanın anlaşılmayan veya muallakta kalan konuşma bölümleri ile ilgili konuşmacıya sorular sorularak eksik kalan kısımlar tamamlanmaya çalışılır. Katılımlı dinleme, etkileşimli dinlemenin gerçekleştiği durumlarda kullanılan bir dinleme yöntemidir. Bu dinleme yönteminin başarılı olması için konuşmacıyla dinleyici arasında gerçekleşen etkileşimin kalitesi birinci derecede etkilidir. Katılımsız dinlemede öğrencinin zihinsel faaliyetleri ön planda bulundurulur. Bu dinleme tekniğinde dinleyici konuşmacıya sorular sormaz, dinleme metninin türüne ve dinleme amacına göre sorulan sorulara gerçekleştirdiği zihin faaliyeti sonucunda cevap bulmaya çalışır (MEB, 2006). Bu yöntemde amaç öğrencinin dinleme çalışması sırasında zihinsel olarak aktif olmasını sağlamaktır. Bu eğitimleri öğrencinin evine giderek gerçekleştiren araştırmacı, aynı zamanda öğrencinin annesinden öğrencinin ilgi duyduğu konularla ilgili bilgiler alarak bunları dinleme etkinliklerinde dinlemenin başarısını arttırmakta kullanılmıştır (A.G-s.2). Araştırmacı dinlemeye hazırlık çalışmalarında gerçekleştirdiği bu eğitimden sonra öğrencisinin çalışma başlangıcındaki dinleme becerisini tespit etmek ve yapacağı araştırma sürecinin sonucunda elde edeceği gelişmeleri daha sağlıklı şekilde tespit edebilmek amacıyla ilk dinleme etkinliği olan D.M-1’de verilen ‘Küçük Nezahat’ dinleme etkinliğini gerçekleştirdi. Etkinlik öncesinde öğrencinin dinleme etkinliğine olan ilgi düzeyini arttırmak dinleme konusuyla ilgili çağrışımı sağlamak amacıyla D.D.Ç-1’de verilen dinleme öncesi sorularını yönelterek cevaplamasını sağlandı. Ardından öğrenciye dinleme metnini uygun bir ses tonunda okuyarak, dinleme etkinliğini gerçekleştiren araştırmacı, dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra öğrencisine dinleme değerlendirme sorularını yönelterek cevaplamasını sağladı. Öğrencisi ile yaptığı bu ilk dinleme çalışmasındaki tutumu ve dinleme etkinliğinde gösterdiği başarı düzeyi daha sonraki dinleme etkinliklerini düzenlemesinde araştırmacı için önemli bir kaynak oluşturdu. Bundan sonraki süreçte yapacağı çalışmalarda bu çalışmada ortaya çıkan değerleri araştırmacı referans olarak aldı.

Dinlemeye Hazırlık 2. Hafta Çalışmaları; (10-16.04.2023)

Dinlemeye hazırlık ikinci hafta çalışmalarında araştırmacı, not alarak dinleme ve kendini konuşmacının yerine koyarak dinleme yöntemleri ile ilgili eğitim çalışması gerçekleştirdi. (A.G.s-1)

Not alarak dinleme yöntemi dinlenenlerin anlaşılması ve geçen zamanla birlikte yaşanan unutmaları engelleyerek hatırlamayı kolaylaştırmak ve dinlemeyi tam ve eksiksiz olarak gerçekleştirmektir. Bu yöntem kullanımında en önemli nokta öğrencinin neleri, nasıl not alacağını bilmesidir. Bu amaçla öğrencilere dinleme sırasında dikkat etmeleri gereken noktalar belirtilerek not almaları sağlanır (MEB, 2006). Dinleme sırasında etkili notlar alabilmek ancak belirli bir eğitim süreci sonucunda gerçekleşebilir. Not alma becerisi kendi kendine gelişme göstermez (Doğan, 2016).

Not alma eğitiminde dinleyicinin kazanması gereken temel beceriler ise; konu başlığına dikkat etmek, konuşmacının vurgu, tonlama ve beden hareketlerine dikkat ederek önemli yerleri belirlemek ve alınan notları net ve anlaşılır şekilde almayı gerçekleştirebilmektir (Güneş, 2014).

Kendini konuşmacının yerine koyarak gerçekleştirilen dinleme yönteminde; öğrenciden kendisini konuşmacının veya dinlediği parçada şahıs ve varlıkların yerine koyarak, dinleme parçasındaki olayı, olayda yaşanan duygu ve şahısların düşüncelerini anlamaktır. Bu yöntemde başarılı olunabilmesi için dinleyicinin karşısındaki konuşmacıyla aynı duygu ve düşüncelere sahip olmasına gerek yoktur. Ancak dinleyicinin kendi duygu ve düşüncelerini bir yana bırakarak, konuşmacının ya da olayda geçen karakterlerin bakış açılarıyla olaylara bakması ve böylece onların duygu ve düşüncelerini anlayabilmesi amaçlanır. Bu yöntemde başarının anahtarı ise dinleme sırasında dinleyicinin kendi ön yargılarını dinleme sırasında bir kenara bırakabilmesiyle mümkün olur (MEB, 2006). Araştırmacı yaptığı çalışmalar sonucunda öğrencisinde bunu gerçekleştirmeye çalışmıştır.

Dinlemeye Hazırlık 3. Hafta Çalışmaları; (24-29.04.2023)

Dinlemeye hazırlık üçüncü hafta çalışmalarında araştırmacı, yaratıcı dinleme ve seçici dinleme eğitimi konusunda öğrencisiyle çalışma gerçekleştirdi (A.G.s-2,3).

Yaratıcı dinleme dinleyicinin dinlediklerini yorumlayarak bunun sonucunda yeni fikirler üretmesini amaçlayan bir dinleme türüdür. Bu yöntemi kullanırken dinleyici, katılımlı ve katılımsız dinleme yöntemlerini bir arada kullanarak dinleme işleminden sonra

konuşmacının düşüncelerinden hareketle yeni özgün düşünce ve görüşler üretir (MEB, 2006). Bu dinleme yöntemi dinlenenlerin yorumlanarak daha sağlıklı şekilde anlaşılması ve bundan hareketle elde edilen yorumlarla bir sonuca varılmasını ve bir problem varsa buna çözüm bulunmasını amaçlamaktadır (Güneş, 2014). Seçici dinleme yönteminde ise temel amaç dinlenenlerden ilgi ve ihtiyaçlar doğrultusunda sağlıklı seçimler yaparak doğru sonuca ulaşabilmektir. Bu dinleme sırasında öğrencinin dinleme etkinliği öncesinde önceden belirlenmiş olan soruların cevaplarını dinleme sonucunda bulması beklenmektedir (Yıldız, vd., 2013). Bu dinleme etkinliğinde doğru sonuca ulaşabilmek için dinleyiciler konuşma sırasında belirlenen mesajın anlaşılmasına hizmet edecek bölümlerle ilgili dinleme gerçekleştirirler. Dinlenen parçada eksik olan bölümler ya da çözüm gerektiren hususlar çözümlenerek konu tam olarak anlaşılır. Dinleyici doğru sonuca ulaşabilmek için anlamın ortaya çıkmasını sağlayacak unsurlara tüm dikkatini yönlendirerek, tam ve doğru bir anlama gerçekleştirebilir (Yalçın, 2002).

Dinlemeye Hazırlık 4. Hafta Çalışmaları;(01-07.05.2023)

Dinlemeye hazırlık dördüncü hafta çalışmalarında araştırmacı, öğrencisi ile, eleştirel dinleme eğitimi üzerine çalışma gerçekleştirdi (A.G.s-3). Eleştirel dinleme yönteminde dinleyicinin; dinledikleri hakkında fikir yürütmesini sağlayarak, konuyu tüm olarak olumlu ve olumsuz yönleri ile değerlendirmesi ve sonunda sağlıklı bir sonuçla kendi doğrularına ulaşmasını sağlamaktır (MEB 2006). Eleştirel dinleme sadece anlamak için gerçekleştirilmez, burada aynı zamanda dinleyicinin konuyu değerlendirmesi ve gerekli yargılamaları yaparak bir sonuca ulaşmasıdır (Doğan, 2014). Eleştirel dinleme uygulamasında dinleyiciden beklenen önemli bir noktada konuşmacının davranışları ile vermeye çalıştığı mesaj arasındaki uyuma da dikkat ederek beyinde gerekli sorgulamaları gerçekleştirmelidir (Beyreli, Çetindağ ve Çelepoğlu, 2011).

Günümüzde eleştirel dinleme, toplumumuzdaki kitap okuma oranının azalması, sosyal medya ve birçok diğer unsurlar bireylerin kendini belirli bir konuda ikna etmek istedikleri amaç doğrultusunda belirli noktalara doğru yönlendirmek amacıyla çok yoğun bir görsel ve işitsel saldırıya maruz kalmaktadır. Bu nedenle bunlardan korunmak ve sağlıklı değerlendirmeler yaparak doğru sonuçlara ulaşabilmek için eleştirel dinleme becerisine daha fazla ihtiyaç duymaktadır (Akyol, 2014).

Araştırmacı gerçekleştirmiş olduğu bu eğitimden sonra öğrencisinin gerçekleştirilen dinleme eğitimleriyle dinleme becerisine nasıl bir katkı sağlandığını görmek amacıyla ikinci dinleme becerisi etkinliği olan D.M-2’de ‘Akılı Güvercin Matuka’ isimli dinleme becerisi etkinliği gerçekleştirildi. Öncelikli olarak öğrenciden dinleme hazırlık sorularını cevaplamasını sağlayan araştırmacı, bu şekilde dinleme konusuyla ilgili öğrencide bir ön farkındalık gerçekleştirmeye çalıştı. Hazırlık çalışmasından sonra öğrenciye uygun bir ses tonunda dinleme metnini okuyarak dinleme etkinliğini gerçekleştirildi D.D.Ç-2’de verilen etkinliğin tamamlanmasından sonra araştırmacı öğrencisine dinleme metni ile ilgili değerlendirme sorularını yönelterek cevaplamasını sağladı. Etkinlikle ilgili olarak öğrencinin verdiği cevapların analizini gerçekleştirdikten sonra sınıflandırmasını yaparak D.B.D.M-1’e işledi. Bura da dinlemeye hazırlık eğitiminin başında ve sonunda gerçekleştirilen dinleme değerlendirme çalışmaları sonuçlarının birlikte yorumlanmasıyla ortaya çıkan bulgular Tablo-1’de sınıflandırıldı .Bu sonuçlar daha sonraki çalışmalarda araştırmacının şekillenmesinde kaynak teşkil etti (A.G.s-3).

3.4.2. Eylem Planı 2: Dinleme Sırasındaki Çalışmalar

Dinlemeye hazırlık sürecini tamamlayan araştırmacı-öğretmen, yedi hafta boyunca öğrencisiyle dinleme becerisini geliştirerek Türkçe ders başarısını arttırmak amacıyla dinleme çalışmaları gerçekleştirdi. Yaptığı her çalışmayla ilgili araştırma günlükleri tutan araştırmacı-öğretmen yaptığı çalışmalarla ilgili hususları danışman hocasıyla toplantılar yaparak gerekli değerlendirmeleri yaptı.

Dinleme 1. Hafta Çalışmaları ;(05.05.2023)

Dinleme çalışmaları birinci haftada araştırmacı-öğretmen öğrencisiyle daha önce dört haftalık süreçte gerçekleştirdiği dinlemeye hazırlık çalışmalarından sonra planladığı dinleme etkinliklerini uygulamaya başladı. Bu süreçte araştırmacı-öğretmen dinlemenin gerçekleştirileceği sınıf ortamını amaca hizmet edecek şekilde düzenledi. Araştırma sırasında araştırmacı-öğretmen, öğrencisinin kendisini rahat duymasını sağlamak ve sınıf ortamında yaşanabilecek seslerden en az şekilde etkilenmesini sağlamak için öğrencisini sınıfta en ön sırada ve kendisiyle rahat şekilde iletişim kurabileceği bir noktada oturttu. Araştırmacı-öğretmen dinleme etkinliklerine başlamadan önce öğrencisinin işitme ile ilgili bir sorun yaşamaması için kullandığı işitme implantının pillerinin çalışıp çalışmadığının kontrolünü

gerçekleştirdi. Araştırmacı yaptığı bütün dinleme çalışmaları öncesinde bu kontrolleri öncelikli olarak yaptıktan sonra çalışmasına başladı (A.G.s-3).

Dinleme hazırlık çalışmasında ilk olarak 05.05.2023 tarihinde D.M.-3'te verilen 'Bir Astronot'un Günlük Yaşantısı' dinleme etkinliğini gerçekleştirdi. Dinleme çalışmasına başlamadan önce öğrencisinin ilgisini çekerek dinleme çalışmasına konsantre olmasını amaçlayan araştırmacı-öğretmen, öncesinde öğrencisine dinleme sorularını yöneltip cevaplamasını sağladıktan sonra öğrencisine dinleme metnini rahatça duyulabilecek bir ses tonunda okudu ve ardından öğrencisinden dinleme etkinliğinde kendisine yönelttiği D.D.Ç-3'te verilen soruları cevaplamasını istedi. Öğrencisinin yaptığı çalışmaları değerlendiren araştırmacı elde ettiği bulguları Tablo -2'de verilen dinleme becerileri veri toplama matrisine göre çalışmanın sonuçlarının değerlendirmesini gerçekleştirdi. Bu çalışmasını tamamlayan ve kısa bir değerlendirme yapan araştırmacı aynı gün dinleme öncesi gerekli kontrolleri yaptıktan sonra bu kez D.M-4'te 'Vücudumuzun İnanılmaz Özellikleri' dinleme etkinliğinin uygulamasına başladı. Dinleme öncesinde öğrencisinin ilgisini toplamak ve dinlemeye hazır olmasını sağlamak isteyen araştırmacı-öğretmen önce dinlemeye hazırlık çalışmalarını gerçekleştirdi. Hazırlık sorularının cevaplanmasından sonra araştırmacı dinleme metnini öğrencisinin rahatça duyulabileceği bir ses tonunda okudu ve ardından öğrencisinden dinleme etkinliğinde kendisine yönelttiği D.D.Ç-4'te verilen soruları cevaplamasını istedi. Öğrencisinin yaptığı çalışmaları değerlendiren araştırmacı elde ettiği bulguları Tablo-2'de verilen dinleme becerileri veri toplama matrisine göre çalışmanın sonuçlarının değerlendirmesini gerçekleştirdi (A.G.s-4).

Dinleme 2.Hafta Çalışmaları ;(09.05.2023)

Dinlemeye hazırlık çalışmaları ikinci hafta çalışmalarında araştırmacı-öğretmen dinleme ortamının düzenlenmesiyle ilgili gerekli kontrolleri yaptıktan sonra öğrencisinin işitme cihazıyla ilgili gerekli kontrolü gerçekleştirdi. Bu hazırlık çalışmalarında sonra araştırmacı dinleme etkinliğinin uygulanması sürecine geçti. D.M-5'te verilen MEB ders kitabında yer alan 'Bir İlaç Masalı' dinleme etkinliğinin uygulanmasına geçti. Uygulama öncesinde öğrencisinin ilgisini çekerek dinlemeye hazır hale getirmek amacıyla dinlemeye hazırlık çalışmalarını gerçekleştiren araştırmacı-öğretmen, daha sonra etkileşimli tahtayı açarak dinleme metnini öğrencisine dinletti. Dinlemenin tamamlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen öğrencisinden D.D.Ç-5'te verilen MEB ders kitabındaki dinleme değerlendirme çalışmalarını yapmasını istedi. Dinleme çalışmalarının değerlendirmesini yapan araştırmacı-öğretmen Tablo-3'te

verilen dinleme becerileri veri toplama matrisine göre çalışmanın sonuçlarının değerlendirmesini gerçekleştirdi (A.G.s-4).

11.05.2023

Dinlemeye hazırlık ikinci hafta çalışmalarında 11.05.2023 tarihinde araştırmacı-öğretmen bu hafta gerçekleştireceği ikinci dinleme çalışması için ilk olarak sınıfta dinlemeyi olumsuz etkileyecek faktörleri ortadan kaldırarak sürece başladı. Dinleme ortamıyla ilgili son kontrollerini yapan araştırmacı uygulanacak dinleme çalışması olan ve D.M-6'da verilen 'Çikolata Hakkında Bilmediklerimiz' dinleme etkinliğinin uygulanmasına başladı. Öncelikli olarak D.D.Ç-6'da verilen dinlemeye hazırlık sorularını öğrencisinin cevaplamasını sağladı. Hazırlık sorularının cevaplanmasının ardından araştırmacı Çikolata Hakkında Bilmediklerimiz dinleme parçasını okudu. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen öğrencisinden dinleme etkinliğiyle ilgili değerlendirme çalışmalarını yapmasını istedi. Öğrencinin bu çalışmaları tamamlamasıyla birlikte ortaya çıkan sonucun kısa bir değerlendirmesini yapan araştırmacı daha sonraki süreçte bu sonuçları ek Tablo-3'te verilen dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek değerlendirme sürecini tamamladı.

12.05.2023

Dinlemeye hazırlık ikinci hafta çalışmalarında 12.05.2023 tarihinde araştırmacı-öğretmen bu hafta gerçekleştireceği dinleme çalışması için ilk olarak sınıfta dinlemeyi olumsuz etkileyecek faktörleri ortadan kaldırarak sürece başladı. Ortamla ilgili düzenlemeleri bitirdikten sonra araştırmacı D.M-7'de verilen 'Alerji' dinleme etkinliğinin uygulanması sürecine başladı. Her zaman yaptığı gibi dinleme öncesi ortamın dinlemeye uygunluğu kontrollerini tamamladıktan sonra dinleme etkinliğiyle ilgili hazırlık sorularını öğrencisine yönelterek dinlemeye hazır hale getiren araştırmacı-öğretmen 'Alerji' dinleme parçasını öğrencisinin duyabileceği uygun bir ses tonuyla okudu. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen öğrencisinden dinleme etkinliğiyle ilgili değerlendirme çalışmalarını yapmasını istedi. D.D.Ç-7'de verilen dinleme değerlendirme çalışmalarının tamamlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen dinleme değerlendirme çalışması sonucunda ortaya çıkan sonucu Tablo-4'te verilen dinleme becerileri veri toplama matrisine göre çalışmanın sonuçlarının değerlendirmesini gerçekleştirdi (A.G.s-5).

Dinleme 3.Hafta Çalışmaları ;(15-19.05.2023)

Dinleme çalışmaları üçüncü hafta çalışmalarında araştırmacı-öğretmen dinleme ortamının düzenlenmesiyle ilgili gerekli kontrolleri yaptıktan sonra öğrencisinin işitme cihazıyla ilgili gerekli kontrolü gerçekleştirdi. D.M-8’de verilen ‘Dünyamız Nasıl Oluşt?’ etkinliğinin uygulanması sürecine başladı. Araştırmacı-öğretmen öğrencisinin konuya olan ilgisini arttırmak amacıyla etkinlik öncesi çalışmaları yaptırdı. Etkinlik öncesi hazırlık sorularının cevaplandırılmasından sonra araştırmacı-öğretmen sınıftaki etkileşimli tahtadan dinleme parçasını açarak öğrencisinin dinlemesini sağladı. Araştırmacı-öğretmen dinleme işleminin tamamlanmasından sonra öğrencisinden dinleme sonrası D.D.Ç-8’de verilen dinleme değerlendirme sorularını cevaplamasını istedi. Dinleme sonrasındaki değerlendirme çalışmalarının tamamlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen dinlemenin sonuçlarını ekte Tablo-4’te verilen dinleme becerileri veri toplama matrisine işleyerek dinleme çalışmasının değerlendirmesini gerçekleştirdi. Her zaman yaptığı gibi dinleme öncesi ortamın dinlemeye uygunluğu kontrollerini tamamladıktan sonra dinleme etkinliğiyle ilgili hazırlık sorularını öğrencilerine yönelterek öğrencisini dinlemeye hazır hale getiren araştırmacı-öğretmen D.M-9’da verilen ‘Farklı Kültürler: Japonların İlginç 18 Adeti’ dinleme parçasını öğrencisini duyabileceği uygun bir ses tonunda okudu. Dinleme etkinliğinin gerçekleşmesinden sonra araştırmacı-öğretmen öğrencisinden dinleme parçasıyla ilgili değerlendirme sorularını cevaplamasını istedi. D.D.Ç-9’da verilen dinleme sonrasındaki değerlendirme çalışmalarının tamamlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen çalışmanın kısa bir değerlendirmesini yaparak ortaya çıkan sonucu ekte Tablo-5’te verilen dinleme becerileri veri toplama matrisine işleyerek dinleme çalışmasını sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini gerçekleştirdi. (A.G.s-6).

Dinleme 4. Hafta Çalışmaları ;(22-26.05.2023)

Dinleme çalışmaları dördüncü hafta çalışmalarında araştırmacı-öğretmen dinleme ortamının düzenlenmesiyle ilgili gerekli kontrolleri yaptıktan sonra öğrencisinin işitme cihazıyla ilgili gerekli kontrolü gerçekleştirdi. Gerekli hazırlıklarını tamamladıktan sonra araştırmacı-öğretmen D.M-10’da verilen ‘Alışveriş Listem’ dinleme etkinliğinin uygulanmasına başladı. Araştırmacı-öğretmen her zaman yaptığı gibi etkinlik ile ilgili olarak öğrencisine D.D.Ç-10’da verilen dinleme çalışmasının hazırlık sorularını yönelterek cevaplamasını istedi. Araştırmacı-öğretmen öğrencinin duyabileceği uygun bir ses tonunda dinleme parçasını okudu. Dinleme çalışmasının tamamlanmasından sonra araştırmacı-

öğretmen öğrencisinden dinleme sonrasındaki değerlendirme etkinliklerini yapmasını istedi. Dinleme değerlendirme çalışmasının tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonucun kısaca bir değerlendirmesini yapan araştırmacı-öğretmen ortaya çıkan sonucu daha sonraki süreçte Ek Tablo-5'te verilen dinleme becerileri veri toplama matrisine işleyerek dinleme çalışmasını tamamladı. Dinleme çalışmasına verilen arada araştırmacı-öğretmen sınıfta dinleme ortamıyla ilgi problemleri kaldırıp sınıfı dinleme için uygun hale getirdikten sonra MEB ders kitabında yer alan ve D.M-11'de verilen 'Resimdeki Kuşlar' etkinliğinin uygulanmasına başladı. Dinleme etkinliğine başlamadan önce araştırmacı-öğretmen her zaman yaptığı gibi öğrencisinden D.D.Ç-11'de verilen dinlemeye hazırlık çalışmalarını cevaplamasını istedi. Dinleme hazırlık çalışmalarının tamamlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen etkileşimli tahtayı açarak dinleme parçasını öğrencisine dinletti. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonucun kısaca bir değerlendirmesini yapan araştırmacı-öğretmen ekte Tablo-6'te verilen dinleme becerileri veri toplama matrisine işleyerek dinleme çalışmasını tamamladı (A.G.s-7).

Dinleme 5. Hafta Çalışmaları; (29.05.2023-02.06.2023)

Dinleme çalışmaları beşinci hafta çalışmalarında araştırmacı-öğretmen dinleme ortamının düzenlenmesiyle ilgili gerekli kontrolleri yaptıktan sonra öğrencisinin işitme cihazıyla ilgili gerekli kontrolü gerçekleştirdi. Gerekli hazırlıklarını tamamladıktan sonra araştırmacı D.M-12'de verilen 'Bermuda Şeytan Üçgeni' isimli dinleme etkinliğinin uygulanmasına geçti. Araştırmacı-öğretmen konuya ilgiyi arttırmak ve öğrencisinin dinleme etkinliği ile ilgili farkındalığını arttırmak için öncelikli olarak dinlemeye hazırlık sorularını öğrencisine yöneltti. Öğrencisinin hazırlık sorularını cevaplamasından sonra araştırmacı-öğretmen dinleme parçasını öğrencisinin rahat bir şekilde duyabileceği bir tonda okudu. Dinleme etkinliğinin gerçekleştirilmesinden sonra araştırmacı-öğretmen öğrencisinden D.D.Ç-12'de verilen dinleme parçasıyla ilgili değerlendirme sorularını yapmasını istedi. Öğrencinin dinleme parçasıyla ilgili gerçekleştirdiği değerlendirme çalışması sonuçlarının değerlendirilmesinden sonra araştırmacı-öğretmen ortaya çıkan sonuçları ekte Tablo-6'da verilen dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek etkinliğin değerlendirmesini tamamladı. Dinleme çalışmasına verilen aradan sonra sınıfı dinleme etkinliği için tekrar düzenleyen araştırmacı-öğretmen, bu kez D.M-13'te verilen 'Cümlelerden Hikâyeye' dinleme etkinliğini uygulamaya başladı. Bu etkinlikte öğrencisinden seçici ve not olarak dinleme tekniklerini kullanarak her öğrencinin bir önceki öğrenci tarafından verilen kelimelere

hikâyenin akışı doğrultusunda yeni cümleler ekleyerek sonuçta bir anlam ifade eden hikâye oluşturmalarını istedi. Başlangıç cümlesini söyledikten sonra öğrenciler verilen cümlelere uygun kendileri yeni bir cümle ekleyip sonra sırayı kendisinden sonra gelen öğrenciye bıraktılar. Bu etkinlikte öğrencinin seçici dinleme yöntemini kullanma becerisi gözlemlendi D.D.Ç-13'te ortaya çıkan hikâyeyi sırasıyla bütün öğrenciler okudular. Etkinlik sonucunda ortaya çıkan sonuçları işitme kayıplı öğrencisi gözünden değerlendiren araştırmacı-öğretmen bunu, ek Tablo-7'de verilen dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek dinleme etkinliğini tamamladı. İkinci dinleme etkinliğinin de tamamlanmasından sonra sınıf ortamı ile ilgili gerekli düzenlemeleri yapan araştırmacı-öğretmen üçüncü dinleme etkinliğinin uygulanması sürecini başlattı. D.M-14'te verilen 'Onları Görebilmek Çok Zor' isimli dinleme çalışmasında öncelikli olarak araştırmacı-öğretmen öğrencisinden dinlemeye hazırlık çalışmalarını yapmasını istedi. Hazırlık çalışmalarının tamamlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen dinleme parçasını okudu. Öğrencisinden dinleme becerisi ile ilgili D.D.Ç-14'te verilen değerlendirme çalışmalarını yapmasını istedi. Öğrencinin yaptıkları değerlendirme çalışmalarısıyla ilgili sonucu daha sonraki süreçte değerlendiren araştırmacı-öğretmen ortaya çıkan sonuçları ek Tablo-7'de verilen dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek etkinlik sürecini tamamladı.

Dinleme 6. Hafta Çalışmaları ;(05-09.06.2023)

Dinleme çalışmaları altıncı hafta çalışmalarında araştırmacı-öğretmen dinleme ortamının düzenlenmesiyle ilgili gerekli kontrolleri yaptıktan sonra öğrencisinin işitme cihazıyla ilgili gerekli kontrolü gerçekleştirdi. Gerekli hazırlıklarını tamamladıktan sonra araştırmacı-öğretmen D.M-15'te verilen 'Farkları Bulalım' isimli etkinliğin uygulanması sürecine başladı. Bu etkinlikte öğrencisinden seçici ve not olarak dinleme yöntemlerini kullanmasını isteyen araştırmacı-öğretmen etkinlikte öğrencisinden, okuyacağı iki farklı Nasrettin Hoca fıkrasındaki farkları bulmasını beklediğini ilettiler. Araştırmacı-öğretmen sırasıyla aralarında farklar bulunan Nasrettin Hoca fıkralarını öğrencisine okudu. Öğrencisinden dinleme metniyle ilgili bulunduğu farkları D.D.Ç-15'te verilen etkinlik değerlendirme bölümüne yazmasını istedi. Etkinlik sonucunda ortaya çıkan sonucun daha sonraki süreçte değerlendirmesini yapan araştırmacı-öğretmen ek Tablo-8'de verilen etkinlik değerlendirme matrisine işleyerek dinleme çalışmasıyla ilgili süreci tamamladı. Birinci dinleme çalışmasından sonra verilen aranın bitmesiyle birlikte araştırmacı-öğretmen sınıf düzenini etkinlik için hazır hale getirdi. Araştırmacı-öğretmen gerekli hazırlıklarını bitirdikten sonra D.M.16'da verilen 'İnsan Vücudu

Hakkında Bilmediklerimiz’ dinleme etkinliğinin uygulanmasına başladı. Öncelikli olarak dinleme etkinliğine öğrencisinin hazır bulunuşluk düzeyini artırmak için araştırmacı-öğretmen dinlenme parçasıyla ilgili ön hazırlık sorularını öğrencisine yöneltti. Hazırlık sorularının cevaplanmasından sonra araştırmacı-öğretmen dinleme parçasını etkileşimli tahtadan açarak dinletti. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen öğrencisinden D.D.Ç-16’da verilen dinleme değerlendirme çalışmasını yapmasını istedi. Öğrencinin değerlendirme çalışmalarını tamamlamasından sonra araştırmacı-öğretmen dinleme değerlendirme sonuçlarını daha sonraki süreçte Tablo-8’de verilen dinleme sonuçları değerlendirme matrisini işleyerek dinleme çalışmasıyla ilgili süreci tamamladı.

Dinleme 7. Hafta Çalışmaları; (12.06.2023)

Dinleme çalışmaları yedinci hafta çalışmalarında araştırmacı-öğretmen dinleme ortamının düzenlenmesiyle ilgili gerekli kontrolleri yaptıktan sonra öğrencisinin işitme cihazıyla ilgili gerekli kontrolü gerçekleştirdi. Gerekli hazırlıklarını tamamladıktan sonra araştırmacı D.M-17’de verilen ‘Canlıların Dünyasına Teknolojik Dokunuş’ isimli dinleme etkinliğinin uygulanmasına başladı. Öncelikli olarak öğrencisinin dinleme sürecine ilgi düzeyini artırmak için D.D.Ç-17’de verilen dinlemeye hazırlık sorularını öğrencinin cevaplamasını istedi. Hazırlık sorularının cevaplandırılmasından sonra araştırmacı-öğretmen dinleme metnini okudu. Dinleme çalışmasının yapılmasından sonra dinleme değerlendirme çalışmalarını öğrencisinin yapmasını istedi. Öğrencinin değerlendirme çalışmalarını tamamlamasından sonra ortaya çıkan sonucu kısaca değerlendiren araştırmacı ileriki süreçte bu sonucu ekte Tablo-9’da verilen dinleme becerileri değerlendirme matrisine girerek dinleme etkinliği değerlendirme sürecini tamamladı.

Araştırmanın uygulama sürecinde araştırmacı-öğretmen öğretmen öğrenci ile gerçekleştireceği son dinleme etkinliği öncesinde öğrencinin cihaz pillerinin kontrolünü gerçekleştirdi. Öğrencinin sınıfta dinleme metnini duymasında problem yaratacak gürültü sorununu ortadan kaldırarak sessizliğin sağlanmasından sonra araştırmacı-öğretmen D.M-18’de ‘Şiir Dinliyoruz Asmalar Altında’ etkinliğinin uygulama sürecine başladı. Araştırmacı-öğretmen şiiri uygun bir ses tonunda okuduktan sonra öğrencisinin D.D.Ç-18’de verilen şiirle ilgili dinleme becerileri değerlendirme çalışmalarını yapmasını sağladı. Ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildikten sonra bu sonuçlar ek Tablo-9’da verilen dinleme becerileri değerlendirme matrisine işlenerek değerlendirme süreci tamamlandı.

3.4.3. Eylem Planı 3: Dinleme Sonrasındaki Çalışmalar

Araştırma süresinde yapılan her dinleme etkinliğinden yapıldıktan sonra araştırmacı-öğretmen öğrencisinin yapılan dinleme etkinlikleriyle ilgili yapılan çalışma sorularına verdiği cevapların değerlendirmesini, çalışmanın yapıldığı günlerde eğitim faaliyetleri de devam ettiği için değerlendirme çalışmasıyla ilgili daha sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek için dinleme sonrası değerlendirme çalışmalarını dinlemenin yapıldığı haftanın sonunda tatil günlerinde yapmıştır. Araştırmacı her yaptığı dinleme etkinliğiyle ilgili bu şekilde bir yol izlemiştir. Dinleme etkinlikleri değerlendirme sorularına öğrencisinin verdiği cevapların sınıflandırılması ve sonuçların daha sağlıklı ve toplu şekilde değerlendirilmesini sağlamak ve çalışmayla ortaya çıkan sonucun daha belirgin şekilde görülmesini sağlamak için etkinlik sonuçlarını sınıflandırarak Dinleme Becerileri Değerlendirme Matrisine işlemiştir. Böylece çalışma sonucunda ulaşacağı bulgularla ilgili kaynak oluşturmuştur. Araştırmacı -öğretmen ortaya çıkan sonuçlar ve araştırmanın gidişatıyla ilgili olarak danışman hocasıyla yaptığı görüşmeler sonucunda onu görüş ve tavsiyeleri doğrultusunda çalışmasını şekillendirmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada nitel bir eylem araştırması desenine uygun olarak verilerin analizi gerçekleştirilmiştir. Eylem araştırmalarında verilerin analizleri, verilerin toplanmasıyla birlikte eş zamanlı olarak yürütülür. Verilerin analizi ile ortaya çıkan sonuçlar, araştırmacıda topladığı verilerin niteliği ve yeterliliği konusunda fikir oluşmasına katkı sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada araştırmada ortaya çıkan veriler haftalık olarak toplanmıştır. Elde edilen veriler haftalık olarak analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Haftalık yapılan değerlendirmeler sonucunda elde edilen sonuçlar araştırma danışman hocasının görüş ve tavsiyeleri doğrultusunda çalışmanın şekillendirilmesi amacıyla araştırmacı tarafından yeni eylem planları hazırlanmasında kullanılmıştır. Süreç içerisinde araştırmanın sonuçları ile ilgili yapılan analizler, araştırmacının karşılaşılan problemlerin çözüm bulunmasına ilişkin kararlar almasını sağlamıştır. Verilerin analizinde, içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2006, s. 227) göre içerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır.

Nitel araştırmalarda araştırmacı, geçmiş yaşantılar, kişilik yapısı, sosyal ortam, kısacası insanın şekillenmesinde etkisi olan tüm faktörlerle birlikte sahada olan kişidir. Bu durum araştırmalarda tarafsızlık durumunu tehlikeye düşürmekte, yanlılığa yol açabilmektedir. Bu

sebeple araştırmalarda geçerlilik ve güvenirlik iki temel ölçtü olarak kullanılmaktadır. Bir eylem araştırmasının geçerliği ve güvenirliği, inandırıcılık, aktarılabilirlik, güvenilebilirlik ve onaylanabilirlik yapılarıyla sağlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Bu eylem araştırmasını geçerliliğini ve güvenliliğini sağlamak amacıyla alınan önlemler aşağıda sunulmuştur;

- Çeşitli veri toplama araçları kullanılarak veri çeşitlenmesi sağlanmuştur.
- Araştırma sürecinde düzenli olarak araştırma danışmanı ile geçerlilik toplantıları gerçekleştirilmiştir.
- Uzun süreli derinlemesine veri toplanmış ve betimlemeler yapılmıştır.
- Veri toplama aşamasıyla eş zamanlı olarak alan taraması yapılmıştır.
- Elde edilen verilerin kendi içerisinde tutarlı olmasına dikkat edilmiştir.
- Elde edilen veriler ses kaydı ve video kaydı ile belgelenmiş ve kayıt altına alınmıştır.

Bilimsel araştırmalarda araştırma süresince katılımcıların haklarını korumak önemlidir. Bundan dolayı bilimsel araştırmalar yapılırken dikkat edilmesi gereken etik ilkeler bulunmaktadır. Bu araştırma etiği ilkeleri ise, gönüllülük, gizlilik ve dürüstlük ilkeleridir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmaya başlamadan önce katılımcılar ile görüşülmüş, araştırma katılım onayları alınarak araştırma ve araştırma süreçleri hakkında kendilerine bilgi verilerek, araştırmadan istemeleri halinde çekilebilecekleri belirtilmiş, araştırma için sözlü ve yazılı onayları alınmıştır. Bu araştırmada araştırmanın gizlilik ilkesi gereğince araştırmaya katılan katılımcıların gerçek isimleri araştırmada kullanılmamıştır. Araştırma katılımcılarına kimliklerinin gizli kalacağına dair bilgi verilmiştir. Araştırmada dürüstlük ilkesi doğrultusunda araştırmada elde edilen veriler ses ve video kayıtları ile kayıt altına alınmış, herhangi bir değişiklik yapmadan raporlanıp verilerin doğrulanması yapılmıştır.

BÖLÜM 4

4.BULGULAR

Bu araştırmada normal işiten akranlarıyla birlikte eğitimine devam eden işitme kayıplı bir dördüncü sınıf öğrencisinin Türkçe dersindeki dinleme becerisini geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırmada dinlemeye dayalı eylem planına bağlı olarak yapılan etkinliklerde öğrencinin dinlediğini anlama ve dinlemeye yönelik tutumlarını belirlemek için şu çalışmalar yapılmıştır;

Dinlediğini anlama etkinliği ve dinlemeye yönelik tutum ölçeğinden, direkt görüşmelerden, gözlem kayıtlarından, araştırmacı günlüklerinden ve yapılan çalışmalar sonucu ortaya çıkan öğrenci ürünlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulguların sınıflandırılmasında araştırmanın amaçlarında yer alan sorular temel alınmıştır.

Çalışmanın bu bölümünde, '4. sınıf işitme kayıplı bir öğrencinin Türkçe dersindeki dinleme becerileri ders başarısını nasıl etkilemektedir?' araştırma sorusu üç temel başlıkta değerlendirilerek ve bu sorulara yönelik cevaplar başlıklar halinde verilmiştir;

1. İşitme kayıplı öğrencinin Türkçe dersinde öğretmeni ile iletişiminde karşılaştığı sorunlar nelerdir?
2. Sınıf ortamında işitme kayıplı öğrencinin dinleme becerisini etkileyen unsurlar nelerdir?
3. İşitme kayıplı öğrencinin Türkçe dersinde uygulanan eylem planları aracılığıyla öğrencinin dinleme becerisi nasıl gelişim göstermektedir?

4.1. Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci araştırma sorusu olarak; 'İşitme kayıplı öğrencinin Türkçe dersinde öğretmeni ile iletişiminde karşılaştığı sorunlar nelerdir?' belirlenmiştir.

Burada araştırmacının öğrencisiyle ve öğrenci velisi ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler ve araştırmacı günlüklerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Mehmet sınıfta ortamın daha sessiz olduğu zamanlarda öğretmenini daha iyi duyabildiği, duymasını etkileyen diğer bir durumun ise işitme implantlarının durumu olduğu, işitme implantlarının pillerinin dolu olması durumunda daha iyi duyabildiği ve öğretmenin sınıfın

önünde bulunarak uygun bir ses tonu ve kelimeler arasındaki zamanı ayarlayarak anlattığı zaman öğrenci Mehmet konuşulanları daha iyi dinleme gerçekleştirdiğini ifade etmiştir (Ö.G).

Araştırmada elde edilen bulgular dinleme başarısında öğrencinin çalışmaya yönelik tutumunun başarıya etkisinin önemli derecede olduğunu göstermiştir. Dinlemenin başarısını etkileyen en önemli hususlardan birisi de konuşmacının dinleyicinin özelliklerini iyi bilmesi ve dinleme etkinliklerini öğrencisinin ilgi alanlarına uygun olarak düzenlemesidir (A.G.s-1).

Araştırmacı-öğretmen işitme kayıplı Mehmet'i ilkökul birinci sınıftan itibaren tanımaktadır. Öğrencisinin sevdiğini ve ilgi duyduklarını bildiğinden dolayı etkinlik planlamalarını ve parça seçimlerini buna göre yapmıştır. Dinleme sırasında en önemli unsurlardan birisi de iki yönlü iletişim olması dolayısıyla araştırmacı-öğretmen yaptığı çalışmalarda bunu dikkate alınarak araştırma konusu olan öğrencisi Mehmet'i sınıfın en önünde kendisine yakın bir konumda oturmasını sağlamıştır. (A.G.s-4)

Araştırmacı-öğretmenle öğrencisi arasında iletişimde yaşanan diğer bir sorun kalabalık sınıf ortamıdır. Mehmet kalabalık sınıf ortamından kaynaklanan seslerden dolayı öğretmenini duymakta ve onunla iletişim kurmakta sorun yaşadığını belirtmiştir (Ö. G-1). Araştırmacı-öğretmen bu soruna çözüm olarak aldığı tedbir de her dinleme etkinliğine başlamadan önce sınıfta ve okul ortamında dinlemeyi etkileyecek olumsuz bir durum olup olmadığını gözden geçirmek ve bununla ilgili tedbirleri almak olmuştur. Örneğin; öğrencisinin implant pillerinin tam dolu olmasını sağlamıştır (A.G.s-4).

Araştırmacı-öğretmenin kalabalık sınıf ortamında öğrencisinin kendisini daha iyi işitmesini sağlamak için kendi imkanlarıyla temin ettiği ses yükselten bir amfi sisteminin de kullanılması etkin dinleme becerisi üzerinde oldukça etkili olmuştur. Öğrencinin rahatsız olmayacağı bir mesafeye kurulan sistem sayesinde araştırmacı-öğretmen öğrencisinin etkili dinlemesini sağlamıştır (A.G.s-5). Dinleme becerileri arttıkça kendine olan güveni artan Mehmet ile öğretmeni arasındaki bağ da güçlenmiştir. İletişimin kalitesi de artmıştır. Böylece iletişimde karşılaşılan problemler en aza indirgenmiş ve dinleme becerisi gelişen Mehmet'in Türkçe dersindeki başarı oranı da artmıştır.

4.2. İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

İkinci araştırma sorusu olarak; 'Sınıf ortamında işitme kayıplı öğrencinin dinleme becerisini etkileyen unsurlar nelerdir?' belirlenmiştir.

Araştırmada uygulanan dinleme becerisi metinlerinden elde edilen sonuçlar öğrencinin Türkçe dersindeki başarı oranının sınıf ortamının durumundan ciddi olarak etkilendiğinin

araştırmacı-öğretmen tarafından anlaşılmasını sağlamıştır. Sınıfta kalabalık ortamda yaşanan gürültü faktörü Mehmet'in etkinliklerde elde ettiği başarıyı azaltmıştır (A.G.s-7).

Bu araştırmacı-öğretmeni dinleme çalışmaları öncesinde yapılan hazırlık çalışmalarında sınıf ortamının da fiziki olarak hazırlanmış olsa bile ortam kaynaklı gelişen sorunların dinleme başarısını olumsuz etkilediğini sonucuna ulaştırmıştır (A.G.s-7).

Araştırmacı-öğretmen öğrenci velisi ile yaptığı görüşmelerde özellikle Mehmet'in dinleme ilgili yaşadığı en önemli sorunlardan birisi olarak sınıftaki kalabalık öğrenci ortamında meydana gelen gürültü sebebiyle öğretmenini yeterince duyamadığı söylemiştir (A.G.s-4).

Araştırmacı gürültü sorununa karşı öğrencisinin kendisini daha rahat duymasını sağlamak için kalabalık olan bir sınıf ortamında öğrenci en ön sıraya almıştır. Böylelikle öğretmenine yakın olan öğrenci ile öğretmeni arasındaki iletişim sınıf gürültüsünden en az etkilenecek şekilde ayarlanmıştır. İmplantlarının pil düzeyleri kontrol edilmiş ve de ses sistemi hazırlanarak uygun mesafeye konulmuştur. (A.G.s-5)

Araştırmacı-öğretmen yaptığı gözlemlerde yaz mevsiminin gelmesiyle birlikte artan sıcaklığın, kalabalık sınıf ortamının da etkisiyle artış göstermesinin öğrencisini rahatsız ederek dikkatinin dinleme etkinlikleri sırasında dağılmasına yol açtığını belirlemiştir (A.G.s-7-8).

Araştırmacı-öğretmen dinleme çalışmalarına başlamadan önce sınıfın fiziksel ortamının hava şartlarına göre düzenlenmesini sağlamıştır. Örneğin güneş çok olduğu zaman perdeler kapatılmış, yan bahçeden gelen gürültüye karşı camlar kapatılarak ses düzeyi en aza indirilmiştir. Etkileşimli tahtadan açılan etkinliklerde ise ses düzeyinin işitme kayıplı öğrenciyi rahatsız etmeyecek seviyede olması sağlanmıştır (A.G.s-9). Fiziki ortam düzenlemeleri öğrenciye olumlu olarak yansımış ve düzenlenmiş bir sınıf ortamında öğrencinin de Türkçe ders başarısının olumlu yönde etkilendiği gözlemlenmiştir.

4.3.Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Üçüncü araştırma sorusu olarak; 'İşitme kayıplı öğrencinin Türkçe dersindeki dinleme becerisi öğrenme başarısını nasıl etkiler?' belirlenmiştir.

4.3.1.Dinlemeye Hazırlık Eğitimi Öncesine Dair Bulgular

Araştırma dinleme becerisi geliştirme eğitimlerine başlamadan önce araştırmacı-öğretmen tarafından öğrencinin dinleme becerisi düzeyini tespit etmek amacıyla öğrenciye D.M-1'de verilen 'Küçük Nezahat' dinleme çalışması uygulaması yapılmıştır. Öğrencinin dinleme etkinliklerindeki başarısını tespit etmek için yapılan dinleme etkinliklerinden sonra

öğrencinin cevapladığı dinleme değerlendirme sorularına vermiş olduğu cevaplar öğrencinin çalışmalara başlamadan önceki durumunun tespit edilmesini sağlamıştır (A.G.s-1).

Öğrencinin etkinlikle ilgili yaptığı D.D.Ç-1’de değerlendirme sonuçlarının sınıflandırıldığı ve dinleme etkinliklerinin sonuçlarının değerlendirildiği D.B.D.M 1’de ortaya çıkan bulguya göre; öğrenci, dinlediği parçanın amacını belirleme, dinlediği metnin içeriğini analiz edebilme ve dinlediği metne yönelik sorulara cevap verebilme konusunda beklenen başarıyı gösterememiştir (A.G.s-1).

4.3.2.Dinlemeye Hazırlık Eğitimi Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Araştırmacı-öğretmen tarafından gerçekleştirilen ve dört hafta boyunca devam eden dinleme eğitimlerinden sonra D.M-2’de verilen ‘Akıllı Güvercin Matuka’ dinleme etkinliği gerçekleştirilmiştir. Dinleme etkinliklerinden sonra öğrencinin dinleme başarısının değerlendirildiği D.D.Ç-2’de çalışma sorularına öğrencinin verdiği cevaplar analiz edilerek değerlendirme çalışması sonuçlarının sınıflandırılmasının yapıldığı D.B.D.M.1’de ortaya çıkan sonuca göre bulgular şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Tablo 10: Dinlemeye Hazırlık Eğitimi Sonunda Elde Edilen Bulgular

Öğrenciden Beklenen Dinleme Becerisi	Öğrenci Başarısı
Dinleme İçin Hazırlık Yapar	✓
Dinlediği Metnin Amacını Belirler	
Dinlediği Metni Algılayabilir	✓
Metnin İçeriğini Analiz Eder	
Metni Yorumlar	✓
Metnin Sorularına Cevap Verir	✓
Dinlediği Metne Tepki Verebilir	✓

Dinleme becerisi geliştirme eğitimlerinden sonra öğrenci ile gerçekleştirilen dinleme etkinliklerinde öğrencinin başarı düzeyinde belirgin bir artış gözlemlenmiş, etkinlikle ilgili

beklenen değerlendirme çalışmalarını öğrencinin başarıyla tamamladığı görülmüştür. Öğrencinin etkin ve aktif dinleme becerisini gösterdiği zaman yani dinlediğini tam olarak algılayıp bilişsel olarak çevirebildiği zaman ders başarısında olumlu yönde bir artış göstermiştir. (A.G.s-3)

4.3.3. Dinleme Etkinlikleri Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Araştırmacı-öğretmen tarafından gerçekleştirilen yedi haftalık dinleme etkinlikleri sonucunda elde edilen bulgular haftalık olarak aşağıda sınıflandırılmıştır.

4.3.3.1 Birinci Hafta Bulguları

Dinleme etkinlikleri birinci haftasında araştırmacı-öğretmen tarafından 05 Mayıs 2023 tarihinde D.M-3,4'te verilen 'Bir Astronotun Günlük Yaşantısı' dinleme etkinliği ile 'Sağlık: Vücudumuzun İnanılmaz Özellikleri' dinleme etkinliği uygulanmıştır. Dinleme etkinliklerinden sonra öğrencinin başarısının değerlendirildiği D.D.Ç-3,4'te verilen dinleme çalışmaları soruları öğrenciye yöneltilmiştir (A.G.s-4). Değerlendirme çalışmalarına öğrencinin verdiği cevapların analizleri yapıldıktan sonra çalışma sonuçlarının sınıflandırıldığı D.B.D.M.2'de görülen bulgular şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Tablo 11: Dinleme Etkinlikleri Birinci Hafta Bulguları

Öğrenciden Beklenen Dinleme Becerisi	Öğrenci Başarısı
Dinleme İçin Hazırlık Yapar	✓
Dinlediği Metnin Amacını Belirler	✓
Dinlediği Metni Algılayabilir	✓
Metnin İçeriğini Analiz Eder	
Metni Yorumlar	✓
Metnin Sorularına cevap Verir	✓
Dinlediği Metne Tepki Verebilir	✓

Tabloda da görüldüğü gibi Mehmet dinleme eğitimlerinden sonra gerçekleştirilen birinci hafta dinleme etkinliklerinde dinleme becerisi olarak kendisinden beklenen başarıyı göstermiş dinleme etkinlikleri sonunda kendisine yöneltilen soruları başarıyla cevaplamıştır. Bu sonuç araştırmacının dinlemenin geliştirilebilir bir beceri olduğunu verilen eğitimle dinleme başarısının artabileceği sonucuna ulaşmasını sağlamıştır (A.G.s-4).

4.3.3.2 İkinci Hafta Bulguları

Dinleme etkinlikleri ikinci haftasında araştırmacı-öğretmen tarafından 09 Mayıs 2023 tarihinde D.M-5’te verilen ‘Bir İlaç Masalı’ 11 Mayıs 2023 tarihinde D.M.-6’da ‘Abur Cubur: Çikolata Hakkında Bilmediklerimiz’ Dinleme etkinlikleri ve 12 Mayıs 2023 tarihinde D.M-7’de verilen ‘Alerji Nedir’ uygulanması gerçekleştirildi (A.G.s-5). Etkinliklerin yapılmasından sonra öğrencinin başarısının değerlendirildiği D.D.Ç-5,6,7’de öğrencinin kendisine yöneltilen dinleme değerlendirme çalışmalarına verdiği cevapların analizi yapıldıktan sonra bilgilerin sınıflandırıldığı D.B.D.M-3,4’te görülen bulgular şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Tablo 12: Dinleme Etkinlikleri İkinci Hafta Bulguları

Öğrenciden Beklenen Dinleme Becerisi	Öğrenci Başarısı
Dinleme İçin Hazırlık Yapar	✓
Dinlediği Metnin Amacını Belirler	✓
Dinlediği Metni Algılayabilir	✓
Metnin İçeriğini Analiz Eder	
Metni Yorumlar	✓
Metnin Sorularına Cevap Verir	✓
Dinlediği Metne Tepki Verebilir	✓

Mehmet’in yaptığı dinleme etkinlikleri sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır; Öğrenci Mehmet yedinci dinleme metni olan ‘Alerji’ dinleme etkinliklerine hazırlık sorularında alerjiyle

ilgili ön bir bilgisi olmamasına rağmen verilen dinleme eğitimlerinin sonucunda uygun dinleme stratejilerini kullanarak dinleme etkinliklerini başarıyla cevaplamıştır. Öğrenci dinleme metinlerinin ana düşüncesini belirlemiş ve metinlerle ilgili gerekli yorumlamaları yapmıştır (A.G.s-5,6).

4.3.3.3 Üçüncü Hafta Bulguları

Dinleme etkinlikleri üçüncü haftasında araştırmacı tarafından 16 Mayıs 2023 tarihinde D.M-8’de verilen dinleme etkinliği ‘Dünyamız Nasıl Oluştı’ 17 Mayıs 2023 tarihinde ise D.M-9’da verilen ‘Farklı Kültürler: Japonların İlginç 18 Adeti’ dinleme etkinliği araştırmacı-öğretmen tarafından uygulandı. Dinleme etkinliklerinden sonra öğrencinin başarısının değerlendirildiği D.D.Ç-8,9’da öğrenciye yöneltilen dinleme değerlendirme çalışmaları sorularına öğrencinin verdiği cevapların analizi gerçekleştirildi (A.G.s-6). Değerlendirme çalışmalarının sınıflandırıldığı D.B.D.M-4,5’te görüldüğü gibi bulgular şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Tablo 13: Dinleme Etkinlikleri Üçüncü Hafta Bulguları

Öğrenciden Beklenen Dinleme Becerisi	Öğrenci Başarısı
Dinleme İçin Hazırlık Yapar	✓
Dinlediği Metnin Amacını Belirler	✓
Dinlediği Metni Algılayabilir	✓
Metnin İçeriğini Analiz Eder	✓
Metni Yorumlar	✓
Metnin Sorularına Cevap Verir	✓
Dinlediği Metne Tepki Verebilir	✓

Üçüncü hafta dinleme etkinlikleri sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır; Mehmet seçici ve not alarak dinleme tekniklerini başarıyla uygulayarak dinleme etkinlikleriyle ilgili soruları

cevaplandırmış, dinleme parçalarıyla ilgili gerekli yorumlamaları yaparak dinleme metnini analiz edebilmiştir. (A.G.s-6).

4.3.3.4 Dördüncü Hafta Bulguları

Dinleme etkinlikleri dördüncü haftasında araştırmacı-öğretmen tarafından 22 Mayıs 2023 tarihinde D.M-10,11’de verilen ‘Alışveriş Listem’ ve ‘Resimdeki Kuşlar’ dinleme etkinlikleri gerçekleştirildi (A.G.s-7). Etkinliklerin tamamlanmasından sonra öğrencinin başarısının değerlendirildiği D.D.Ç-10,11’de öğrencinin değerlendirme çalışması sorularına verdiği cevapların analizi gerçekleştirildi. Elde edilen bulguların sınıflandırıldığı D.B.D.M-5,6’da görüldüğü gibi bulgular şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Tablo 14: Dinleme Etkinlikleri Dördüncü Hafta Bulguları

Öğrenciden Beklenen Dinleme Becerisi	Öğrenci Başarısı
Dinleme İçin Hazırlık Yapar	✓
Dinlediği Metnin Amacını Belirler	✓
Dinlediği Metni Algılayabilir	✓
Metnin İçeriğini Analiz Eder	✓
Metni Yorumlar	✓
Metnin Sorularına Cevap Verir	✓
Dinlediği Metne Tepki Verebilir	✓

Mehmet’in yaptığı dinleme etkinlikleri sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır; öğrenci Mehmet not alarak dinleme stratejisini başarıyla uygulayarak, dinleme etkinlikleriyle ilgili soruları doğru olarak cevaplamış, dinleme metnlerinin ana düşüncesini belirleyerek gerekli olan yorumlamaları yapmıştır (A.G.s-7).

4.3.3.5 Beşinci Hafta Bulguları

Dinleme etkinlikleri beşinci haftasında araştırmacı-öğretmen tarafından 29 Mayıs 2023 tarihinde D.M.12’te verilen ‘Bermuda Şeytan Üçgeni’ dinleme etkinliği ve 30 Mayıs 2023 tarihinde D.M-13,14’te verilen ‘Cümlelerden Hikâyeye’ ile ‘Onları Görebilmek Çok Zor’ dinleme etkinlikleri uygulandı (A.G.s-7,8). Dinleme etkinliklerinden sonra öğrencinin başarısının değerlendirildiği D.D.Ç-12,13,14’te öğrencinin değerlendirme sorularına verdiği cevaplar değerlendirilerek analizi yapıldı. Elde edilen bulguların sınıflandırıldığı D.B.D.M-6,7’de görüldüğü gibi elde edilen bulgular şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Tablo 15: Dinleme Etkinlikleri Beşinci Hafta Bulguları

Öğrenciden Beklenen Dinleme Becerisi	Öğrenci Başarısı
Dinleme İçin Hazırlık Yapar	✓
Dinlediği Metnin Amacını Belirler	✓
Dinlediği Metni Algılayabilir	✓
Metnin İçeriğini Analiz Eder	✓
Metni Yorumlar	✓
Metnin Sorularına Cevap Verir	✓
Dinlediği Metne Tepki Verebilir	✓

Mehmet’in yaptığı dinleme etkinlikleri sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır; sınıfta etkinlik sırasında ortaya çıkan gürültüye rağmen Mehmet, seçici ve not alarak dinleme stratejilerini başarıyla uygulayarak dinleme etkinliklerinin büyük bölümünü doğru olarak cevaplamıştır (A.G.s-8).

4.3.3.6 Altıncı Hafta Bulguları

Dinleme etkinlikleri altıncı haftasında araştırmacı-öğretmen tarafından 05 Haziran 2023 tarihinde D.M-15,16’da verilen ‘Farkları Bulalım’ ve ‘İnsan Vücudu Hakkında Bilmediklerimiz’ dinleme etkinlikleri uygulandı. Dinleme etkinliğinden sonra öğrencinin

dinleme becerisi başarısının değerlendirildiği D.D.Ç-15,16'da öğrencinin değerlendirme çalışması sorularına verdiği cevapların analizi yapıldı (A.G.s-9). Elde edilen bulguların sınıflandırıldığı D.B.D.M-8'de görüldüğü gibi elde edilen elde edilen bulgular şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Tablo 16: Dinleme Etkinlikleri Altıncı Hafta Bulguları

Öğrenciden Beklenen Dinleme Becerisi	Öğrenci Başarısı
Dinleme İçin Hazırlık Yapar	✓
Dinlediği Metnin Amacını Belirler	✓
Dinlediği Metni Algılayabilir	✓
Metnin İçeriğini Analiz Eder	✓
Metni Yorumlar	✓
Metnin Sorularına Cevap Verir	✓
Dinlediği Metne Tepki Verebilir	✓

Mehmet'in yaptığı dinleme etkinlikleri sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır; D.D.Ç-15'te Mehmet sınıfta etkinliği sırasında okulun son dönemlerinin gelmesi ve öğrencilerde yaşanan sıkımalara bağlı olarak yaşanan gürültü faktörüne rağmen etkinlikle ilgili değerlendirme çalışmalarını not alarak dinleme stratejisini uygulayarak cevaplandırmıştır. Bu da dinleme çalışmasında ortam sessizliğinin önemini kabul edilmekle birlikte dinleme becerisinin sağlıklı şekilde kullanıldığında başarının gerçekleştirileceğini ortaya koyan bir bulgu olarak ortaya çıkmıştır (A.G.s-9).

4.3.3.7 Yedinci Hafta Bulguları

Dinleme etkinlikleri beşinci haftasında araştırmacı-öğretmen tarafından 12 Haziran 2023 tarihinde D.M-17,18'de verilen 'Canlıların Dünyasına Teknolojik Dokunuş' ve 'Şiir Dinliyoruz Asmalar Altında Doğdum' dinleme çalışmaları gerçekleştirildi. Dinleme etkinliğinden sonra öğrencinin başarısının değerlendirildiği D.D.Ç-17,18'de ve öğrencinin değerlendirme

sorularına verdiği cevapların analizi gerçekleştirildi (A.G.s-10). Ortaya çıkan bulguların sınıflandırıldığı D.B.D.M-9’da görüldüğü gibi elde edilen bulgular şu şekilde sınıflandırılmıştır;

Tablo 17: Dinleme Etkinlikleri Yedinci Hafta Bulguları

Öğrenciden Beklenen Dinleme Becerisi	Öğrenci Başarısı
Dinleme İçin Hazırlık Yapar	✓
Dinlediği Metnin Amacını Belirler	✓
Dinlediği Metni Algılayabilir	✓
Metnin İçeriğini Analiz Eder	✓
Metni Yorumlar	✓
Metnin Sorularına Cevap Verir	✓
Dinlediği Metne Tepki Verebilir	✓

Mehmet’in yaptığı dinleme etkinlikleri sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır; Dinleme çalışmalarında not olarak dinleme stratejisini kullanan Mehmet, dinleme etkinlikleri ile ilgili çalışmaları başarılı şekilde tamamlamıştır. Aldığı dinleme eğitimleri sonucunda Mehmet özellikle Türkçe dersi ve diğer derslerde öğrenci başarısında önemli bir yer tutan dinleme becerisi konusunda başarılı bir öğrenci haline gelmiştir (A.G.s-10).

4.3.4 Öğrenci Görüşmeleri Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Araştırmacı-öğretmen çalışma süresince öğrencisiyle yapılan dinleme etkinliklerle ilgili öğrencisinin görüşlerini alabilmek beş yarı doğrudan görüşme gerçekleştirmiştir. Bu görüşmelerde öğrenci çalışmanın kendisine sağladığı faydalara ilişkin Ö.G-5’te şu şekilde ifade etmiştir;

‘Dinleme çalışmalarıyla öğrendiğim dinleme yöntemleriyle birlikte Türkçe dersinde uzun parçaları bile daha iyi dinleyip anlayabiliyorum.’

‘Yapılan dinleme çalışmaları Türkçe dersinde başarımın artmasını sağladı. Daha önce birkaç kez dinleyip anlayabildiğim konuları daha hızlı anlıyorum.’

‘Dinleme çalışmaları kalabalık sınıfta arkadaşlarımı daha iyi dinleyip anlamamı sağladı.’

4.3.5 Veli Görüşmeleri Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Araştırma süresinde Araştırmacı tarafından öğrenci velisiyle iki yarı doğrudan görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan V.G-2’de öğrencide gördüğü değişikliği şu şekilde ifade etmiştir;

‘Çocuğum öğrendiği tekniklerle artık daha iyi dinleyip anlıyor.’

‘Çocuğum dinlediklerini artık çok daha fazla anımsıyor.’

‘Yapılan dinleme çalışmaları çocuğumun arkadaş ortamındaki özgüvenini arttırdı.’

‘Yapılan çalışmalarla çocuğumun daha etkin dinlemeye başladığını fark ettim.’

‘Yapılan çalışmalarla çocuğum sadece okuduklarını değil artık dinlediklerini de net olarak anlayabiliyor.’

‘Yapılan çalışma çocuğumun arkadaşlarıyla olan iletişimini arttırarak daha aktif hale getirdi.’

Öğrenci velisi yapılan doğrudan görüşmelerde öğrencisinin Türkçe dersi başarımın arttığını bunu diğer derslerdeki başarı artışında da etkili olduğunu ve öğrencisinin özel bir okulun bursluluk sınavını kazanarak burslu okuma hakkı elde ettiğini ifade etti.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde ulaşılan bulgular incelenerek elde edilen sonuçlara ve bu sonuçların literatür ile olan ilişkisine bakılmıştır.

5.1. Tartışma

Bu araştırmada işitme kayıplı kaynaştırma eğitimi alan bir öğrencinin Türkçe dersindeki dinleme becerilerinin ders başarısına olan etkisi ele alınmıştır. Buna göre Türkçe dersinde yapılan etkinliklere ilişkin sonuçlar şu şekildedir;

Çalışmanın hazırlık basamağının, ön hazırlık aşamasında öğretmen öğrenciyle birlikte ders sırasında kullanılacak araç ve gereçlerin hazırlığını yaptıktan sonra, öğrencinin dinleme etkinliğine hazırlığı, öğrencinin ön bilgilerini etkinlik için harekete geçirmek amacıyla derste dinleyecekleri dinleme parçalarının konusu ve bunların içeriğinin öğrenci tarafından tahmin edilmesi ve öğrencinin okuma metinlerini anlamasında etki edecek anahtar kelimelerin anlamları konusunda çalışma yapılmış, öğretmen kelimeleri tahtaya yazarak öğrencisinden kelimelerin anlamlarını tahmin etmesini istemiştir. Ayrıca dinleme parçasının içeriği ile ilgili tahminlerde bulunmasını sağlamıştır. Öğrencinin bu etkinliklere istekli bir biçimde katılım gösterdiği ve öğretmenle iletişim kurmada yaşadığı sorunların aralarındaki bağın güçlenmesi ile azalma gösterdiği görülmüştür.

Günümüzde çoğu insan dinleme becerisine ilişkin kazanımlarını bebeklik döneminden itibaren okul çağına gelinceye kadar gelişigüzel bir biçimde edinmektedir. Bu şekilde oluşan öğrenmeler bireyin dinlediklerini ayırt etmesini, dinlediği metinleri eksiksiz ve tam bir biçimde algılayarak ve değerlendirebilmesi için yetersiz kalmaktadır. Bundan dolayı dinleme becerisinin etkili ve sistematik bir biçimde öğrenilmesi ve kullanılması gerekmektedir (Cüceloğlu, 2005). Yaptığımız araştırmada bu olumsuzluğu ortadan kaldırmak amacıyla öğrenciye sistemli bir şekilde dinleme becerisi geliştirme eğitimi verilerek, karşı karşıya kaldığı dinleme metinlerine karşı etkili ve sistemli bir dinleme gerçekleştirmeyi öğrenmesi sağlanmıştır.

Dinleme eğitiminde dinleyici dinleme eylemine bir amaç ile işe başlanmaktadır. Bu durum dinleyicinin dinlemeye başlamadan önce “neden” dinlediğini bilmesi gerektirmektedir. Bunun sonrasında ise dinleyicinin dinlediği metnin ana fikir, özellikleri ayırma ve detayları

belirleme için dinleyeceğinin farkına varması gerekmektedir (Funk ve Funk, 1989). Yapılan araştırmada verilen eğitimlerde öğrencinin dinlediği metnin ana fikrini ve özelliklerini ayırma ve metinde ihtiyaç duyduğu detayları belirleyip kullanabilmesi becerisi öğrenciye verilen eğitimler sonucunda kazandırılmıştır.

Dinlemenin eyleminin başarılı olabilmesinin en önemli unsurlarından birisi de dinleyicinin dikkatidir. Dinleyicinin dinlediklerinin ayrımı yapılarak işine yarayacakları seçebilmesi dikkat ile yakından ilgilidir (Doğan, 2012). Bundan dolayı dinleme etkinlikleri gerçekleştirilirken dinleyicinin dikkatini dağıtacak unsurların önüne geçilmelidir. Bu etmenler arasından başlıca faktörler çevresel etkiler, unutma, uykusuzluk ve açlık gibi fizyolojik ihtiyaçlar gelmektedir (Mackay, 1997).

5.2. Sonuç

Araştırma sırasında sınıf ortamındaki gürültüden kaynaklı olarak öğrencinin dinleme beceresinin olumsuz etkilenmemesi, araştırmacı öğretmen öğrenciyi sınıfta dinlemeleri daha iyi duyabileceği ön sıraya oturtmuş, dinleme sırasındaki ses gücünü arttırmak için öğretmen tarafından temin edilen amfi sistemi ile dinleme metinlerinin öğrenci tarafından daha iyi bir şekilde duyulması sağlanmıştır. Öğrenci görüşmeleri ve dinleme etkinliğinden sonra etkinlik ile ilgili yapılan değerlendirmeler sonucunda elde edilen bilgiler bu çalışmaların öğrencinin dinleme etkinliklerinde elde ettiği başarının artışına katkı sağladığını göstermektedir. Bu sebeple kalabalık sınıf ortamında bulunan işitme kayıplı bir öğrenci için fiziksel düzenlemeler oldukça önemlidir. Mümkün olduğunca sınıf ortamındaki ve de sınıf dışından gelen sesten kaynaklı gürültü problemleri en aza indirgenmelidir.

Araştırma süresince yapılan dinleme becerisi geliştirme eğitimleri ve uygulanan dinleme etkinlikleriyle birlikte, öğrenci pek çok yeni kelime ve kavram öğrenmiştir. Yapılan çalışmalarla öğrencinin dinleme becerisinin gelişmesi sağlanmıştır. Dinleme becerisindeki gelişme ile doğru orantılı olarak öğrencinin konuları daha kısa sürede öğrenme başarı düzeyi artmıştır. Sonuç olarak dinleme becerisi ile doğru orantılı olarak artış gösteren öğrenme başarısı öğrencinin Türkçe ders başarısında artış yaşanmasını sağlamıştır.

5.3. Öneriler

Araştırmada Türkçe dersinde yapılan dinleme etkinliği ile ilgili çalışmaların işitme kayıplı öğrencinin dinleme becerilerinin gelişiminde fayda sağladığı görülmüştür. Derslerde geleneksel dinleme çalışmaları dışında görsel materyallere de dinleme çalışmalarında yer verilmesi dinleme başarısının artmasında faydalı olacaktır.

Araştırmada yapılan dinleme etkinlikleri öğrencide Türkçe dersine karşı olumlu tutum geliştirmesine, öğrencinin derse katılımının artmasına ve ders sırasındaki motivasyonunun yükselmesini sağlamıştır. Bu sebeple Türkçe dersinde öğretmenlerin dinleme becerisini geliştirmeyi amaçlayan etkinliklere daha fazla zaman ayırması uygun olacaktır.

Sınıf içinde öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda fiziksel düzenlemelerin yapılması, kalabalık sınıf ortamlarında bireysel ihtiyaçları göz önünde bulundurması dinleme becerisinin gelişmesine olumlu katkıda bulunacaktır.

Dinleme etkinliklerinin Türkçe dersindeki başarı düzeyini artırdığı görüldüğünden ve Türkçe'nin diğer dersleri de etkileyen temel ders olmasından dolayı öğrencilerin derslerdeki öğrenci başarısını arttırmak için Milli Eğitim Müfredat Programlarında Türkçe ders programları içerisinde dinleme eğitime ve bu eğitimin gelişmesini sağlayan dinleme etkinliklerine daha fazla zaman ayrılması faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Ağca, H. (2001). *Sözlü ve Yazılı Anlatımda Türkçenin Kullanımı*. Ankara. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Akay, E. (2011). *Kaynaştırma Ortamındaki İşitme Engelli İlköğretim Öğrencilerine Sunulan Destek Eğitim Odası Sürecinin İncelenmesi*.
- Akçamete, G. (1993). *İşitme Engellilerde Dil ve Konuşma*. Özel Eğitim Dergisi, 1(3), 2-9. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/159270>
- Aksu, D. (2013). Bütünleştirici Dinleme Modeli Uygulamalarının İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Dinleme Becerilerine Etkisi. *Marmara Üniversitesi*.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2011). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aktürel, H. (2005). *İşitme Engelli Öğrencilere Disiplinler arası Öğretim Yaklaşımına Dayalı*.
- Akyol, H. (2014). *Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: PegemA yayıncılık.
- Akyol, H., ve Şahin, A. (2019). Türkçe Öğretimi Öğretmen Adayları ve Öğretmenler İçin. In *Türkçe Öğretimi Öğretmen Adayları ve Öğretmenler İçin*. Pegem Akademi Yayıncılık. <https://doi.org/10.14527/9786052419908>
- Angın, Ö. ve Çetinkaya, S. (2021). Eğitsel Oyun Temelli Dinlediğini Anlama Etkinliklerinin 4. Sınıf Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama Becerisi Üzerindeki Etkisi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 333–346. <https://doi.org/10.24315/tred.727384>
- Arıcı, A. F. (2006). *Türkçe Öğretiminde Kullanılan Strateji- Yöntem ve Teknikler*.
- Arslan, D. (2008). Dinleme. Etkinliklerle Türkçe Öğretimi. İstanbul: Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Aslan, C. (2013). İşitme Engelli Öğrencilerin Öğrenme Stilleri Üzerinde Bir Araştırma. In *TURJE Turkish Journal of Education* (Vol. 2, Issue 2). www.turje.org TURJEwww.turje.org
- Aytan, T., Kılıç, A., Durhat, G., Kavrazlı, İ., Aktaş, K., Çalıcı, M., Virdil, M., ve Yazıcıoğlu, S. (2021). *Etkinliklerle Dinleme Eğitimi*. Pegem Akademi.
- Babayiğit, Ö. ve Ökten, B. (2016). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama Becerilerinin İncelenmesi. In *International Journal Of Education Technology and Scientific Researches*.
- Bauer, A. M. ve Kroeger, S. (2004). *The inclusive classroom strategies for effective instruction* (2nd ed). N. J.: Pearson/Merrill Prentice Hall.
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 426–438. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>

- Benzer, A. (2022). *Çocuklar için Dinleme Etkinlikleri*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Benzer, A. ve Sefer A. (2020). Bütüncül Bir Yaklaşımla Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi. *International Journal of Language Academy*, 33(33), 123–142. <https://doi.org/10.29228/ijla.42254>
- Beyreli, L., Çetindağ, Z. ve Celepoğlu, A. (2011). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Calloway, R. C. (2019). *Title Page Why do You Read? Toward a More Comprehensive Model of Reading Comprehension: The Role of Standards of Coherence, Reading Goals, and Interest*.
- Can, E. (2009). *İşitme Kayıplı Türk Çocuklarda Alıcı ve İfade Edici Dil Becerilerinin Gelişimi*.
- Ciğerci, M. (2015). *İlkokul Dördüncü Sınıf Türkçe Dersinde Dinleme Becerilerinin Geliştirilmesinde Dijital Hikayelerin Kullanılması*.
- Cüceloğlu, D. (2005) *Yeniden insan insana* (34.baskı), Remzi Kitapevi: İstanbul.
- Çeliker, Z.P., Ege, P. *İşitme Engelli Çocukların Konuşmalarının Anlaşılabilirliğini Etkileyen Faktörler*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 6(01), 19-39, 2005.
- Danek, M. M. (1993). *Rehabilitation act amendments and the Helen Keller National Center act of 1992: Implication consumer of hearing loss*. American Rehabilitation, 19(4), 8-16.
- Demirel, Ö. (1999). *Türkçe Öğretimi*. Pegem yayıncılık, Ankara.
- Doğan, S. (2018). *Bir Öğretmenin Okul Öncesi Dönemdeki İşitme Kayıplı Bir Çocukla Kitap Okuma Uygulamalarının İncelenmesi*.
- Doğan, Y. (2022). *Dinleme Eğitimi*. Pegem Akademi.
- Doğan, Y. (2012) *Dinleme eğitimi* (2.baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme Becerisinin Eğitimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 90–99.
- Dukers, S. (1961). *Goals of Teaching Listening Skills in the Elementary School*. 38(3), 170–174.
- Durmuş, N. (2013). İlköğretim 2. Sınıf Öğrencilerinin Dinleme Becerilerinin Geliştirilmesinde Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Etkisi. *Uludağ Üniversitesi*.
- Efe, A. ve Karasu, P. (2017a). Kaynaştırma Eğitimine Devam Eden İşitme Engelli Öğrencilerin Yazdıkları Öykülerin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.330878>
- Efe A. ve Karasu P. (2017b). Kaynaştırma Eğitimine Devam Eden İşitme Engelli Öğrencilerin Yazdıkları Öykülerin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri*

Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 1–26.
<https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.330878>

- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş: Nitel, nicel ve eleştirel kuram metodolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ergin, A., Birol C. (2000). *Eğitimde İletişim*. Anı yayıncılık, Ankara.
- Flexer, C. (2002). *Rationale and use of sound field systems: An update*. *The Hearing Journal*, 55(8), 10-18.
- Funk, H. D. ve Funk, G. D. (1989). Guidelines for Developing Listening Skills. *Source: The Reading Teacher*, 42(9), 660–663.
- Genç, T. (2022). *İşitme Kayıplı Çocukların Yürütücü İşlev ve Dil Becerilerinin Geliştirilen Yürütücü İşlevler Ölçeği Ve Uyarlanan Pragmatik Profil İle İncelenmesi*.
- Girgin, M. C. ve Yazçayır, G. (2019). İşitme Yetersizliğine Sahip Öğrencilerin Dinleme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Pamukkale University Journal of Education*, 45(45), 56–77.
<https://doi.org/10.9779/puje.2018.222>
- Girgin M.C. *İşitme engelli çocukların konuşma edinimi eğitiminde dinleme becerilerinin önemi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 7(01), 15-28, 2006.
- Girgin, Ü. (1997). Eskişehir İli İlkokulları 4. Ve 5. Sınıf İşitme Engelli Öğrencilerin Okumayı Öğrenme Durumlarının Çözümleme ve Anlama Düzeylerine Göre Değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi*.
- Girmen, P. ve Bayrak, E. (2013). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama Sürecinde Kullandıkları Zihinsel Beceri Düzeyleri*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü dergisi. c.13.s.2:211248
- Gleason, M. L. (1993). *The Teaching Of Listening In The Elementary School*.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe Yazın Eğitimi*. Kadıoğlu Matbaası, Ankara.
- Göğüş, B. (1987). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Gül Yayınevi
- Güldenöğlü, B., Kargın, T. ve Miller, P. (2014). *İşiten ve İşitme Engelli Okuyucuların Kelime İşleme Becerilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi* (Vol. 29, Issue 73). <http://www.v12.gallaudet.edu/>
- Güleç, E. (2022). *Türkçe Öğretim Merkezlerindeki Öğrencilerin Anlama Becerilerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma*.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Gürgür, H. (2001). İşitme Engelliler İlköğretim Okulunda (1. Kademe) Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Ankara Üniversitesi*.

- Gürgür, H. (2008). *Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı ilköğretim sınıfında işbirliği ile öğretim yaklaşımının incelenmesi*. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Hicks, C. B. (2000). *Listening Effort And Fatigue In School - Age Children With And Without Hearing Loss*.
- Honig, A. S. (2007). Oral language development. *Early Child Development and Care*, 177(6–7), 581–613. <https://doi.org/10.1080/03004430701377482>
- Hughes, S. E., Boisvert, I., McMahon, C., Steyns, A. ve Neal, K. (2022). Adults' with hearing loss perceived listening ability in daily communication: protocol for a systematic review and qualitative meta-synthesis. *BMJ Open*, 12(3), e051183. <https://doi.org/10.1136/BMJOPEN-2021-051183>
- İşeri, K. (2008). *Türkçe Öğretimi, İlke, Yöntem, Teknikleri*. Ankara. Maya Akademi.
- Johnson, A. P. (2002). *A short guide to action research*. Boston: Allyn ve Bacon.
- Karadeniz, G. (2002). *Özel eğitimde kaynaştırma (Entegrasyon)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Katranacı, M., ve Yaygın, B. (2013). *Üstbiliş Stratejileri Öğretiminin Dinlediğini anlama Becerisine ve Dinlemeye Yönelik Tutuma Etkisi*. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı.
- Kennedy, CR., McCann, DC., Campbell, MJ., Law, CM., Mullee, M., Petrou, S., Stevenson J.) *Language ability after early detection of permanent childhood hearing impairment*. New England Journal of Medicine, 354(20), 2131-2141, 2006.
- King, T. (1981). *Developing a Listening Skills Program For Grade Six Pupils At Goulds Elementary School*.
- Koca, A. (2016). *İşitme Kayıplı Çocuğu Olan Bir Ailenin Aile Eğitimi Sürecinin İncelenmesi*.
- Koç, S., Müftüoğlu, G. (1998). *Türkçe Öğretimi*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Kurdayıoğlu, M. ve Kiraz, B. (2020). *Dinleme stratejileri*. *Ana Dili Eğitimi Dergisi* (Vol. 8, Issue 2). www.anadiliegitimi.com
- Lew, J., Purcell, A. A., Doble, M. ve Lim, L. H. (2014). Hear here: Children with hearing loss learn words by listening. *International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology*. <https://doi.org/10.1016/j.ijporl.2014.07.029>
- Mackay, I. (1997). *Dinleme becerisi (1. basım)*. Ankara: İlk Kaynak Kaynak Kültür ve Sanat Ürünleri.
- Maden, S. ve Durukan, E. (2011). *Türkçe Dersi Öğretmenlerinin ölçme Değerlendirmeye İlişkin Algıları*. Milli Eğitim Dergisi. c.190:212233.

- Mastropieri, M.A. ve Scruggs, T. E. (2004). *The Inclusive Classroom-Strategies for Effective Instruction*. Second Edition, by Pearson Education, Inc., upper Saddle River, New Jersey.
- McNiff, J., Lomax, P., ve Whitehead, J. (2003). *You and your action research project. (Second edition)*. London: Routledge.
- Melanlıoğlu, D., Karakuş Tayşi, E. (2013) *Türkçe Öğretim Programındaki Dinleme Kazanımlarının Ölçme Değerlendirme Bakımından Sınıflandırılması*. Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çeviren: S. Turan. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. (Özgün çalışma: 2009).
- MEB. (2009). *İlköğretim Türkçe Dersi 1-5 Öğretim Programı ve Kılavuzu*.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*.
- Muente, G. (1989). How Listening, Help Speaking, Writing And Reading-*Reading Improvement*. C.26.S.3
- Oosthuizen, I., Picou, E. M., Pottas, L., Myburgh, H. C. ve Swanepoel, D. W. (2021). Listening Effort in School-Aged Children With Limited Useable Hearing Unilaterally: Examining the Effects of a Personal, Digital Remote Microphone System and a Contralateral Routing of Signal System. *Trends in Hearing*, 25. <https://doi.org/10.1177/2331216520984700>
- Özbay, M. (2003). *Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları*. Türk Dili Dergisi, TDK yayınları,Ankara.
- Özkan, H. B., ve Yücel, E. (2021). İşitme Yetersizliği Olan Çocuklarda Dil ve okuduğunu Anlama becerileri Arasındaki İlişki. *Turkish Journal of Audiology and Hearing Research*. <https://doi.org/10.34034/tjahr.23274>
- Penna, L. M., Lemos, S. M. A. ve Alves, C. R. L. (2015). Auditory and language skills of children using hearing aids. *Brazilian Journal of Otorhinolaryngology*, 81(2), 148–157. <https://doi.org/10.1016/J.BJL.2014.05.034>
- Russo, F. Y., De Seta, D., Orlando, M. P., Ralli, M., Cammeresi, M. G., Greco, A., De Vincentiis, M., Ruoppolo, G., Mancini, P. ve Turchetta, R. (2022). Hearing attention and quality of listening in children with unilateral hearing loss with and without hearing aid. *ACTA Otorhinolaryngologica Italica*, 42(2), 169–175. <https://doi.org/10.14639/0392-100X-N1746>
- Saban, A. (2019). *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri*.
- Sağlam, M. (2015). *Bebeklik dönemi gelişiminde işitme algısı*. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimi Dergisi,4(1),26-31.Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/articlefile/2017063>
- Sevinç, Ş., A. F. Ö. B. (2013). İşitme Engelliler İçin Öğretmen Kılavuz Kitabı. *MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü*.

- Soares, M. N. S., Ve Amorim, S. S. (2016). Brushing up your listening skills checklist. *Revista Tempos e Espaços Em Educação*, 9(20), 101–110. <https://doi.org/10.20952/REVTEE.V9I20.5899>
- Specht, D. (2019). Listening skills and getting the most from lectures and lecturers. In *The Media and Communications Study Skills Student Guide* (pp. 21–26). University of Westminster Press. <https://doi.org/10.16997/book42.c>
- Şafak, P. (2017). İşitme ve Görme Yetersizliği. In *İşitme ve Görme Yetersizliği*. Pegem Akademi Yayıncılık. <https://doi.org/10.14527/9786053187455>
- Şahlı ,S. (2017) *Temel Odyoloji*, s.391, Ankara, Güneş Tıp Kitapevi
- Tabak, G., Göçer, A. (2014). *Dinleme Becerisine Yönelik Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Araçları*.
- Temur, T. (2001). *Dinleme Becerisi-Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1-8*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Tess, A. (2021). *Teaching Strategies And Interventions For Students With A Hearing Loss With Disabilities*.
- Topraktepe, Ö. (2022). *İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersinde Okuduğunu Anlama Ve Duygusal Okuryazarlık Becerilerinin Gelişiminin İzlenmesinde İki Ve Üç Boyutlu Yenilikçi Madde Formatları*.
- Tozak, E. (2017). *Kaynaştırma Ortamındaki İşitme Kayıplı Bir Öğrencinin İlkokuma Becerilerine Yönelik Destek Eğitim Sürecinin İncelenmesi*.
- Turan, Z., Küçükönü, D. T., Cankuvvet, N. ve Yolal, Y. (2012). Evaluation of language and listening skills of the children with hearing loss who use cochlear implants and hearing aids. *Gulhane Medical Journal*, 54(2), 142–150. <https://doi.org/10.5455/gulhane.21674>
- Turunç, T. (2021). *İşitme Kaybı Olan Çocukların İletişim Kurma Yöntemlerine Yönelik Bir Durum Çalışması*.
- Tuz, D., Aslan, F. ve Sennaroğlu, G. (2020). Awareness of Hearing Health. *Turkish Journal of Audiology and Hearing Research*. <https://doi.org/10.34034/tjahr.23211>
- Tüfekçioğlu, U. (1992). *Kaynaştırmadaki işitme engelli çocuklar*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Türkben, T. ve Temizyürek, F. (2017). Okuduğunu Anlama Becerisinin Geliştirilmesinde Etkileşimsel Okuma Öğretiminin Rolü. *Kesit Akademi Dergisi*, 374–388.
- Ungan, S. (2009). *Dinleme Eğitimi. İlköğretimde Türkçe Öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Van Berkel, Van Hoof, L., Hermans, D., Knoors, H. ve Verhoeven, L. (2020). Sign effects in spoken word learning by oral deaf and hard-of-hearing children, and by hearing children. *First Language*, 40(3), 300–325. <https://doi.org/10.1177/0142723720921058>

Way, G. J. (1973). *Source: The Reading Teacher*. 26(5), 472–476.

Worsfold, S., Mahon, M., Pimperton, H., Stevenson, J. ve Kennedy, C. (2018). Predicting reading ability in teenagers who are deaf or hard of hearing: A longitudinal analysis of language and reading. *Research in Developmental Disabilities*, 77, 49–59. <https://doi.org/10.1016/J.RIDD.2018.04.007>

Yalçın, A. (2002). *Türkçe Öğretim Yöntemleri Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Akçay Yayınları.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Seçkin Yayınları, Ed.).

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, C., Okur, A., Arı, G. ve Yılmaz, Y. (2013). *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*.

Yurtbakan, E. ve Erdoğan, T. (2020). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının Belirlenmesi: Bir Karma Yöntem. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*. <https://doi.org/10.16916/aded.650972>

EKLER

EK 1.

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-83688308-605.99-74303433
Konu : Araştırma İzni (Esra ATAÇ)

12.04.2023

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığının (Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) 21.01.2020 tarihli ve 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) 31/03/2023 tarihli ve E.48178250-300-327054 sayılı yazınız.
c) 10/04/2023 tarihli Araştırma İzinleri Değerlendirme Komisyonu Tutanağı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esra ATAÇ'ın "İlkokul 4. Sınıftaki İşitme Kayıplı Bir Öğrencinin Türkçe Dersindeki Dinleme Becerileri Üzerine Bir Eylem Araştırması" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Araştırmanın; Selçuklu Müdürlüğünde eğitim gören 4. sınıf öğrencilerine eğitim öğretimi aksatmamak ve ilgi (a) Genelgede belirtilen açıklamalara uyulması kaydıyla gerçekleştirilmesi ilgi (c) komisyon tutanağı ile uygun görülmektedir. Müdürlüğümüze bağlı eğitim kurumlarındaki çalışmaların 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde tamamlanması zorunludur. Araştırma kapsamında yürütülecek çalışmaların 2022-2023 eğitim öğretim yılında tamamlanmaması durumunda Müdürlüğümüzden tekrar izin alınması gerekmektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen veri toplama araçlarının kullanılması, elde edilecek kişisel verilerin gizliliği hususuna dikkat edilmesi ve araştırma sonucunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde elektronik ortamda Müdürlüğümüz istatistik42@meb.gov.tr e-posta adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Arz/Rica ederim.

Murat YİĞİT
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:

- 1-Genelge (3 Sayfa)
- 2-Veli Onam Formu (1 Sayfa)
- 3-Veli Görüşme Formu (1 Sayfa)
- 4-Öğrenci Görüşme Formu (1 Sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğüne

Bilgi:

Selçuklu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Akçeşme Mahallesi Garaj Cad. No:4 Karatay/Konya

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (332) 353 30 50

Bilgi için: Ali Naci İŞİK-1223

E-Posta: istatistik42@meb.gov.tr

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

Keş Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: <http://konya.meb.gov.tr> Faks:3323515940

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0811-c048-39ee-99ab-b906 kodu ile teyit edilebilir.

EK 2.

VELİ İZİN ONAYI

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
GÖNÜLLÜ KATILIMCI ONAY FORMU
(Katılımcı Bilgisi Olmadan Doldurulmalıdır)

Sizi Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD tarafından yürütülen “İlkokul 4. Sınıftaki İşitme Kayıplı Bir Öğrencinin Türkçe Dersindeki Dinleme Becerileri Üzerine Bir Eylem Araştırması” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı ilkokul 4. sınıfta devam eden işitme kayıplı bir öğrencinin Türkçe dersindeki dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik sunulan destekleme sürecinin incelenmesi ve belirli bulgulara ulaşılmasıdır. Araştırmada sizden tahminen 20 dakika ayırmanız istenmektedir.

Bu çalışmaya katılmak tamamen GÖNÜLLÜLÜK esasına dayanmaktadır.

Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün sorulara, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle vermenizdir. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptiriniz.

Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup **KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ GİZLİ TUTULACAKTIR**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir.

Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında, şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız, araştırmacıya şimdi sorabilir veya aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Yardımcı Araştırmacı/Sorumlu Araştırmacı Tarafından Doldurulacak	
Katılımcının kişisel bilgilerinin gizli tutulacağını, katılımcının çalışma kapsamında sağlayacağı tüm verilerin etik kurallara göre işleneceğini ve bu etik kuralların ihlali durumunda, ortaya çıkacak tüm sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.	
Unvanı, Adı-Soyadı:	Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD
Tarih:	03.03.2023
İmza:	
Yetişkin Katılımcının Kendisi tarafından doldurulacak	
☐ Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım.	
☐ Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.	
☐ Bu koşullarda, araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.	
18 Yaş Altı Kısıtlı Katılımcının Velisi/Vasisi tarafından doldurulacak	
☐ Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve bu çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü katılımcılara düşen sorumlulukları anladım.	
☐ Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve katılımcının kişisel bilgilerinin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.	
☐ Bu koşullarda, Velisi/Vasisi bulunduğum Arda YILMAZ'ın araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmasını kabul ediyorum.	
Araştırma tamamlandığında genel/özel sonuçların benimle paylaşılmasını	☐ İstiyorum ☐ İstemiyorum
Adı-Soyadı: veya Katılımcı Kodu:	
Tarih:	
İmza:	
İletişim Bilgileri (İsteğe bağlı):	

Bu form, katılımcının kendisi/velisi/vasisi tarafından imzalandıktan sonra araştırmacıya teslim edilecektir. Ayrıca talep edildiği takdirde, bu formun bir nüshası katılımcıya verilecektir.

EK 3.

DİNLEME METİNLERİ

(D.M-1)

KÜÇÜK NEZAHAT

Çanakkale savaşı esnasında annesini kaybetmiş, küçük yaşta babasıyla baş başa kalmıştı. Babası Albay Hafız Halit Bey cepheden cepheye koşmak zorundaydı. Kızını bırakacağı bir yakını yoktu. Tek çare yanına almaktı. O da öyle yaptı.

İstanbul'un işgalinden sonra 70. Alayla Anadolu'ya geçmiş ve burada milli kuvvetlere katılmıştı. Verilen her görevi canla başla yapıyordu. Dokuz yaşındaki kızı Nezahat babasının en büyük yardımcısıydı. Babasının birliği Gediz yakınlarında Yunan ordusunu gözetliyordu.

Küçük Nezahat ata binmeyi buradaki askerlerden öğrenmişti. Nezahat babasının günlük işlerine de koşuyor, onun söküğünü dikeyiyor, postalarını parlatıyor, yemeğini getiriyordu. Yedi yüz kişilik birliğin maskotu olmuştu. Herkes onu çok seviyordu.

Gediz önlerinde Yunanlılarla savaş başlamıştı. Ordumuz tam manasıyla kurulmadan Yunan ordusu saldırmış ve onun zayıf anından yararlanarak belini kırmaya çalışıyordu. Mehmetçikler çetin cevizdi öyle kolay kolay pes etmezlerdi, etmemişlerdi de. Askerlerimiz zor şartlar altında sonuna kadar direniyordu. Yunan ordusu bizim birliklerden kat be kat fazlaydı. Yer yer askerlerimiz arasında yılgınlık ve geri çekilme hissi doğuyordu. İşte tam bu anda devreye Küçük Nezahat giriyor ve askerlere bağıyordu: ‘‘Ben babamın yanına ölmeye gidiyorum. Siz nereye gidiyorsunuz?’’ Bu sesi duyan askerler utaniyor ve tekrar gerisin geriye seferine gidiyordu. Nezahat asker kıyafeti içinde durmadan sağa sola koşuyor, askerlere moral veriyordu. Hatta onlara su bile taşıyordu. Yaralananlara ise sargı çantasıyla yardıma koşuyordu.

Savaş olağanca zorluğuyla sürerken Halit Albay birliğine geri çekilme emrini verdi. Birliğin daha fazla kayıp vermesine göz yumamazdı. Geride tekrar toparlanıp savaşa öyle devam edilecekti. Yunanlılar bir hayli kayıp vermişti. En önemlisi de Albay Halit Bey'in birliği Yunan ordusunun Anadolu içlerine ilerlemesini geciktirmişti. Bundan dolayı takdir topladı. Kızı Nezahat de onbaşı rütbesiyle onurlandırıldı.

Savaş sonrası cepheyi denetlemek için Mustafa Kemal Paşa gelmişti. Halit Albayla görüşürken yanındaki küçük Nezahat'i görünce şaşırıldı. Üzerinde haki asker elbisesi, kulağında küpeyle küçük bir kız onu selamlıyordu. Kemal Paşa da bu küçük askeri selamladı ve yanına çağırarak onun başını okşadı. ‘İsmin nedir senin asker?’

‘Nezahat komutanım.’

‘Ne arıyorsun sen burada?’

‘Ben askerlerin kalesiyim, dönmek isterlerse karşılarında beni bulurlar.’

Bu sözler Mustafa Kemal Paşa'yı çok sevindirmiş, Nezahat'ı yanına oturtturarak onu sevmiştir.

‘Aferin sana işte Türk kızını böyle olur. Bizlerin amacı da vatanımızı kurtararak daha iyi ve yaşanır bir hale getirerek sizlerin mutlu olmasını sağlamaktır. Haydi göreyim sizi.’ diyerek yanından ayrılmıştı. Mustafa Kemal Paşa cephede her gelişinde Nezahat'ı yanına çağırıp ona küçük hediyeler veriyor, sohbet ederek onu onurlandırıyor. Nezahat de o büyük komutanı gördükçe daha bir şevkle çalışıyordu.

ERCAN DOLAPÇI (MEB İlkokul 4.Sınıf Türkçe Ders Kitabı-2022, s.60)

<https://youtu.be/eF-8AeObcHQ>

(D.M-2)

AKILLI GÜVERCİN MATUKA

Uzun uzun ağaçların, sırlı sırlı akan derelerin, bin bir çeşitte çiçekli olan ovaların, petek petek lezzet ören arıların bulunduğu çok güzel bir yer vardı. Burada kuşlardan tutun da yırtıcı hayvanlara kadar pek çok canlı yaşamaktaydı. Bunun için olsa gerek Avcılar özellikle bu güzel yerde avlanmayı tercih ederlerdi işte bu diyarda bir de çaylak kuşu yaşamaktaydı çaylak kuşu kendisine her günkü gibi yüksek bir ağaç seçmiş ağacın tepesine konmuş etrafını izlemekteydi keyfi yerinde şarkılar mırıldanırken kendisine doğru yaklaşmakta olan bir adam fark etti adam telaşla ağaca doğru ilerlediği için çaylak daha yüksekçe bir dala kondu.

Bir süre sonra yaklaşan adamın bir avcı olduğunu anladı adam ağacın altına bir tuzak hazırladı ve üzerine kuş yemi serpti. Ardından bir kenara çekilip saklandı. Çok geçmeden on güvercin geldi. Fakat bu güvercinler diğerlerinden biraz farklıydı. On güvercinin onu da birbirinden ayrılmaz ve hep birlikte grup halinde yaşarlardı. İçlerinden birinin adı Matuka'ydı. Matuka grubun en akıllısıydı. Bu yüzden diğerleri her zaman onun sözünü dinlemeye gayret ederdi. Gel gelelim güvercinlerin karnını öyle acıkmıştı ki Matuka'nın uyarısını duymuyorlardı. Yanı başlarındaki yemlere yöneldiler.

Matuka onlara: "Körü körüne bu yemlere saldırmayalım. Acaba bu tanecikler tuzak için serpilmiş olabilir mi?" diye seslendi. Ama diğerleri onu duymamışlar belki de dinlememişlerdi. Gözleri yemden başka hiçbir şey görmeyen güvercinlerden biri yemleri yemiş ve tuzağa yakalanmıştı. Ne yazık ki Matuka da tuzaklardan kendini kurtaramamıştı.

Bu duruma çok üzülen Matuka arkadaşlarına şöyle dedi: "Ben size acele etmeyelim demedim mi? İşte maalesef korktuğumuz şey başımıza geldi."

Bu sözlerin ardından o da arkadaşları gibi pişmanlık ateşiyle yandı, hayıflandı durdu. Üzüntünün bu duruma bir faydası olmayacaktı elbette. Güvercinler üzüle dursun avcı daha önce bu kadar avı bir arada yakaladığını hiç hatırlamıyordu. Bu yüzden oldukça mutluydu. Büyük bir sevinçle saklandığı yerden çıktı. Kuşlara doğru hızla yürümeye koyuldu. Kuşlar avcının yaklaşmakta olduğunu fark ettiler. Sağa sola kaçmaya çalıştılar fakat çırpınmaları nafile idi.

Kaçma çabalarının hiçbir faydası olmadı. Bir türlü tuzaktan kendini kurtaramıyorlardı. Öte yandan Matuka ‘‘Çıkmadık candan umut kesilmez.’’ düşüncesiyle aklını kullanmak istiyordu. Sonunda aklına bir fikir gelmişti.

Matuka onlara döndü ve: ‘‘Arkadaşlar bu defa olsun sözümü dinleyin. Eğer beni dinlerseniz bu avcının elinden kurtulabileceğini umuyorum.’’

Diğer kuşlar bu kez Matuka ne derse yapmaya hazır olduklarını ifade ettiler. Matuka da onlara fikrini anlattı: ‘‘Hep birlikte kanat çırpın, kanatlarımız bir olduğunda hepimizin gücü birleşir. Belki böylece tuzağı yerinden kaldırabilir ve uçabiliriz.’’

Arkadaşları bu fikri çok yerinde buldu.

Avcı: ‘‘Nasıl olsa hepsi tuzağına düştü bir yere kıpırdayamazlar.’’ diye düşündüğünden tuzağı doğru yaklaşınca yavaş yavaş yürümeye ve gülmeye başladı. Bu anın keyfini çıkarmalıydı. Ne var ki kuşlar hep birlikte üç kez öttükten sonra aynı anda kanat çırpmaya başlamış ve ayaklarındaki tuzakla birlikte havalandırmayı başarmışlardı. Birlikteliğin gücü onca ağırlığı kaldırmaya yetmişti.

Avcı pes etmedi: ‘‘Kuşlar ayağındaki tuzakla fazla uzağı gidemezler.’’ diye düşünüyordu. Derhal koşmaya başladı. Matuka arkadaşlarını teşvik etmeye devam etti. Gayretlerini artırdılar. Ağacın üzerinde bulunan çaylak kuşu güvercinlerin birlik halinde tuzağı uçurduğunu görünce onlara hayran kaldı.

Kendi kendine: ‘‘Bu ne güzel kurtuluş şekli.’’ diye mırıldandı. Güvercinlerin sonunun ne olacağını merak ediyordu. Güvercinler çok yol almış olsalar da avcı peşindeydi. Matuka ileride ormanlık bir alan olduğunu fark etti ve hemen yönlerini oraya doğru çevirmeleri söyledi. Böylelikle avcının görüş alanından kurtulmuş olacaktı. Avcı ormanda onları bulamazdı.

Çaylak kuşu güvercinlerin kurtulmasına sevinmişti ama bu kez de ayaklarındaki tuzaklardan nasıl kurtulacaklar acaba diye merak etmeye başladı.

NESLİHAN BEYHAN (MEB İlkokul 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı-2022, s.92)

<https://youtu.be/-Tii3V1aaKg>

(D.M-3)

UZAY: BİR ASTRONOTUN GÜNLÜK YAŞANTISI

(Yaptığı 15 Tuhaf Şey)

Astronot olsaydınız uzayda günlük yaşantınız nasıl olurdu?

Uzay istasyonunda su az bulunduğu için tüketilen sıvıların% 70'i tekrar içme suyu olarak geri dönüştürülür. Havadaki nem, teriniz ve idrarınız bile artırılabilir yani içeceğiniz bir kahve veya su, bir önceki günkü atıklarınızdan üretilebilir.

Beslenmek için kurutulmuş gıdalardan yiyeceksiniz; günde üç öğün hakkınız var. Vakumlanmış poşetlerde saklanan bu gıdalar yenileceği zaman sulandırıp ısıtılır. Yarım kilo yemeğin oraya ulaşım masrafı on bin dolar kadardır.

Uzay istasyonunda Dünya'daki yer çekiminin etkisi olmadığı için su parçacıkları havada uçuşur ve her tarafa dağılabilir. Bu yüzden ellerinizi durulama gerektirmeyen sabunu havluya dökerek temizleyeceksiniz. Duş almak için yine aynı metodu tüm vücudunuza uygulamalısınız. Dişlerinizi fırçaladıktan sonra ise ağızınızdaki sıvıyı yutmak durumundasınız. Saç ve sakal kesiminiz sırasındaysa kılların havada uçuşmaması için hortumlu tıraş makineleri kullanılmalı, tırnaklarınız içinse elektrikli süpürgeye açık bırakmalısınız. Vücudunuzdan çıkan dışkılar da havada uçabilir. Bu yüzden özel vakumlu klozete oturduktan sonra kendinizi sabitlemek için bir kemerle bacaklarınızı bağlamalısınız. Vakumlu hortumlar tüm atıkları depoda biriktirecektir.

İstasyonun dış kısmında yapacağınız tadilatlar veya incelemeler için giyeceğiniz 13 katmandan oluşan kostümünün yüz yirmi yedi kilogram ağırlığında ve 12 milyon değerinde(dir). Bu kostümü her seferinde giymeniz yaklaşık 45 dakikanızı alacak. Bir uzay kostümü; astronotu uzayın vakumuna, soğukluğuna, radyasyonuna ve mikro metroitlere karşı korumalı, oksijen temin etmeli ve içinde rahat hareket edilebilir olmalı. Çıktıktan sonra dikkat edin çünkü istasyonun dışında gölgeyle aydınlık arasındaki sıcaklık farkı yüzlerce derecededir.

Yalnızlık içindeyken bir yönlendirme yardımına ihtiyaç duyabilirsiniz yanınızda Dünya'daki herkese ulaşabilmeniz için bir uzay telefonunuz olacak.

Astronotlara göre uzay plastik, metal ve et karışımı kokmakta(dır). Ancak altı ay boyunca maruz kalacağınız toplam radyasyon miktarı nükleer santralde çalışan birinin hayatı boyunca maruz kalacağı radyasyon miktarıyla hemen hemen eşit olacak. Yer çekiminin ortadan kalkması ile iskeletiniz esneyecek ve kısa bir süre içinde boyunuz beş santimetre uzayacak. Vücudunuzdaki sıvılar eşit dağılacağı için burnunuz hep tıkalı olacak ve koku alma duyularınız zamanla körelecek. Başınızda artan sıvı basıncı zamanla şişkin yüz sendromuna da yol açacak. Ayrıca kas erimesine maruz kalacağınız için her gün iki saat spor yapmak zorunda olacaksınız.

Bu arada astronot olarak gün içinde yapacağınız her şeyin saati yeryüzündekiler tarafından planlanacak. Uyku için size verilen süre ortalama sekiz saat. Uzayda uyuyan insanlar gözlerini kapattıkları halde yıldız kümelerini gördüklerini söylerler. Bunun nedeni uzaydaki güçlü parçacık ışmasıdır. Bu sizin de uykularınızı kaçırabilir. Ayrıca gürültülü motor seslerini duymamak için kulaç tıkaçlarınızı kullanmayı unutmayın. Uyumak için girdiğiniz kişisel uyku kapsülünüzün içinde duvara monte edilmiş uyku tulumları var. Uykunuzda etrafı dağıtmanız için kemerle bağlanmış bir şekilde uyuyacaksınız.

Uzay istasyonu yeryüzünden 400 kilometre yukarıda ve Dünya'nın etrafında bir tam turu sadece 90 dakika sürmekte. Orada boş zamanlarınızı belki en çok pencereden Dünya'yı izlemekle geçireceksiniz yani uzay istasyonundayken bir günde 15 kez gün doğumu ve 15 kez gün batımı yaşayacaksınız. Her 45 dakikada bir Güneş sizin için tekrar doğup batacak.

Doç. Dr. Ahmet BENZER (Çocuklar için Dinleme Etkinlikleri-2022.s.170.)

<https://yadi.sk/i/vtKcmX12tptzow>

(D.M-4)

Sağlık: Vücudumuzun İnanılmaz Özellikleri!

Vücudumuz çok sayıda atomdan meydana geliyor. Kesin olmak gerekirse 7 oktilyon kadar. Bunlar vücudumuzdaki 37 trilyon hücreyi oluşturuyor ve düşündüğünüzden daha gençler. Midenizdeki hücreler her beş günde bir yenileniyor ki, bu midenizdeki asit metali eritebildiği için gayet mantıklı.

Dirinizin epidermis olarak bilinen dış tabakası her 2 ila 4 haftada bir dökülüyor. Bu da demek ki bir yılın sonunda yaklaşık olarak 0,7 kilogram ölü deri döküyorsunuz ve sadece bazı hücreler hayatınız boyunca sizinle. Bunlar gözünüzün iç mercimeği, kalp kası hücreleriniz ve hafızanızın büyük bölümünden sorumlu olan beynin serebral korteksindeki nöronlar ve beyniniz küçük görünürken bütün o kıvrımlar iyi bir neden için var. Hepsini açtığınızda beyniniz bir yastık kılıfı kadar olur. Bu, hafızanızı güçlendiren trilyonlarca sinir için iyi bir şey aslında. Araştırmalar gösteriyor ki iki bin beş yüz fotoğrafa sadece 3 saniye baktıktan sonra bile katılımcılar %92 doğruluk payı ile resimlerden birini görüp görmediklerini anımsayabiliyor.

Gözlerinize inanıyor musunuz? Belki de gözünüzün %10' unu göz kırparak geçirdiğimiz içindir ama aslında gözleriniz 2,3 ila 7,5 milyon rengi seçebiliyor. Burnunuz bir trilyon farklı kokuyu ayırt edebiliyorken parmaklarınız on üç nanometre kadar küçük bir çıkıntıyı hissedebiliyor. Bu, bir saç telinin çapından yedi bin beş yüz kat daha küçük ve bir serçe parmağınız hakkında çok düşünmezseniz de o olmadan elinizdeki kuvvetinizin yüzde ellisini kaybedersiniz. Tabii ki baş ve orta parmağınız sıkıkmak ve kavramak için olmazsa olmaz ama serçe ve yüzük parmağınız elinizin kuvvetini verir.

Şimdi elimizi bir yumruk şeklinde getirin. Kalbinizin boyutu yaklaşık olarak bu. Günde yüz bin kez atıyor her dakikada 5,5 litre kan pompalıyor bu da yılda üç milyon litreye yakın. Eğer 75 yaşına kadar yaşarsanız bu 90 tane olimpik havuzunu doldururdu. Her şey söylenip bittiğinde insan vücudunun ayrışması ölümden yaklaşık 4 dakika sonra başlıyor bu olay enzimlerinin ve bakterilerin sizi yediği ve kendi kendini sindirme olarak bilinir. Aslında vücudunuzun 1,3 ile 2,2 kilogramı bakterilerden oluşur.

Tek başına kirli bir ağızda her dişte yüz milyondan bir milyara kadar bakteri üreyebiliyor. Otuz iki diş ile beraber bazılarımızın ağızında dünyadaki insan sayısından çok bakteri var. Eğer bu sizi dizlerinizin üstüne getiriyorsa endişelenmeyin; kemikleriniz inanılmaz

derecede güçlü. 1 saniyeliğine basınç kuvvetini test ettiğinizde ayakkabı numarası kırk beş olan seksen üç kiloluk bir insan on altı kişiyi tek seferde kemiğinde taşıyabilirdi. Tabii gerektiği yer olsaydı.

Atalarımız hakkında bilgi edinmek için onlardan gelen kemiklerden DNA elde edebiliyoruz ama eğer vücudumuzdaki tüm DNA' yı alıp açmasaydık yaklaşık on altı milyon kilometreye kadar uzanırdı. Buradan Plüton'a gidip gelmek gibi ve eğer bütün atar, toplar ve kılcal damarlarımızı alıp uçtan uca serseydiniz, ölürdünüz.

Doç. Dr. Ahmet BENZER (Çocuklar için Dinleme Etkinlikleri-2022.s.226.)

<https://yadi.sk/i/iesKRu3iz9QacQ>

(D.M-5)

BİR İLAÇ MASALI

(MEB KİTABI DİNLEME İZLEME METNİ)

0:00
Bu bir ilaç Masalı adlı bir sabah Elif
0:05
uyandığında başının ağrıdığını hissetti
0:07
hem başı ağrıyor hem de Yutkunurken
0:09
boğaz ağrıyordu Ne kadar fena bir
0:12
duyguydu bu annesi yanına geldi ve
0:15
Elif'in neşesiz olduğunu fark edince
0:16
üzüldü her sabah gülerken ve annesiyle
0:19
şakalaşarak uyanan kızın suratı asıktı
0:21
önce eline Ağzına değiştirdi Elif'in
0:24
sonra da bir dereceyle ateşini ölçtük
0:27
küçük kızın Ateşi vardı Annesi Elite
0:30
hemen doktora götürdü doktor Elif'in
0:32
muayene etti ateşimi ölçtü boğazına
0:35
baktı sırtına dinledi sonra Elifciğim
0:38
senin boğazın iltihaplanmış anjin
0:40
olmuşsun dedi Şimdi sana bir ilaç
0:42
vereceğim Bunu bir hafta kullanacaksın
0:45
ve sapasağlam olacaksın Hiç merak etme
0:47
dedi doktor annesine Elif'in ilacı nasıl
0:50
kullanacağını iyice tarif etti beraberce
0:53
Eve geldiler annesi Elif yatağına

0:55
yatırdığı ilacını içirdi ne olmuş değil
0:58
ise böyle hasta
1:00
bu galiba Neden hasta olmuştu bütün
1:03
bunları düşünürken uyuya kaldı
1:05
uyandığında akşam olmak üzereydi ve
1:07
kendisini daha iyi hissetti Yemekten
1:10
sonra annesi ilacın tekrar içirdi Elif
1:13
yatıp uyudu Ertesi sabah artık Elif
1:16
kendisini daha iyi hissediyordu Doktorun
1:19
verdiği ilaç Elif'le hızla iyileştiriyor
1:21
dutu Neyse bu ilaç denilen şey acaba
1:24
nasıl oluyordu da bu İlaçları içince
1:27
insanın hastalığı düzeliyor dua bu sizce
1:32
ilaçlar hastalığın asıl düzeltiyor a
1:37
herkesi sabah Elif kendisini tamamen
1:40
iyileşmiş gibi hissediyordu bahçeyi oyun
1:43
 oynamak için çıktığında Arda amcayı
1:45
 gördü Arda amca Arda amca biliyor musun
1:48
 Ben hasta olmuşum doktor amca da bana
1:51
 ilaç verdi Şimdi artık iyileştim Sen
1:54
 ilaç Doktor uyumuşsun bana ilaçların
1:56
 içinde ne var anlatır mısın dedi a
2:00
 ya amca gülümseyerek Elif'e dedi ki bu
2:04
 sizce Arda amca Elif'e ne söylemiş
2:06

olabilir Bir Elifciğim ilaçların içinde
2:11
çok özel kimyasal maddeler vardır
2:13
hastalandığım zaman bu kimyasal maddeler
2:16
yardımıyla hastalıklardan kurtulmaya
2:18
çalışırız ilaçlar hastalıkların
2:21
bazılarını tedavi etmeye yardımcı
2:23
olurlar içlerindeki kimyasal maddelere
2:26
Biz ilaç deriz ilaçları bulmak için
2:29
binlerce bilim insanı yıllarca deney
2:31
yapar bilim insanları önce hastalıkları
2:34
nasıl meydana geldiğini anlamak için
2:36
çalışır sonra da bu hastalıkları tedavi
2:39
etmek için hangi maddeler Hem o
2:41
hastalığı tedavi edebilmeli hem de o
2:44
ilacı kullanan hastalara zarar
2:46
vermemelidir Elif Arda amcanın
2:49
anlattıklarından ilaçların Çok yararlı
2:51
olduğunu anladı Ama onların yanlış
2:53
kullanılmaları halinde zarar vermelerine
2:56
ne demek olduğunu anlayamadık ilaçlar
2:59
insana
3:00
oy verir zararlıysa vermeden insanlar
3:03
onları kullanır diğer Dem diye sorduk bu
3:08
karda amca bu soruya nasıl cevap vermiş
3:11
olabilir bu arada amca her ilaç her

3:16
hastalıkta kullanılmaz her ilacın
3:18
kimyasal yapısı farklıdır ve faydalı
3:21
oldukları hastalıklarda farklıdır
3:23
ilaçlar hastaya Bir doktorun tavsiye
3:26
etmesi gerekir ilaçların da o hastalıkta
3:29
faydalı olabilmeleri için doktorun
3:31
önerdiği miktarda ve doktorun tavsiye
3:33
ettiği sürede kullanılması gerekir Bunun
3:36
dışında kullanılan ilaçlar hastayı daha
3:38
başka şekillerde hastalandı da bilirler
3:40
Hatta zehirleyebilir ler Onun için çok
3:44
dikkatli olmak gerekir Elifciğim dedi mi
3:47
Elif Arda amcaya verdiği bilgiler için
3:50
çok teşekkür etti ve arkadaşlarıyla
3:52
oynamakta olduğu oyunu devam etti Artık
3:56
hastalığını da kullandığı ilaçları da
3:59
unutmuş a benziyor
4:00
bu çünkü tamamıyla iyileşmişti ne boğaz
4:03
ağrıyordu ne de başı işte Ada
4:05
düzelmiştir Akşama annesinin yapacağı
4:08
yemekleri düşünüyoruz bir taraftan the
4:10
annesi Elif'in çok sevdiği ıspanaklı
4:13
böreği pişireceğim ne söz vermişti
NESLİHAN BEYHAN (MEB İlkokul 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı-2022, s.219)

<https://youtu.be/TBFjFYdPvM8?si=bPSFGmRuagMA0Lc6>

(D.M-6)

ABUR CUBUR: ÇİKOLATA HAKKINDA BİLMEDİKLERİMİZ

Herkes merhaba arkadaşlar ilginç bilgiler kanalına hoş geldiniz. Herkes çikolata ise sever hatta bazıları bu işi fazla abartarak bağımlılık haline getirebilir. Tabi ki çikolatanın çok fazla tüketilmesinin de zararları vardır fakat çikolatanın faydalarını biliyor musunuz? Ya da çikolatanın nerelerden geçerek marketlerimize ulaştığını? Bu soruların cevaplarının yanı sıra çikolata hakkında pek de bilinmeyen şeyleri öğrenebileceğiniz listemiz şimdi sizlerle!

- Bitter çikolata daha az şeker içerdiği için diğer çikolata türlerine göre daha sağlıklıdır. Ayrıca kan basıncını azalttığı için kalp krizi riskini de azalttığını da söylemek mümkündür.
- Amerika Birleşik Devletleri'nde her saniye 4,5 kilogram çikolata tüketilmektedir.
- Çikolata kokusu, beynin teta dalgalarını şiddetlendirir ve bu da sizi rahatlatır.
- Kakao, antibakteriyel bir etkiye sahiptir ve bu sayede diş çürüklerine karşı koruma sağlar yani dişlerimizi çürüten şey aslında çikolata değil içinde bulunan şekerdir.
- Beyaz çikolata, teknik olarak çikolata değildir çünkü kakao çekirdeği veya kakao likörü içermez.
- Yarım kilogram çikolata üretebilmek için beş yüz adet kakao çekirdeği gerekir.
- Çikolatalı kurabiye'nin mucidi, bu fikri Nestle'ye ömür boyu çikolata karşılığında satmıştır.
- Dünyanın en büyük çikolatasının ağırlığı 5792 kilogramdır.
- Çikolatanın fazla tüketimi ise baş ağrısına yol açabilir.
- Fildişi Sahili'nde yaşayan 5 ile 17 yaş arası yaklaşık 1,8 milyon çocuk, kakao tarlalarında çalışmak için zorlanmaktadır ve bu çocukların %40 ı hayatı boyunca hiç okula gidemez. Üstelik sadece% 5'i emeklerinin karşılığında para alabilmektedir.

Evet arkadaşlar, çikolata hakkında pek de fazla bilinmeyen bilgiler öğrendiniz.

Şunu da söylemeden geçemeyeceğim ki en son söylediğim çocukların haline gerçekten çok üzüldüm.

Doç. Dr. Ahmet BENZER (Çocuklar için Dinleme Etkinlikleri-2022.s.312.)

<https://yadi.sk/i-M9Gn58VePqBLw>

(D.M-7)

ALERJİ NEDİR?

Alerji nedir? Neden ortaya çıkar? Nasıl ortadan kaybolur? Tüm bu soruların yanıtlarına ve daha fazlasına bu yazımızda sizin için yer verdik.

Vücudumuz yabancı maddelerle karşılaştığında bağışıklık sistemimiz devreye girer. Bağışıklık sistemimizdeki bazı hücreler ‘antikor’ adı verilen moleküller üreterek yabancı maddeleri yok eder, bazı hücreler ise antikor üretmeden doğrudan yabancı maddeleri yok eder.

Bir insanda alerjiye neden olan şey başka bir insanda alerjiye neden olmayabilir. Ayrıca belli bir zaman aralığı içinde alerjiye neden olan şey başka bir zamanda alerjiye neden olmayabilir. İşte bu durumlar alerjinin kişinin bağışıklık sistemiyle ilgili olduğunu gösterir.

Yediğimizde, dokunduğunuzda ya da soluduğumuz da vücudumuzda alerjik tepkiye neden olan maddelere alerjen denir.

Bazı durumlardaysa bağışıklık sistemimiz yanılabılır ve hücrelerimiz zararlı olmayan maddelere karşı harekete geçirir. İşte bağışıklık sistemimizin düzgün çalışmamasının sonucunda vücudumuzun gösterdiği aşırı tepki alerji olarak tanımlanabilir.

Alerji, bağışıklık sistemimizdeki hücrelerin özellikleriyle ilgilidir. Eğer bağışıklık sistemimizde antikor üreten hücreler harekete geçtiyse alerjik tepkiler oluşabilir. Bunlardan en yaygın olanında immunoglobulin E adında antikor çok fazla üretilir. Bu antikor hücrelerin bir takım kimyasal maddeler salgılamasına neden olur. Bunun sonucunda kısa sürede kaşıntı, burun akması, gözlerinin sulanması ya da dokuların şişmesi gibi etkiler ortaya çıkar.

Vücudumuz yabancı bir maddeyle karşılaştığında bazen bağışıklık sistemimizdeki hücreler antikor üretmez. Bu hücreler doğrudan yabancı maddelere karşı harekete geçer ve bunun sonucunda birtakım alerjik tepkiler görülür. Ancak bu tür alerjiler zamanla ortaya çıkar. Örneğin organ nakli gibi durumlarda organın nakledildiği vücut, organı yabancı bir madde olarak algılayabilir. Bu nedenle de vücut bu organı kabul etmez. Günümüzde nakledilen organın yabancı madde olarak algılanmaması için ilaçlar geliştirilmiştir.

(Bilim Çocuk Dergisi-15 Mayıs 2016, Sayı 257, sayfa40-41)

(D.M-8)

DÜNYA NASIL OLUŞTU?

0:00
Bu
0:01
Dünya nasıl oluştu
0:05
güneşin etrafında her biri kendi
0:08
yörüngesinde hareket eden tam sekiz tane
0:11
gezegen vardır ve hepsi birbirinden
0:13
oldukça farklıdır
0:17
Biz Güneş'e en yakın üçüncü gezegen olan
0:20
dünyada yaşıyoruz
0:25
üzerinde canlıların yaşadığı tek
0:28
gezegenin dünya olduğunu biliyor
0:30
muydunuz Peki neden bu kadar gezegen
0:33
varken sadece dünyada yaşam olduğunu hiç
0:36
merak ettiniz mi mi canlıların sadece
0:40
dünyada yaşayabilmeleri nedeni dünyada
0:43
en uygun oranda ısı hava ve suyun
0:46
bulunmasıdır
0:49
Bir Güneş Dünya'yı ısıtır
0:55
Burcu canlılar nefes alabilmek için
0:58
havaya ihtiyaç duyar bu
1:03
ve bütün canlıların yaşamlarını
1:06
sürdürmesi için suya ihtiyacı vardır
1:11
bir Peki bu güzel gezegenimizin nasıl
1:14

oluşturduğunu hiç düşündünüz mü
1:18
bu çok çok uzun zaman önce her şey bir
1:22
toz bulutuyla başladı bu toz bulutunun
1:26
içindeki parçalar yavaş yavaş birleşerek
1:29
büyümeye başladılar
1:31
var aynı zamanda eriyerek büyük bir küre
1:35
haline gelinceye kadar yani dünyamız var
1:38
olana kadar birleşmeye devam ettiler
1:42
ama Dünyamız İlk önce o kadar sıcaktı ki
1:45
tamamıyla sıvı haldeydi uzaydan pek çok
1:49
göktaşı dünyamıza çarpıyordu ve
1:52
dünyamızı ısıtmaya devam ediyordu
1:56
bu Ama bir gün dünyamıza çarpan gök
1:59
taşlarının sayısı azaldı ve dünyamız
2:02
değişmeye başladı
2:04
bu Dünyamız soğudukça yeryüzü kurudu ve
2:07
katılaşmaya başladı fakat bu tabaka o
2:11
kadar inceydi ki dünyanın içindeki
2:13
sıcaklık ve yoğun bu hal tabakanın
2:16
dışına çıkarak Yağmur bulutlarını
2:18
oluşturduk
2:20
ama o kadar çok yağmur yağdı ki
2:24
dünyamızın yüzeyi sularla kaplandı bu su
2:27
uzaydan gelen Gök taşlarıyla dünyamıza
2:30
gelmiş olabilir

2:33
dünyamızın üzerindeki Kara parçaları
2:36
yerkabuğu hala hareketli olduğu için
2:39
ayrılmaya başladı ve yavaş yavaş
2:41
dünyamızın bugünkü halini oluşturacak
2:44
şekilde hareket ettiler
2:47
sonunda Dünyamız Biz canlıların
2:50
yaşayabileceği bir yer haline geldi

https://youtu.be/HnfyRqu3CLw?si=Jz5JHM1aQ_1tpvuD

(D.M-9)

FARKLI KÜLTÜRLER: JAPONLARIN İLGİNÇ 18 ADETI

Japonlar ilginç kültürleriyle bu dünya içinde başka bir dünya kurmuş gibidir. Bu videoda Japonların ilginç adetlerini derledik.

1. Dünyada on üç sayısı uğursuz kabul edilirken Japonya'da ise 4 rakamı uğursuzluğu temsil eder. Hatta asansörlerde 4 yerine 3A yazdığı dahi görülür.
 2. Japonlar için sokakta yürürken bir şey yemek görgüsüzlüktür. Sadece dondurma yemeyi hoş karşılarlar.
 3. Tokyo gibi büyük şehirlerde, özellikle sabah ve akşam saatlerinde metro çok kalabalık olur. Bu nedenle de işi vagonlara sığmayan insanları içeri itmek olan görevliler vardır.
 4. Japonya'da garsonlara bahşiş bırakılmaz. Bunu yapmak kabalık olarak kabul edilir. Servisten memnun kaldıklarında garsona küçük hediyeler verirler.
 5. Bizde eve ve camiye girerken ayakkabı çıkarılır. Japonya'daysa evler ve tapınaklar dışında restoranlara ve müzelere de ayakkabısız girme adeti vardır.
 6. Japonya'da ayakkabıyla girilen bazı yerlerde ise tuvalete terlikle girilir. Bunun için kapı girişlerine terlikler konur.
 7. Japonlar sevdikleri yiyecekleri ses çıkararak yer çünkü ses çıkarmak yediğin şeyin beğendiğini gösterir. Benzer şekilde lüks bir restoranda bile çorba kasesini kafasına kafanıza dikebilirsiniz.
 8. Japonya'da bir tabuttan hallice büyük olan kapsül oteller çok yaygındır.
 9. Japonlarla oturduğunuz bir masada içeceğinizi asla kendinizi doldurmayın. Mutlaka onlardan birinin doldurmasını beklemeniz gerekir.
 10. Japonya'da iş yerinde şekerleme yapmak serbesttir. Hatta çalışanlar buna teşvik edilir.
 11. Japon kızlar hemen hemen tüm fotoğraflarda ya zafer işareti olarak da bilinen V işareti yapar.
 12. Japonya'da eğilerek saygı gösterisinde bulunmak çok yaygındır. Öyle ki bazı Japonlar telefonla konuşurken bile eğilir.
 13. Japonlar sokakta yere oturmayı çok sever.
 14. İş çıkışı metroda uyumak her ülkede normaldir. Japonya'da ise ayrıca uyurken başınızı yanınızdaki kişinin omzuna yaslamak da olağan karşılanır.
 15. Japonlar, büyük yaştaki kişileri de evlat edinir. Örneğin eğer oğlunuz yoksa işlerinizde size yardım etmesi için yirmi, otuz yaşında birini evlat edinebilirsiniz.
 16. Japonya'nın en lüks restoranında dahi garsonu bağırarak çağırabilirsiniz. Hiç ayıp karşılanmaz.
 17. Japonlar kadınlara arabanın kapısını açmaz, kenara çekilip önden yürümeleri için de yol vermez.
 18. Japonya'da bizdeki alaturka tuvalete benzeyen tuvaletler vardır. Bunlar yere gömülmüş pisuvarlara benzerler.
- Doç. Dr. Ahmet BENZER (Çocuklar için Dinleme Etkinlikleri-2022.s.271)

<https://yadi.sk/i/qwdBumKg3ZG9wr>

(D.M-10)

ALIŞVERİŞ LİSTEM

Bugün akşamki misafirlerimize yemek hazırlamak için işten erken çıktım. Evimin köşesindeki markete girdim. Alışveriş listem kalabalıktı. Eee, malum her zaman misafir ağırlamıyoruz! Neyse, alışveriş arabasını aldıktan sonra gerekli olan malzemeleri aramaya başladım. Hemen önümde tatlım için lazım olan un ve şekeri gördüm. Biraz daha ileride baharat bölümünden kekik ve tuz aldım. Ancak biraz ilerledikten sonra evde açılmamış bir paket kekik olduğunu hatırlayınca kekiği geri bıraktım. Sucukla beraber kuşbaşı etimi de kasap reyonundan alıp devam ettim. Bu marketleri neden bu kadar büyük yapılar anlamam. Aradığını bulmak sevdiğine kavuşmaktan daha zor. Aaa, meyveleri de gördüm! Biraz portakal, biraz muz, biraz elma aldım. Elmalar tartılırken kurktu olduklarını fark edince elmaları bırakıp onun yerine kavun aldım. Kavun mis gibi kokuyor. Arabamı sürmeye devam ettim. Etin yanında bir şeyler yapmak lazım. Bir pilav iyi gider mesela ama bulgur pilavı. Çünkü oldum olası pirinç pilavını sevemedim. Bizim kültürümüzde bulgur vardır. Hem bulgur çok daha sağlıklıdır. Neyse vaktim daralıyor. Hızlanmam gerekiyor. Gazsız içeceklerden meyve suyu, atıştırmalıklardan da çerez alarak kasaya doğru sürmeye başladım. Yolda yara bandı ve deodorantı da ekledim arabaya. Ve alışveriş bitti. Ancak bir sorun var pos cihazı arızalı ve üstümde yeterince nakit yok. Neyse ki deodorantı bırakınca param yeterli geldi.

Editör: Talat AYTAN (Etkinliklerle Dinleme Eğitimi-2021.s.136)

<https://drive.google.com/open?id=1mtA7aQR1tr0XX5tx9oCUBh-R67GOMyee>

(D.M-11)

RESİMDEKİ KUŞLAR

(MEB KİTABI DİNLEME İZLEME METNİ)

0:00

Annem resimlerinde kuşlar çiziyor

0:04

Annem resimlerinde bakışları ürkek

0:07

serçeler su içen güvercinler çiziyor

0:11

Kuşlar çiziyor Annem resimlerinde göç

0:14

eden Kırlangıçlar geniş kanatlı Martılar

0:17

boyuyor sergiler açıyor Annem Kuşlar

0:21

çerçevelenmiş resimlerinde annemse

0:24

gülümsüyor yaptıkları de yenildikçe de

0:27

elimde yarım simidim ile kuşları

0:30

beklesem de çıkıp çerçevelerden

0:32

gelmiyorlar elime

NESLİHAN BEYHAN (MEB İlkokul 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı-2022, s.251)

<https://youtu.be/ijqMbIxAYgo?si=U-bvZEq8RNr3e3at>

(D.M-12)

BERMUDA ŞEY TAN ÜÇGENİ

Uzun yıllar, gemi ve uçakların kaybolma sebebi olarak uzaylıların etkileri ya da bölgenin lanetli olduğuna dair iddialar ortaya atılmıştı. Ne var ki bilim sayesinde insanlık, bu gizemli bölge hakkında yakın zamanda aydınlanabildi. Bermuda Üçgeni ya da Şeytan Üçgeni diye anılan hayal ürünü yer, Atlantik'te ABD'nin Güneydoğu kıyılarında açıklanamayan gemi, tekne ve uçak kayıplarının çok yüksek oranda yer aldığı bir alandır. Kimsenin açıklama getiremediği bu esrarengiz fenomen, uzun yıllar içinde bilim adamlarının da bulunduğu pek çok insan tarafından doğaüstü birtakım güçlerin yaptırımı olarak algılandı ve öyle zannedildi. Bilim ve teknolojinin ilerlemesi sayesinde bu esrarengiz üçgen ile ilgili tüm bu gizemli olayların yaşanma sebebi olarak basit bir doğalgaz etkisinin varlığı tespit edilmiştir. Yeraltından fışkıran doğal gazlar sadece yüksek kara parçalarından değil, deniz ve okyanus tabanlarından da çıkarlar çünkü deniz tabanları da üstü suyla kaplanmış alçak kara parçalarıdır. Ancak okyanusların derinliklerindeki bölgelerden çıkmak isteyen doğal gazlar, oradaki çok düşük ısının da etkisiyle katı hale dönüşürler ve hidrat denilen beyaz ve tebeşirimsi bir madde haline gelirler.

Bu bölge Gulf Stream (Golf Sıtrim) denilen sıcak su akıntısının da geçtiği yerdir. Tabanın bazen ısınması yüzünden bu tebeşir gazlar erir ve sudan hafif oldukları için yüzeye doğru yükselirler. O anda tabandan yüzeye kadar suyun yoğunluğu azalır. O sırada oradan ne varsa derin bir kuyuya düşmüş gibi hızla okyanusun dibini boylar çünkü yoğunluğu düşen su, gemileri taşıyacak kaldırma kuvvetini oluşturamaz. Gazın yükselmesi sona erince yoğunluk tekrar eski haline döner ve geride hiçbir iz kalmadan kocaman gemiler kilometrelerce derine gömülmüş olurlar.

Uçakların düşerek kaybolması ise yine aynı sebeptendir. Yüzeye çıkan doğal gazlar havadan da hafif oldukları için yükselmeye devam ederler. Bu kez yoğunluk azalması bölgenin üzerindeki atmosferde oluşur. Oradan tesadüfen geçen jet motorlu veya pervaneli bir uçak hemen irtifa kaybeder ve motorları durur. Çünkü jet motorlarındaki benzinin yanması için oksijene ihtiyaç vardır ve düşük yoğunluklu havanın içindeki oksijen miktarı motorların çalışması için yeterli değildir. Pervaneli uçakta ise uçağın havada kalabilmesi için uçağı etkileyen kaldırma kuvveti havanın yoğunluğu düşmesinden dolayı azalır. Böylece uçak da hızla okyanusun tabanına doğru inişe geçer.

Tüm bu yazılı kaynakların sunumlarına rağmen günümüzde hala aydınlanmamış toplumlar, bölge ile ilgili büyü, lanet ya da uzaylı etkilerinin olduğunu düşünmektedir. İnternet Çağı ya da Milenyum Çağı olarak adlandırdığımız global dünyada bilgi tek bir ekrana sığabilecek kadar hızlıyken, hala bu tür iddiaların ortaya atılmasını gülerek karşılıyoruz.

Doç. Dr. Ahmet BENZER (Çocuklar için Dinleme Etkinlikleri-2022.s.134)

<https://yadi.sk/i/K1F2Pd0Y5fWv3g>

(D.M-13)

CÜMLELERDEN HİKAYEYE

Açıklama: toplumsal hayattaki sorunların büyük çoğunluğu birbirini dinlemekten ve bu durumdan doğa yanlış anlaşılmalardan ileri gelmektedir. Bu nedenle dinlemeyi öğrenmek ayrıca önemlidir.

Etkinliğin uygulanışı:

1. Öncelikle öğrencileri dinlenmek için uygun pozisyonu almaları konusunda uyarınız
2. Öğrencilerin hikâyeyi devam ettirmeleri için bir başlangıç cümlesi kurunuz. Ardından bir öğrenci göstererek ondan bu cümleyle bağlantılı Ek bir cümle söylemesini isteyiniz.
3. Cümlelerle hikâyeyi oluştururken cümleyi söyleyen kişi kendisinden sonra gelecek olanı ilerlediğinden öğrencilerin her biri kurulan cümleleri dikkatli şekilde dinlemek zorunda kalacaktır
4. Hikâye tamamlanana kadar etkinliği sürdürürüz
5. Etkinlik sırasında ses kaydı alınız oluşturulan hikâyeyi daha sonrasında yazıya geçirip sınıf panosuna mısınız hazırlanan hikâyeyi bütün öğrenciler imzalayabilir. Böylece ortaya çıkan ürünü daha çok sahiplenirler.

Editör: Talat AYTAN (Etkinliklerle Dinleme Eğitimi-2021.s.122)

(D.M-14)

ONLARI GÖREBİLMENİZ ÇOK ZOR

Bazı hayvanların kendilerini tehlikelere karşı koruyabilmek ve avlarını yakalayabilmek için renk ya da desenleriyle çevrelerine uyum sağladıklarını duymuşsunuzdur. Peki vücutlarının tamamı ya da bir bölümü saydam ya da yarı saydam olan canlılar bulunduğunu biliyor muydunuz? Kelebekten balığa, karıncadan kurbağaya saydam hayvanların bazılarıyla tanışalım.

Saydam canlıların önemli bir bölümü vücutlarına zarar verebilecek güneş ışınlarının ulaşmadığı deniz ya da okyanusların derinliklerinde yaşar. Saydam olmaları nedeniyle avcılarının gözünden kaçabilirler hatta bazı deniz canlılarının iç organları bile saydam ya da yarı saydamdır.

Eğer bir cam ahtapot atla karşılaştıysanız gözleriniz kusursuz görüyor olabilir bilim insanları okyanusta yaptıkları 34 gün süren bir araştırmada cam ahtapotu görüntülemeyi başardı görme sınırları dikdörtgen gözleri benekleri ve sindirim sistemi organları dışında vücudun her yeri saydam olan bu ahtapot okyanuslarda en iyi gizlenen canlılardan biri Antarktika çevresinde sıfırın altındaki sıcaklıklarda yaşayabilen timsah buz balığı soğuk suda bolca bulunan oksijenden yararlanır ayrıca geniş kalbi solungaç damarları ve büyük kan hacmi de oksijeni verimli kullanma konusunda 10'a çıkart yardımcı ol bir gün bu balıkla karşılaşırsanız Antarktika'nın soğuk sularında donduğunu düşünebilirsiniz çünkü hiç hareket etmeden uzun süre durabilir sadece başı saydam olan bir balık mı fıçı gözlüleri ailesinden saydam başlı balığın gözleri gibi görünen 2 küçük çıkıntı aslında koku almasına yarayan alma maçları sıvıyla dolu saydam başının içindeki parlaklık yeşil küre benzeri yapılarda gözleri avını genellikle suda hareketsizce bekler ve saydam başı sayesinde üstünden geçen canlıları görerek kolayca yakalar karada yaşayan saydam canlı çok az bulunur saydam canlılar güneşin zararlı ışınlarına karşı kendini koruyamadığı için bu ışınlar karşı savunmasız kalabilir bu nedenle genellikle güneş ışınlarının pek ulaşmadığı yaprak diplerinde ya da mağaralarda yaşarlar yarı saydam vücudun iç organları görülebilen cam kurbağa tropikal yağmur ormanlarında Yaşar ışığın bir bölümünü geçiren vücudu için bol yapraklı yemyeşil tropikal ormanlar eşsiz bir saklanma alanıdır bir doktor bahçesine dökülen sütü içen karıncaların kanının beyaz olduğunu gördüğünde çok şaşırıldı sonrasında bahçesinde farklı renklerde sıvılar dökerek karıncaları gözlemledi ne mi oldu

gövdelerinin bir bölümü rengarenk bir sürü karınca yarı saydam olan gövdelerin içinde yedikleri besinler görülebilen hayalet karıncalar Antarktika dışındaki kıtalarda da yaşayabilir.

TÜBÜTAK. (Bilim Çocuk Dergisi-Aralık 2022. s. 16-19)

(D.M-15)

FARKLARI BULALIM

FIKRANIN 1. ŞEKLİ:

Şakadan hoşlanmam!

Nasrettin Hoca pazarda dalgın dalgın yürüyor, etraftaki esnafları seyrediyormuş. Bu sırada birisi ensesine hızlıca vurmuş. Hoca tökezlemiş, bir kaç adım sendeledikten sonra toparlanıp sinirli bir şekilde arkasına dönmüş. Bir bakmış ki kendinin iki katı, iri yarı bir adam. Hoca durmuş, bir yutkunmuş önce, sonra adama:

- Bana sen mi vurdun? demiş.

Adam:

- Ben vurdum, ne olacak? demiş.

Hoca:

- Şakadan mı vurdun, yoksa ciddi olarak mı vurdun?

- Ciddi vurdum, ne yapacaksın? diye sorunca, Hoca şöyle demiş:

- Aman aman öyle olsun. Çünkü şakadan hiç hoşlanmam da!

FIKRANIN 2. ŞEKLİ:

Şakadan hoşlanmam!

Nasrettin Hoca çarşıda dalgın dalgın yürüyor, etraftaki insanları seyrediyormuş. Bu sırada birisi sırtına hızlıca vurmuş. Hoca tökezlemiş, bir kaç adım sendeledikten sonra toparlanıp sinirli bir şekilde arkasına dönmüş. Bir bakmış ki kendinin iki katı, iri yarı bir adam. Hoca durmuş, derin bir nefes almış önce, sonra adama:

- Bana siz mi vurdunuz? demiş.

Adam:

- Ben vurdum, ne olacak? demiş.

Hoca:

- Şakadan mı vurdun, yoksa ciddi olarak mı vurdun?

- Ciddi vurdum. Ne yapacaksın, diye sorunca, Hoca şöyle demiş:

-Peki öyle olsun. Çünkü şakadan hiç hoşlanmam da!

Öğrencilerin belirlemeleri gereken altı tane değişiklik vardır. Bunlar aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Değiştirilen Kelimeler/İfadeler

Pazarda	→	çarşıda
Esnafları	→	insanları
Ensesine	→	sırtına
Bir yutkunmuş	→	derin bir nefes almış
sen mi vurdun	→	siz mi vurdunuz
aman aman	→	peki

Yusuf DOĞAN. (Dinleme Eğitimi-2022 s. 50-51)

(D.M-16)

İNSAN VÜCUDU HAKKINDA HiÇ BİLMEDİKLERİNİZ

0:00
Herkes merhaba çocuklar Bu videoda
0:09
insan vücudu ile ilgili çok
0:11
şaşıracığınız hiç duymadığınız bilgiler
0:14
öğreneceksiniz Hazırsanız başlıyoruz
0:20
çocuklar ilkbaharda daha hızlı büyürler
0:23
[Müzik]
0:26
ver Gözlerimiz hiçbir zaman büyümmez ama
0:30
Burnumuz ve kulaklarımızın büyümesi asla
0:33
sona ermez bir erkek hayatı boyunca hiç
0:40
traş olmazsa sakalları Bir Gemi
0:43
büyüklüğünde o metreye kadar uzayabilir
0:48
her insanın dil ve parmak izi farklıdır
0:54
bu
0:55
bu sarışınların esmerlere göre daha
1:00
fazla saçı vardır bebekler doğduklarında
1:07
hiçbir şey duymayacak kadar sağırdırlar
1:12
her insanın kendine has Bir kokusu
1:15
vardır Bu
1:18
bu el tırnakları ayak tırnaklarını
1:23
oranla dört kat daha hızlı uzarlar Bütün
1:29
bebekler ilk doğduklarında mavi gözlüdür
1:32
daha sonra rengi değişir
1:35

o uyurken TV izlerken olduğundan iki kat

1:43

daha fazla enerji harcarız kadınların

1:49

kalbi erkeklerin kalbinden daha hızlı

1:52

atar bizim sevdiğimiz zaman 17 katımız

1:59

çalışır kaşlarımızı zuch atarsak 43 kas

2:02

Çalışıyor yani Gülümsemek çok daha kolay

2:07

yine videolarda görüşmek üzere

2:09

kanalımıza abone olmayı unutmayın

<https://youtu.be/W6UaHFusQhY?si=HFFcZyVnihmiJA3Q>

(D.M-17)

CANLILARIN DÜNYASINA TEKNOLOJİ DOKUNUŞU

Teknoloji belki de günlük yaşamda en çok karşımıza çıkan sözcüklerden biri nedense bu sözcüğü sıklıkla elektronik aletlerle ilişkilendirir biz ancak teknoloji sadece elektronik aletlerle sınırlı değil; örneğin bir patlıcanda yada bir bakteride de teknolojik dokunuşlar görebiliriz ne gibi dokunuşlarda bahsettiğimiz daha iyi anlamak için gelin önce biyoteknoloji kavramını tanıyalım.

Biyoteknoloji kavramı canlı bilimi olan biyoloji ile teknoloji kavramlarının bir araya gelmesiyle oluşur yani içinde hem canlılığı hem de teknolojiyi barındırır biyoteknolojik ürünler elde edilirken mühendislik biyokimya moleküler biyoloji gibi farklı bilim dallarından yararlanır en sık kullanıldığı alanların başındaysa sağlık tarım ve gıda gelir

Geleneksel biyoteknolojide canlılar özellikleri değiştirilmeden kullanılır aslında bunu günlük yaşamımızda sıklıkla karşılaştığımız örneklerle açıklamak mümkün ekmek hamurunu kabartan şey nedir diye sorsak yanıtınız ne olurdu evet maya doğru bildiniz mayalar gözle göremediğimiz bir mantar türüdür bu canlıların solunum yolları sayesinde açığa çıkan gaz içine konuldukları ekmek hamurunun kabarmasını sağlar sütün mayalanıp yoğurda dönüşmesi ise bakteriler sayesinde gerçekleşir böylece bu canlılar sayesinde yeni ürünler elde ederiz.

Modern biyoteknoloji ye gelecek olursak biraz daha karmaşık süreçler içerdiğini söyleyebiliriz. Bu uygulamalarda canlıların çeşitli özellikleri değiştirilir geliştirilir ya da başka canlılara aktarılır özellikle moleküller ve hücrelerle yapılan çalışmalar oldukça yaygındır.

Modern biyoteknolojinin üzerinde en çok çalıştığı madde DNA adlı büyük moleküldür. Bu molekül canlıların tüm kalıtsal bilgisini taşır ancak daha pek çok farklı biyoteknolojik uygulama bulunuyor.

Biyoteknolojik çalışmalarla bir bakteri insanlar için gerekli olan hormonları üretebilir örneğin kan şekerini düzenleyen insülin hormonu diyabet yani şeker hastalığı yaşayan kişilerin insülinin dışarıdan alması gerekir bu ormanın bilgisini içeren DNA parçaları yani genler özel yöntemlerle DNA'dan ayrıştırılır, sonrasında belirli bakterilere bu genler aktarılır böylece bakteriler insülin üretme yeteneği kazanmış olur. Çok hızlı çoğalan bilen bakteriler bu özellikleri sayesinde kısa zamanda bol miktarda insülin üretebilir.

Meyve ve sebzelerin olgunlaşmak için salgıladığı bir hormon miktarını düzenlemek bulunan yöntemlerden biri bu hormon daha az salgılandığı anda olgunlaşan meyve ve sebzeler toplandıktan sonra da uzun süre bozulmadan kalabiliyor böylece istediğimiz lezzette buram buram kokusuyla onları tüketebiliyoruz.

(Bilim Çocuk Dergisi -15 Şubat 2023 Sayı 302 s: 34-37)

(D.M-18)

ŞİİR DİNLIYORUZ ASMALAR ALTINDA DOĞDUM

Asmalar altında doğdum, ceviz dalında büyüdüm;
Tekerlek izi görmemiş dağ yollarında yürüdüm.
Sincaplar cebimde uyur, kuşlar omzuma konardı;
Uçsuz bucaksız bağlarda soğuk sular çağıldardı.

Alışamadım bu şehrin çiçeksiz ilkbaharına;
Sığmıyor başıboş gönlüm şu beton yığınlarına.
Tatlı kuş sesleri değil sabahları uyandıran;
Motor gürültüleridir beynimde çınlayıp duran.

Kara dumanlar içinde kaybolmuş gibidir herkes;
Zehir teneffüs ederek ölmekteyim nefes nefes

Mehmet Çınarlı

Yusuf DOĞAN. (Dinleme Eğitimi-2022 s. 58)

EK.4.

DİNLEME DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

(D.D.Ç-1)

METNİN İNCELENMESİ

Öğrencinin dinlemeye hazır hale gelmesi sağlanır. Kullandığı implant pillerinin tam dolu olduğuna dikkat edilir ve sınıfta en ön sırada oturması sağlanır. Hazırlık çalışmaları ile ilgili sorular öğrenciye yöneltilir.

“Atatürk, çocuklara niçin önem vermiştir?” ve “Sizce Kurtuluş Savaşı’nda sadece yetişkinler mi savaştı?” Cevaplar alındıktan sonra 1. Etkinliğe geçiş yapılır.

1. ETKİNLİK:

Metni dinlerken önemli bilgileri not alınız. Öğrenci metni dinlerken anlama becerisi gözlemlenip tabloya veriler işlenir.

2. ETKİNLİK:

Kelimelerin anlamlarını tahmin etmesini sonra da sözlükten kontrol ederek cümle kurması beklenir. Arkadaşlarını dinleyerek cümlelerini anlaması beklenir.

3. ETKİNLİK:

Dinlediği metinden hareketle metin ile ilgili sorulan sorulara doğru cevap verip vermediği gözlemlenir.

4. ETKİNLİK:

Dinlediği metin ile ilgili görüş ve önerilerini kâğıda aktarabilmesi beklenir.

5. ETKİNLİK:

Dinlediği metnin konusunu ve ana fikrini belirlemesi beklenir.

(D.D.Ç-2)

METNİN İNCELENMESİ

Öğrencinin dinlemeye hazır hale gelmesi sağlanır. Kullandığı implant pillerinin tam dolu olduğuna dikkat edilir ve sınıfta en ön sırada oturması sağlanır. Hazırlık çalışmaları ile ilgili sorular öğrenciye yöneltilir.

‘‘Dayanışma neden önemlidir?’’ ve ‘‘Okulda birlik ve beraberlikle yaptığınız bir işi anlatınız.’’ Cevaplar alındıktan sonra 1. Etkinliğe geçiş yapılır.

1. ETKİNLİK:

Görselden hareketle dinleyeceğiniz metnin konusunu tahmin ediniz. Alınan cevaplarda öğrencinin görseli inceleyerek doğru yorum yapıp yapamadığı gözlemlenir.

2. ve 3. ETKİNLİK:

Metni dinlerken hoşunuza giden cümleleri not alınız. Öğrenci gerekli hazırlığını yaptıktan sonra dinleme metnine geçiş yapılır. Öğrenci durdurulmasını istenen yerlerde metni tam olarak anlayıp anlamadığı gözlemlenir ve üçüncü etkinlik yaptırılır. Metin tam olarak bitirince ikinci etkinlikte yer alan ve hoşuna giden cümleleri eksiksiz yazabilirim iş mi kontrol edilir. Hazırlanan tabloya işlenir.

4.ETKİNLİK:

Metinde yer alan kelimelerin anlamlarını tahmin edip sözlükten bakarak yazması ve ardından kendi cümlelerini kurarak ilgili yere yazması beklenir.

5. ETKİNLİK:

Beşinci etkinlikte yer alan ‘‘Metnini ana hatlarıyla anlatınız.’’ etkinliğinde ise öğrenciden dinlediği parçayı ana hatları ile anlatması beklenir. Böylece dinleme becerilerinin sözel ifade olarak aktarılması beklenir.

(D.D.Ç-3)

BİR ASTRONOTUN GÜNLÜK YAŞANTISI

Dinleme öncesi soruları:

1.Uzay istasyonu denince aklınıza ne geliyor

Astronotların uzaya çıkması için yaptıkları antrenman

2.Sana göre bir astronot olup uzayda yaşasaydın hangi zorluklarla karşılaşırydın?

Yer çekimi kuvveti olmadığı için vüsmaskaybolma vb. tehlikeler, hava olmadığı için hava tüpüyle yaşamları

Dinleme sonrası soruları:

1.Dinlediğine göre astronotların başında artan sıvı basıncı zamanla neye yol açar?

Şişkin kafa sendromu

2.Uzayda yaşamının en büyük zorluğu nedir?

Her şeyimin kısıtlı olup her şeye bağlanmamız.

3.Dinlediğine göre astronotlar uzayda kaç kez rüya görmüşlerdir?

Metinde belirtilmiyor

4.uzay ortamının insan yaşamı için olumsuz koşulları insanları yeni icatlar geliştirmek zorunda bırakmıştır. Dinleme metnine göre uzay yaşamı için geliştirilen icatlar nelerdir?

Duvara monte edilmiş uyku tutumları

Tıraşlarımız için vakumlayan fırça makinesi ve vakumlayan süpürge

5.Dinleme metninde uzayda yaşamı mümkün kılmak için neler yapıldığı açıklanıyor. Bütün yapılması gerekenleri sağladığımızda uzayda uzun süreli yaşam mümkün mü?

Hayır, hava tüpü zaman içinde tükenmektedir

6.Astronotlar neden uzayda uyuma zorluğu çekiyorlar?

Gözlerini kapattıklarında yıldızları görüyorlar

7.Uzaya dinleme metninde anlatılan gıdaları götürmek yerine maliyeti azaltmak için beslenme ihtiyacı nasıl karşılar?

Bir makine yapardım, kendiliğinden çalışan ve hızlıca yemek getiren bir icat

(D.D.Ç-4)

VÜCUDUMUZUN İNANILMAZ ÖZELLİKLERİ

Dinleye hazırlık soruları:

1.sence vücudumuzun en inanılmaz özelliği nedir?

Kalbin durmadan hızlıca atıp kan pompalaması

2.sence vücudumuzun en şaşırtıcı organı hangisidir?

Mideyi her yemeği gecece sindiriyor

Dinleme sırası görevi: dinleme metnini dinlerken not olarak dinleme stratejisinin kullanabilirsiniz.

Dinleme metninde kaç farklı vücut organından bahsedildiğini bulun 6

Dinleme sonrası sorular:

1.Dinlediklerine göre kalbin boyutu ne kadardır?

Yumurukun kadar

2.Organ yetmezliği sorununu çözmek için ne yapılabilir?

Yeni bir makine organ geliştirilip kullanılabilir

3.Vücudumuzda bulunan mevcut organlar dışında nasıl bir organımız daha olsa bizim için iyi olurdu?

Hiçbiri, çünkü daha güzel olmaz

4.dinlediklerine göre kalp kaç kilodur?

Yumurukumuzun ağırlığı kadar

5.Dinlediğine göre hangi iki vücut organı birbirine hangi yönleriyle benziyor?

Mide taranın açken bildiriyor.

Beyin her zaman bildiriyor.

5.Bir kaza sonucunda serçe parmağını kaybeden biri günlük hayatta hangi zorlukları yaşar?

Yaklaşık %50 güçsüz eliyle yaşar

6.kalbi vücuduna yeteri kadar kan pompalamayan bir hastanın tedavisi için neler yapılabilir?

Kalp tedavisi olabilir

Prospekte

Dengeli beslenerek
Kirek alınmalı

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İlaç kullanırken nelere dikkat ediyorsunuz?
2. Hastalanmamak için nelere dikkat etmeliyiz?

1. ETKİNLİK: Görselden hareketle dinleyeceğiniz metnin konusunu tahmin ediniz.

1. Adamın Hayvanları Besleyip İyilestirmesi

BİR İLAÇ MASALI (Dinleme/izleme Metni)

2. ETKİNLİK: Metni dinleme sırasında sorulan soruları cevaplayınız.

1. soruya verdiğim cevap

Kağıtları... işi... gerekli... faydalı... malzemeler... konular...

2. soruya verdiğim cevap

"İçinde... faydalı... mineral... vardır... ve... bunlar... meyve... sebze... gibi... hastalıkları... engelliyor"

3. soruya verdiğim cevap

Zararı... bazı... hastalıklara... kötü... gelebilir... Ama... sağ... kullarını... larda... faydalıdır.

3. ETKİNLİK: Kelimelerin anlamlarını tahmin edip tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz. Kelimelerle birer cümle kurunuz. Kelimleri sözlük defterinize ekleyiniz.

iltihap

Tahminim:

Anlamı : Vücutta bir yerdde ısı ve ağrı oluşması

Cümlem:

anjin

Tahminim:

Anlamı :

Cümlem:

kimyasal

Tahminim:

Anlamı :

Cümlem:

4. ETKİNLİK: Soruları dinlediğiniz metne göre cevaplayınız.

1. Doktor, Elif'in hastalığına ne teşhis koydu?

Anjin teşhisi

2. Bilim insanları, ilaçları bulmak için neler yaparlar?

Yıllarca çalışarak ve hastalıklara nasıl davrandığını gözlemleyerek

3. İlaçları kullanırken nelere dikkat gerekir?

Prospektüsü dikkat edersin

4. İlaçlar, insana hangi durumlarda zarar verebilirler?

Yanlış kullanımlarda

5. ETKİNLİK: Metni ana hatlarıyla anlatınız.

6. ETKİNLİK: Metinde geçen olayları sınıfta canlandırınız.

7. ETKİNLİK: Metnin konusunu ve ana duygusunu belirleyiniz.

KONU

Elif'in hastalığını
ve ilaçları kullanma-
sı

ANA DUYGU

İlaçları gerektiğine gö-
re kullanmalıyız

8. ETKİNLİK: İlaç kullanımı konusunda nelere dikkat etmeliyiz?

Sınıfça konuşunuz.

(D.D.Ç-6)

Abur Cubur: Çikolata Hakkında Bilmedikleriniz

Dinleme Sırası Görevi: Dinleme parçasını dinlerken seçici dinleme stratejisini kullanarak "Çikolatanın zararları nedir" sorusunun cevabını bulunuz

Baş ağrısı yaratır, içindeki şeker dişimi çürütür.

Dinleme sonrası soruları:

1. Dinlediklerinize göre yarım kilo çikolata üretmek için kaç tane kakao çekirdeğine ihtiyacımız vardır?

500 kakao çekirdeği.

2. Dinlediklerinize göre çikolatalı kurabiye'nin mucidi kimdir?

Yok, metinde anlatılmıyor.

3. Fildişi sahillerinde yaşayan insanların ekonomik ve kültürel gelişim düzeyi ne durumdadır?

Çoğu kişi çikolata fabrikasında çalışıyor ama çok azı bu işten para alabiliyor ve çoğunluğu zorla çalıştırılıyor.

4. Dünyanın en büyük çikolatası hangi amaçla yapılmış olabilir?

5792 kg'dır ve bençe, şou dön diye veya çikolataları hediye etmek vb. için.

5. Dinleme parçasından edindiğiniz bilgilerden sonra çikolataya dair hangi fikirleriniz değişti?

Bitter çikolata faydalıdır, ama bazı çikolatalar baş ağrıtırlar.

Bu nedenle fikrim değişti ama bir yandan değişmedi de.

6. Dinlediğiniz metne göre çikolatalı kurabiye'nin mucidi tarifi ne karşılığında satmıştır? Bu durumda mucit sizce hakkı olanı elde etmiş midir?

Ömür boyu çikolata alma karşılığında satmıştır, ve bençe haldeğini aldı

(D.D.Ç-7)

ALERJİ NEDİR?

Dinleme öncesi sorular:

- 1) Alerji nedir? ...Bir insanın bir şeye/maddeye karşı olan vücudun ona verdiği
- 2) Alerji hakkında neler biliyorsunuz? Belki bir şey biliyorum.....

Dinleme sırası görevi:

- 1) Alerji testi yaptırdınız mı? Hayır yanıtı olmaz
- 2) Alerji sadece hapşırınca mı ortaya çıkar? Hayır, antikor.....gözetilirse vardır

Dinleme sonrası soruları:

- 1) Dinlediklerinize göre vücudumuz yabancı maddelerle karşılaşırsa neler yapmaktadır? (Bilgi)
Başlıkları sistemi antikor üretme ve alerjik tepkiler oluşur
- 2) Dinlediklerinize göre alerjen nedir? (Bilgi)
Yediklerimiz, dokunduğumuz, yaşadığımız maddelerin alerji oluşturması
- 3) Dinlediklerinize göre son zamanlarda ortaya çıkan moleküler alerji testinin faydaları neler olabilir? (Tahmin)
Birtakım hastalığı engellenebilir
- 4) Dinleme metninde güneş alerjisi ile ilgili hangi iddialar yer alıyor? (Hipotez)
Kızamıklıkla karşılaşılar oluşur ama güneşsiz yerde belirtiler kaybolur, morötesi ışınlar yüzünden oluştuğu düşünülüyor
- 5) Dinlediklerinize göre bir insanda provokasyon testi uygulandığında tepkiler artıyorsa neler yapılmalıdır? (Bilgi)
Aynı maddeden az miktarda vücuda verilir ve tepki olursa alerji oluşmuş demektir
- 6) Dinlediklerinize göre organ nakli yapıldıktan sonra vücudun organı kabul etmesi için neler yapılabilir? (Analiz)
Hastalar kullanılabilir veya vücudun işlevini değiştirebilir

(D.D.Ç-8)

DÜNYAMIZ NASIL OLUŞTU? DİNLEME SONRASI SORULARI

- 1) Dinlediklerinize göre, Güneş'in etrafında kendi yörüngesinde hareket eden kaç tane gezegen vardır?

8 tane

- 2) Dünya, Güneş'e en yakın kaçınıcı gezegen olarak yer alır?

3. sırada

- 3) Dinlediğiniz metne göre, canlıların sadece Dünya'da yaşayabilmelerinin nedeni neler olabilir?

Atmosferin içindeli hava ve su

- 4) Dinlediğiniz metinde geçen en ilginç bilgi sence nedir?

Sadece dünyada yaşam var

- 5) Dünya üzerindeki kara parçaları hareket etmeseydi sence neler olabilirdi?

Genlerin sayısı az da olsa azalırdu...

- 6) Dinlediğiniz metne göre, Dünya'mızın oluşum sırasını kısaca anlatınız.

Toz bulutları birleşti, ısındı, küre şekli aldı, gök taneleri yağarken durdular, dünya inceleyen yağmur bulutlarından dolayı yağmur yağdı, yeşerdi, kışkırdı, topraklar birleşmeden ayrıldı

(D.D.Ç-9)

FARKLI KÜLTÜRLER: JAPONLARIN İLGİNÇ 18 ADETI

Dinleme Öncesi Soruları:

- 1) Japonlar ile Türklerin arasındaki farklar neler olabilir?

Gelenek, görenek, adetler

Dinleme Sırası Etkinliği:

- 1) Metni dinlerken size en ilginç gelen adeti yazınız.

Metrolara ittiren insanların mağazasına

Dinleme Sonrası Soruları:

- 1) Dinlediklerinize göre Japon kızların fotoğraf çektirirken yaptıkları hareket ve anlamı nedir?

Zafer işaretinden V harfi

- 2) Japonya'daki Tokyo gibi büyük şehirlerde insanları metroya sığdırmak için bulunan çözüm yerine başka nasıl bir yol izlenebilir?

Metro büyütülebilir

- 3) Dinlediklerinde göre Japonlar nasıl şekerleme yaparlar?

Birinin omzuna batarını koyarlar

- 4) Japonya'da yemek yerken ses çıkarmamamız ne anlama geliyor olabilir?

Yeniyi beğenmemektedir

- 5) Japonların yemek yeme ve garson çağırma kültürleri yurtdışı seyahatlerinde onları nasıl etkiler?

Bağırarak çağırırsa onları hoş karşılamayabilirler

- 6) Sizce Japonya'daki gelenek sayısı neden böyle?

Kendilerinden başka ülkeleri kendilerinden farklı kılmak için

ALİŞVERİŞ LİSTEM

MEYVELER

- Elma
- Armut
- Portakal
- Muz
- Üzüm
- Limon
- Kavun
- Mandalina

SEBZELER

- Havuç
- Salatalık
- Soğan
- Sarımsak
- Mantar
- Biber
- Patates
- Domates
- Ispanak
- Marul

DONMUŞ ÜRÜN

- Pizza
- Patates
- Dondurma
- Soğan Halkası

ET VE BALIK

- Et
- Tavuk but
- Tavuk kanat
- Pirzola
- Kuşbaşı et
- Salam
- Sosis
- Sucuk
- Balık
- Tuz

SOSLAR

- Ketçap
- Mayonez
- Hardal

ATİSTİRMALIK

- Cips
- Çerez
- Kurabiye
- Çikolata
- Kek

İÇECEK

- Su
- Maden suyu
- Kola
- Meyve suyu
- Fanta
- Kahve
- Çay

BAKLİYAT

- Makarna
- Pilav
- Bulgur
- Mercimek

FIRIN

- Un
- Vanilya
- Kabartma tozu
- Şeker

BANYO

- Diş macunu
- Diş fırçası
- Sabun
- Şampuan
- Saç kremi
- Losyon
- Yara bandı
- Deodorant
- Kulak çubuğu

KONSERVE

- Ton balığı
- Fasulye
- Domates
- Sebze

BAHARAT

- Karabiber
- Pul biber
- Kekik

(D.D.Ç-11)

RESİMDEKİ KUŞLAR (Dinleme/İzleme Metni)

251

2. ETKİNLİK: Kelimelerin anlamlarını tahmin edip tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz. Kelimelerle birer cümle kurunuz. Kelimeleri sözlük defterinize ekleyiniz.

ürkek	Tahminim:
	Anlamı :
	Cümlem:
sergi	Tahminim:
	Anlamı :
	Cümlem:
çerçeve	Tahminim:
	Anlamı :
	Cümlem:
göç	Tahminim:
	Anlamı :
	Cümlem:

3. ETKİNLİK: Soruları metne göre cevaplayınız.

1. Resim yapan kimdir?

..... Annesi

2. Resimlerde hangi varlıklar çizilmiştir?

..... Kuşlar, güvercin, kirlangıçlar, martılar

3. Kuşlar resimde nasıl çizilmiştir?

..... Renklerle çizilmiş

4. Anne, niçin gülümsüyor?

..... Yaptıkları beğenildiğinden dolayı

5. Çocuk, resimlere bakarak ne olmasını hayal ediyor?

..... Kuşların çerçeveden çıkmasını

(D.D.Ç-12)

^M
BERBUDA ŞEYTAN ÜÇGENİ

Dinleme öncesi sorular:

1.Uzun yıllar boyunca kimsenin tatmin edici bir açıklama getiremediği esrarengiz olaylar duyduunuz mu?

Evet

2.Bermuda Şeytan Üçgeni nerede yer alıyor?

Australya'nın güneydoğusunda

Dinleme sırası görevi:

Dinleme parçasını dinlerken not olarak dinle stratejisini kullanın ve Bermuda Şeytan Üçgeninde gemilerin neden battığını bulunuz?

Dinleme sonrası soruları:

1.Dinlediklerine göre jet motorlu uçakların bermuda Şeytan Üçgeni'nde düşmelerinin sebebi nedir?

Doğal gaz basit dip oksijen az olduğu için motor durur

2.Dinlediklerine göre çöküntünün bulunduğu yerde en çok hangi tür taşıtlar kaybolmuş?

Gemiler ve uçaklar

3,Bermuda Şeytan Üçgeninin sırrı daha önce çözülebilsedydi ne olurdu?

İnsanlar yeni şeyler icat ederler

4.Çöküntü bölgesinde uçakların düşmemesi için ne yapılabilir?

Oksijensiz çalınan benzin kullanılabilir

5.İnsanların bu olayları doğüstü görmesinin sebebi nedir?

Başka şeyler tahmin edemedikleri, düşünemedikleri için ve gemi, uçaklar battığı için

6.Uzun yıllar boyunca Bermuda Şeytan Üçgeni'nde kaybolan taşıtları bölgenin lanetli olmasına bağlayan insanların böyle düşünmesinin sebebi nedir?

Bilmedikleri için

7.Bermuda Şeytan Üçgeni bölgesinden geçecek bir gemiyle yolculuk yapsanız kendinizi nasıl hissedersiniz?

Çok üzgün, meraklı, düşünceli, heyecanlı

(D.D.Ç-13)

Çok sıcak bir yaz günüydü. Ahmet sabah okula gidiyordu. Ders başlamıştı. Dersimiz
matematikti ve yazılım vardı. Ahmet çok korkuyordu. Ahm
Ahmet yazılımdan 85 aldı. Korktu ama 85 alınca sevindi. Arkadaşları da bu duruma
çok sevindi. Okul bitti. Eve giderken karşısında 1 köpek vardı. Bu köpek yavru
1 köpekati. Köpek Ahmet'i görünce kazmaya başladı. Ahmet de kovalanmaya başladı.
Ahmet köpeği kovalarken uzaylılar Ahmet'i kaçırdı. Bir anda Ahmet kaçmak
için uzaylılarla dövüşmeye başladı. Uzaylıların lideri Ahmet'le konuşmaya başladı.
Konuştuktan sonra uzaylılar Ahmet'i bıraktılar. Ahmet indiği yerde yavru köpe-
ğin g~~o~~nesini gördü. Köpekler çay içmeye başladı. Köpek çayı içerken Ahmet kaçtı.
Uzaylılar Ahmet'in yanına gelip onlarla çay içmeye başladı. Ahmet ne olduğunu
anlamadı. Ahmet ne olduğunu çok şaşırıldı. Ahmet g~~o~~çtü.
Ahmet göklerini kırıdatmaya başladı ve bunların hepsi rüyaydı. Ahmet de çok şaşır-
mış.

(D.D.Ç-14)

Dinleme Öncesi Soruları:

- 1) Saydam canlı kelimeleri size neyi hatırlatıyor?

Şeffaf hayvan

- 2) Canlılar tehlike görünce nasıl davranırlar?

Saklanırlar, kaçarlar

Dinleme Sonrası Soruları:

- 1) Bilim insanları cam ahtapotu görebilmek için nerede ve kaç gün araştırma yaptılar?

34 gün okyanusun dibinde araştırarak

- 2) Sizce karada yaşayan saydam canlıların az olmasının nedeni nelerdir?

Kendilerini güneş ışığının zararından koruyamadıkları için

- 3) Yemyeşil tropikal bölgeler yaşam alanı olan canlı hangisidir?

Yarı saydam kurbaga

- 4) Yarı saydam karıncalara hayalet karınca denmesinin nedeni ne olabilir?

Yarı saydam oldukları için

- 5) Dinlediğiniz metne göre Fıçı gözlü balık avını nasıl yakalamış?

Suda hareketsiz durup saydam başıyla avını görerek

- 6) Dinlediğiniz metinde bahsedilen hayvanlar hangileridir ve ilk bölümde bahsedilen hangi hayvan metinde açıklanmamıştır?

Kelebek, anlatılmadı, karınca ile kurbaga anlatıldı

(D.D.Ç-15)

Farkları Bulalım
(Nasrettin Hoca Fikresi)

Pazarda - Çarşı

Ense - Sirt

Aman aman - Pekî

Yutkünümeş - Nefes almış

(D.D.Ç-16)

İNSAN VÜCUDU HAKKINDA HIÇ BILMEDİKLERİNİZ

Dinleme/ İzleme Öncesi Soruları:

- 1) Vücudumuzda en merak ettiğiniz organ hangisidir?
Kalp, nasıl hep atıyor.
- 2) Eğer siz de bir organ olmak isteseydiniz vücudumuzdaki hangi organ olmak isterdiniz ve neden?
Kalp, yaratmak isterdim

Dinleme/İzleme Sonrası Soruları:

- 1) Çocuklar hangi mevsimde daha hızlı büyürler?
İlkbaharda
- 2) Parmak ve dil izimizin farklı olmasının nedeni ne olabilir?
Kendimizi diğerlerinden ayırmak için
- 3) Gülümsemek mi daha kolaydır yoksa kaşlarımızı çatmak mı?
Gülümsemek daha kolaydır
- 4) Kalbi en hızlı atan kadınlar mı yoksa erkekler mi?
Kadınlar
- 5) Sence kadınlar ve erkekler arasında neden farklılıklar var?
Kendimizi değerli hissetmemiz için
- 6) Erkekler hayatı boyunca tıraş olmazsa ne olur?
Sakalları 10m'ye kadar uzayabilir
- 7) Hangi organımız hayatımız boyunca hiç büyüzmez?
Gözümüz

CANLILARIN DÜNYASINA TEKNOLOJİ DOKUNUŞU

Dinleme Öncesi Soruları:

1) Teknoloji nedir?

İnsanların eğlenmek vb. için yaptıkları, bilim sonucu elde e

2) Sizce teknolojiyi daha çok hangi alanlarda kullanırız?

İletişim veya eğlence.

Dinleme Sonrası Etkinlikleri:

1) Biyoteknoloji kavramı ne demektir?

Canlı biyom olan biyoloji ile teknoloji kavramının karışımıdır.
Yani içinde hem canlıyı hem de teknoloji barındırır.

2) Biyoteknolojinin en sık kullanıldığı alanlar hangileridir?

Sağlıkların ve gıda

3) Ekmeğin mayalanmasını ne sağlar?

Mayanın içindeki biyoteknolojik maddeler veya içindeki mantarlar

4) Sütün yoğurda dönüşmesini ne sağlar?

Bakteriler sayesinde dönüşür

5) Biyoteknoloji ile hangi hastalığın tedavisinde kullanılmaktadır?

Dişabet, şeker hastalığı

6) Sizce biyoteknolojiyi başka alanda kullanabiliriz?

Derste öğretmenin beynindeki bilgileri kendi beynimize aktarılabilir
yani ~~öğ~~ eğitim

(D.D.Ç-18)

ŞİİR DİNLİYORUZ(ASMALAR ALTINDA DOĞDUM)

Dinleme sonrası sorular:

1.Şairin doğduğu yerle ilgili verdiği bilgiler nelerdir?

Asmalar altında büyümüş,cevizler altında büyümüş,cebinde sincaplar,kuslar,
Omzunda büyümüş

2.Şiirde hangi hayvanların isimleri geçmektedir?

Sincap ve kus

3.Şairin yaşadığı şehirde canını sıkan şeyler nelerdir?

Çiçeksiz,bitlisiz,betonlu ve şehrin gürültüleri!

4.Şiirde hangi bitkilerin isimleri geçmektedir?

Asma,ceviz,bag,ağaç,çiçek

ÖĞRENCİ VELİ GÖRÜŞME FORMLARI

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

GÖRÜŞME FORMU 1

TARİH: 09.05.2023

Soru 1: Türkçe dersinde "Bir İlaç Masalı" isimli dinleme metni hakkında ne düşünüyorsunuz?

- a) Dinleme metninin ses kalitesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Sesi net olarak duyulmuş kalitesi iyiydi.
- b) Dinleme metninin ifadeleri açık ve net mi? Evet ifadeler berrak netti.

Soru 2: Türkçe dersinde "Bir İlaç Masalı" isimli dinleme metni ile ilgili sınıfta yaptığınız çalışmalardan bahseder misin?

- a) Dinleme öncesinde neler yaptınız? Öğretmenim sınıfı süsledi. Sınıfta dinlemeye hazır aldığımızı gördükse dinleme parçalarını açtı.
- b) Dinleme sırasında neler yaptınız? Dinleme sırasında kitabımızda verilen sorulara bakarak sonucu tahmin etmeye çalıştım.
- c) Dinleme sonrasında neler yaptınız? Dinleme sırasında parçalarını etki kollarını yaptım.

Soru 3: Yaptığınız dinleme etkinliği hoşuna gitti mi? Nedenini söyler misin? Hoşuma gitti çünkü ilaclar hakkında bize bilgi verildi.

Soru 4: Dinleme etkinlikleri içerisinde en beğendiğin parça hangisi oldu? Neden?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

Soru 5: Hayatında Türkçe dersi ile ilgili olarak neler değişti? Açıklar mısın?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

- a) Dinleme becerisi çalışmalarının Türkçe dersindeki başarısına olan katkısı neler oldu?
- b) Dinleme becerisi çalışmalarının sınıf içinde arkadaşlarıyla olan iletişimine katkısı olduğunu düşünüyor musun?

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

GÖRÜŞME FORMU 1

TARİH: 17.05.2023

Soru 1: Türkçe dersinde "Bermuda Seytan Üçgeni" isimli dinleme metni hakkında ne düşünüyorsunuz?

- a) Dinleme metninin ses kalitesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Metni öğretmenim bize okudu. Okuduk birini en son sırasına atıldıktan sonra bir iyi
- b) Dinleme metninin ifadeleri açık ve net mi? Evet net ifadelerdi

Soru 2: Türkçe dersinde "Bermuda Seytan Üçgeni" isimli dinleme metni ile ilgili sınıfta yaptığınız çalışmalarından bahsedersiniz mi?

- a) Dinleme öncesinde neler yaptınız? Dinleme öncesi soruları cevapladım
- b) Dinleme sırasında neler yaptınız? Öğretmenim metni okudu. Net aldım
- c) Dinleme sonrasında neler yaptınız? Öğretmenim ve sınıfta dinleme etkinliği ile ilgili soruları cevapladım

Soru 3: Yaptığınız dinleme etkinliği hoşunuza gitti mi? Nedenini söyler misiniz? Evet hoşuma gitti. Bermuda Seytan Üçgeni hakkında bilgileri öğrenmeyi seven birisi olduğum için ilgimi çekti

Soru 4: Dinleme etkinlikleri içerisinde en beğendiğiniz parça hangisi oldu? Neden?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

Soru 5: Hayatında Türkçe dersi ile ilgili olarak neler değişti? Açıklar mısınız?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

- a) Dinleme becerisi çalışmalarının Türkçe dersindeki başarısına olan katkısı neler oldu?
- b) Dinleme becerisi çalışmalarının sınıf içinde arkadaşlarıyla olan iletişimine katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

GÖRÜŞME FORMU 3

TARİH: 22.05.2023

Soru 1: Türkçe dersinde "Alerji Nedir" isimli dinleme metni hakkında ne düşünüyorsunuz?

- a) Dinleme metninin ses kalitesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Öğretmenim dinleme metnini net bir ifadeyle okudu. En önde otduğum için iyi bir şekilde duydum.
- b) Dinleme metninin ifadeleri açık ve net mi? Evet çok fazla bilgi vardı.

Soru 2: Türkçe dersinde "Alerji Nedir" isimli dinleme metni ile ilgili sınıfta yaptığınız çalışmalardan bahseder misin?

- a) Dinleme öncesinde neler yaptınız? Dinleme öncesinde sorularını cevapladım.
- b) Dinleme sırasında neler yaptınız? Çok kaliteli bir şekilde öğretmenimi dinledim. Hatırlatıcı notlar aldım.
- c) Dinleme sonrasında neler yaptınız? Dinleme sonrası etkinliği yaptım.

Soru 3: Yaptığınız dinleme etkinliği hoşuna gitti mi? Nedenini söyler misin?

Soru 4: Dinleme etkinlikleri içerisinde en beğendiğin parça hangisi oldu? Neden?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

Soru 5: Hayatında Türkçe dersi ile ilgili olarak neler değişti? Açıklar mısın?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

- a) Dinleme becerisi çalışmalarının Türkçe dersindeki başarısına olan katkısı neler oldu?
- b) Dinleme becerisi çalışmalarının sınıf içinde arkadaşlarıyla olan iletişimine katkısı olduğunu düşünüyor musun?

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

GÖRÜŞME FORMU 4

TARİH: 30.05.2023

Soru 1: Türkçe dersinde "Dinleme Nasıl Olur" isimli dinleme metni hakkında ne düşünüyorsunuz?

- a) Dinleme metninin ses kalitesi hakkında ne düşünüyorsunuz? Ses kalitesi iydi
akilli kaptıran net olarak duydu
- b) Dinleme metninin ifadeleri açık ve net mi? Evet netti

Soru 2: Türkçe dersinde "Dinleme Nasıl Olur" isimli dinleme metni ile ilgili sınıfta yaptığınız çalışmalardan bahsedebilir misiniz?

- a) Dinleme öncesinde neler yaptınız? Çıkarımımız bizce dinleme hakkında bilgi vardı. Sınıfte bu konuda konuştuk
- b) Dinleme sırasında neler yaptınız? Dinleme sırasında sorularını cevapladım. Seçimi dinleme yaptım
- c) Dinleme sonrasında neler yaptınız? Dinleme etkinliklerini cevapladım

Soru 3: Yaptığınız dinleme etkinliği hoşunuza gitti mi? Nedenini söyler misiniz? Evet zaten
Fen bilgisi bu konuyu işlemistik ilgimi eden bir konu

Soru 4: Dinleme etkinlikleri içerisinde en beğendiğiniz parça hangisi oldu? Neden?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

Soru 5: Hayatında Türkçe dersi ile ilgili olarak neler değişti? Açıklar mısınız?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

- a) Dinleme becerisi çalışmalarının Türkçe dersindeki başarınıza olan katkısı neler oldu?
.....
- b) Dinleme becerisi çalışmalarının sınıf içinde arkadaşlarınızla olan iletişimine katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?
.....

**İLKOKUL 4. SINIFTAKİ İŞİTME KAYIPLI BİR ÖĞRENCİNİN TÜRKÇE
DERSİNDEKİ DİNLEME BECERİLERİ ÜZERİNE BİR EYLEM ARAŞTIRMASI İLE
İLGİLİ GÖRÜŞME FORMLARI**

VELİ GÖRÜŞME FORMU

Görüşmeler Konya İli Selçuklu İlçe'sindeki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir ilkokulda işitme kayıplı bir öğrencinin velisi ile yapılacaktır. Görüşme öncesinde katılımcı veliye çalışma ile ilgili bilgilendirmeler detaylı bir şekilde aktarılacak, istediği zaman çalışmadan ayrılabilceği açık bir şekilde ifade edilecektir. Katılımcı velinin kişisel bilgileri gizli tutulacaktır.

Tez çalışmasının konusu açık ve net bir şekilde size aktarıldı mı? *Evet*.....

Bu çalışmadan beklentiniz nelerdir? *Çocuğunun dinleme ve okuma becerilerinin artmasını bekliyorum.*

GÖRÜŞME 1: (İlk görüşme)

TARİH:

Soru 1: Çocuğunuz dinlemeye karşı istekli midir? *Evet*.....

Soru 2: Dinleme sırasında çocuğunuzun dikkatini dağıtan bir unsur var mıdır? Varsa nelerdir? *Dikkati...pek dağılmaz. Zaten...öğretmeni...ile...de yeni teknikler öğreniyor.*

Soru 3: Çocuğunuz işitilenleri bilinçli bir şekilde anımsamaya çalışır mı? *Evet*.....

Soru 4: Çocuğunuz iletişime açık mıdır? Açıklar mısınız? *İletişime açıktır...çünkü küçük yaşlardan itibaren kurslara katıldı.*

Soru 5: Çocuğunuzun dinleme becerilerinde yapılan çalışmalardan sonra meydana gelen değişimler nelerdir? Açıklar mısınız?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

Soru 6: Yapılan dinleme becerisini geliştirme çalışmaları ile çocuğunuzun Türkçe dersindeki başarısına ne gibi katkısı olmuştur? Açıklar mısınız?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

Soru 7: Yapılan dinleme becerisini geliştirme çalışmaları ile çocuğunuzun sınıf içerisindeki akranları ile iletişimine katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklar mısınız?

(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

**İLKOKUL 4. SINIFTA Kİ İŞİTME KAYIPLI BİR ÖĞRENCİNİN TÜRKÇE
DERSİNDEKİ DİNLEME BECERİLERİ ÜZERİNE BİR EYLEM ARAŞTIRMASI İLE
İLGİLİ GÖRÜŞME FORMLARI**

VELİ GÖRÜŞME FORMU

Görüşmeler Konya İli Selçuklu İlçe'sindeki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir ilkokulda işitme kayıplı bir öğrencinin velisi ile yapılacaktır. Görüşme öncesinde katılımcı veliye çalışma ile ilgili bilgilendirmeler detaylı bir şekilde aktarılacak, istediği zaman çalışmadan ayrılabilceği açık bir şekilde ifade edilecektir. Katılımcı velinin kişisel bilgileri gizli tutulacaktır.

Tez çalışmasının konusu açık ve net bir şekilde size aktarıldı mı? Evet

Bu çalışmadan beklentiniz nelerdir?.....

GÖRÜŞME 1: ^{SON} ~~45~~ görüşme

TARİH:

Soru 1: Çocuğunuz dinlemeye karşı istekli midir? Evet

Soru 2: Dinleme sırasında çocuğunuzun dikkatini dağıtan bir unsur var mıdır? Varsa nelerdir? Yok. Öğrendiği...ve...uyguladığı...teknikler...ile...artık daha iyi (dinleme ortamlarında) anlıyor.

Soru 3: Çocuğunuz işitilenleri bilinçli bir şekilde anımsamaya çalışır mı? Artık...çok daha fazla anımsıyor.

Soru 4: Çocuğunuz iletişime açık mıdır? Açıklar mısınız? Her zaman...iletişime açık bir çocuk olmuştur. Yapılan çalışmalar sayesinde ortamlarda daha özgüvenli oldu.

Soru 5: Çocuğunuzun dinleme becerilerinde yapılan çalışmalardan sonra meydana gelen değişimler nelerdir? Açıklar mısınız? Çocuğum...ile...yapılan...dinleme teknikleri ile...daha etkin dinlemeye başladığını...fark ettim.....
(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

Soru 6: Yapılan dinleme becerisini geliştirme çalışmaları ile çocuğunuzun Türkçe dersindeki başarısına ne gibi katkısı olmuştur? Açıklar mısınız? Sadece...okudukları ile değil dinlediklerini...de...aktif olarak daha net anladığını söyleyebilirim.
(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

Soru 7: Yapılan dinleme becerisini geliştirme çalışmaları ile çocuğunuzun sınıf içerisindeki akranları ile iletişimine katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklar mısınız? Özellikle...ayın oynarken ve grup arkadaşlıklarında daha aktif olduğunu söyleyebilirim.
(İlerleyen zamanlardaki görüşme formlarında kullanılacaktır.)

EK.6.

DİNLEME BECERİLERİ VERİ TOPLAMA MATRİSLERİ

Tablo 1. (1-2 D.D.Ç'nin) Dinleme becerileri veri toplama matrisi-1

Dinleme Becerileri	Küçük Nezahat	Akıllı Güvercin Matuka
Amacı belirleyebilir.		
Hazırlık yapabilir.	+	+
Metni algılayabilir.	+	+
İçeriği analiz edebilir.		
Metni yorumlayabilir.		
Sorulara cevap verebilir.		
Metne tepki verebilir.	+	+

Tablo 2. (3-4 D.D.Ç'nin) Dinleme becerileri veri toplama matrisi-2

Dinleme Becerileri	Astronotun G. Yaşantısı	Vücudumuzun İ. Özellikleri
Amacı belirleyebilir.	+	+
Hazırlık yapabilir.	+	+
Metni algılayabilir.	+	+
İçeriği analiz edebilir.		
Metni yorumlayabilir.	+	+
Sorulara cevap verebilir.	+	+
Metne tepki verebilir.	+	+

Tablo 3. (5-6 D.D.Ç'nin) Dinleme becerileri veri toplama matrisi-3

Dinleme Becerileri	Bir İlaç Masalı	Çikolata H. Bilmediklerimiz
Amacı belirleyebilir.	+	+
Hazırlık yapabilir.	+	+
Metni algılayabilir.	+	+
İçeriği analiz edebilir.	+	+
Metni yorumlayabilir.	+	+
Sorulara cevap verebilir.	+	+
Metne tepki verebilir.	+	+

Tablo 4. (7-8 D.D.Ç'nin) Dinleme becerileri veri toplama matrisi-4

Dinleme Becerileri	Alerji	Dünyamız Nasıl Oluştu
Amacı belirleyebilir.	+	+
Hazırlık yapabilir.	+	+
Metni algılayabilir.	+	+
İçeriği analiz edebilir.		
Metni yorumlayabilir.	+	+
Sorulara cevap verebilir.	+	+
Metne tepki verebilir.	+	+

Tablo 5. (9-10 D.D.Ç'nin) Dinleme becerileri veri toplama matrisi-5

Dinleme Becerileri	Japonların İ. 18 Adeti	Alışveriş Listem
Amacı belirleyebilir.	+	+
Hazırlık yapabilir.	+	+
Metni algılayabilir.	+	+
İçeriği analiz edebilir.	+	+
Metni yorumlayabilir.	+	+
Sorulara cevap verebilir.	+	
Metne tepki verebilir.	+	+

Tablo 6. (11-12 D.D.Ç'nin) Dinleme becerileri veri toplama matrisi-6

Dinleme Becerileri	Resimdeki Kuşlar	Bermuda Şeytan Üçgeni
Amacı belirleyebilir.	+	+
Hazırlık yapabilir.	+	+
Metni algılayabilir.	+	+
İçeriği analiz edebilir.	+	+
Metni yorumlayabilir.	+	+
Sorulara cevap verebilir.	+	+
Metne tepki verebilir.	+	+

Tablo 7. (13-14 D.D.Ç'nin) Dinleme becerileri veri toplama matrisi-7

Dinleme Becerileri	Hikâye Oluşturma	Onları Görebilmek Çok Zor
Amacı belirleyebilir.	+	+
Hazırlık yapabilir.	+	+
Metni algılayabilir.	+	+
İçeriği analiz edebilir.	+	+
Metni yorumlayabilir.	+	+
Sorulara cevap verebilir.	+	+
Metne tepki verebilir.	+	+

Tablo 8. (15-16 D.D.Ç'nin) Dinleme becerileri veri toplama matrisi-8

Dinleme Becerileri	Farkları Bulalım	İnsan V. H. Bilmediklerimiz
Amacı belirleyebilir.	+	+
Hazırlık yapabilir.	+	+
Metni algılayabilir.	+	+
İçeriği analiz edebilir.	+	+
Metni yorumlayabilir.	+	+
Sorulara cevap verebilir.	+	+
Metne tepki verebilir.	+	+

Tablo 9. (17-18 D.D.Ç'nin) Dinleme becerileri veri toplama matrisi-9

Dinleme Becerileri	Canlıların Dünyasına T. D.	Asmalar Altında
Amacı belirleyebilir.	+	+
Hazırlık yapabilir.	+	+
Metni algılayabilir.	+	+
İçeriği analiz edebilir.	+	+
Metni yorumlayabilir.	+	+
Sorulara cevap verebilir.	+	+
Metne tepki verebilir.	+	+

EK 7.

ARAŞTIRMACI GÜNLÜKLERİ

Bugün 08 Mart 2023 araştırmayla ilgili tez önerisinin enstitü müdürlüğü tarafından 07 Mart 2023 tarihinde onaylanmasından sonra çalışmalarına başladım. Öncelikli olarak alan yazın taramasını yapmaya başladım. Bununla beraber çalışmamda kullanacağım dinleme etkinliklerini belirlemek için araştırmalara başladım. Bugün öğrencimin çalışmasında ilgili planlama yapmak için öğrencimin evine giderek annesi ile ve kendisiyle görüşme gerçekleştirdim. Yaptığım görüşmelerde annesinden öğrencimin ilgi duyduğu konular hakkında bilgi sahibi oldum. Özellikle öğrencimin hangi konularda ilgisinin olduğu benim için yapılacak araştırmada çok fazla önem arz etmekteydi dinleme parçalarını seçerken ilgi duyduğu alanlara göre dinleme metinleri seçmeye özen gösterdim. Annesi bana oldukça yakın davrandı ve çocuğu için faydalı olacak her çalışmada yanımda olduğunu söyledi. Zaten birinci sınıftan beridir tanıştığımız ve iletişimimizin iyi olduğu için bu ilk görüşmemiz iyi geçti. Yaptığımız bu ilk görüşmede dinleme öncesinde yapılacak ve öğrencimizin dinlemeye hazırlanmasını sağlayacak çalışmaların planlamasını yaptım.

10 Mart 2023 tarihinde danışman hocam Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD ile eğitim fakültesi A blok 338 nolu odada ilk araştırma geçerlilik toplantısını gerçekleştirdim. Toplantıda danışman hocamın yapılacak araştırma konusunda görüş ve önerilerini aldım. Danışman hocamdan aldım tavsiyeler doğrultusunda öğrencimle yapacağım dinlemeye hazırlık çalışmalarının planlamasını gerçekleştirdim. Kendisi özel eğitim konusunda yetkin bir isim.

Bu süreçte Millî Eğitim Bakanlığında okulda çalışma izin onayı alınıncaya kadar bir taraftan araştırma konuyla ilgili alan yazım araştırmasını gerçekleştirirken diğer taraftan yapacağım dinleme çalışmaları ili ilgili hazırlık sürecini yürüttüm

Millî Eğitim Müdürlüğü'nden onayın kısa sürede alınması için süreci takip etmeye çalıştım. Çünkü araştırma konusu olan öğrencimin bu yıl okuldan mezun olacak olması sebebiyle kısıtlı bir zamanımız bulunmaktaydı. Çalışma onayı olmadan okulda çalışmalara başlayamadığım için dinlemeye hazırlık süreci çalışmalarını öğrencimin evine giderek devam ettirme kararı aldım.

10 Mart 2023 tarihinde danışman hocamla yaptığım görüşmeden sonra araştırma konumla ilgili alan yazın çalışması için tez makale ve kitap araştırmalarımı sürdürdüm. O süreçte yapacağım çalışmanın planlamasını yapmak için çaba gösterdim. Bu doğrultuda danışman hocamın fikir ve görüşlerine de başvurdum.

Yaptığım planlamada doğrultusunda 01 Nisan 2023 Cumartesi günü öğrencimin evine giderek dinlemeye hazırlık çalışmalarında ilk hafta süreci olan katılımlı ve katılımsız dinleme konusunda öğrencime bir eğitim gerçekleştirdim. Beni oldukça dikkatli dinledi. Bu eğitimde edindiğim sonuçlar bir sonraki aşamada yapılacak çalışmaları planlamakta bana fayda sağladı. Yaptığım dinlemeye hazırlık çalışmalarında öğrencimin üç temel hususun farkında olmasını amaçladım. Bunlar birinci olarak, dinleme ile işitme aynı şey değildir. Dinleme çaba dikkat ve seçicilik gerektirir. Mehmet'in bu kısmı iyi anlaması gerekmektedir. İkinci olarak, dinlemenin tam olarak gerçekleşmesi için dinleme metnine uygun bir dinleme çeşitli seçilmelidir. Sınıfta gürültü olduğu zaman bu yöntemlerden birisini seçmesi gerektiğini anlattım. Üçüncü olarak, hatırlamayı sağlamak için not olarak seçici bir dinleme gerçekleştirilmelidir. Not alarak dinlediği zaman daha kalıcı bir dinleme gerçekleşmiş olur. Yaptığım eğitimlerde öğrencimin bu kazanımları elde etmesini amaçladım. Öğrencimle gerçekleştirmiş olduğum bu ilk eğitim sürecinden sonra öğrencimin dinleme becerisini tespit etmek ve yapacağımız araştırma sürecinin sonucunda elde edeceği gelişmeleri daha sağlıklı şekilde tespit edebilmek amacıyla ilk dinleme etkinliğimiz olan 'Küçük Nezahat' isimli dinleme etkinliğini gerçekleştirdim. Etkinlik öncesinde öğrencimin dinleme etkinliğine olan ilgi düzeyini arttırmak dinleme konusuyla ilgili çağrımın sağlamak amacıyla dinleme öncesi sorularını yönelterek cevaplamasını sağladım. Ardından öğrencime dinleme metnini uygun bir ses tonunda okudum. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra öğrencime dinleme değerlendirme sorularını yönelterek cevaplamasını sağladım. Öğrencimin yaptığımız bu ilk dinleme çalışmasındaki tutumu ve dinleme etkinliğinde gösterdiği başarı düzeyi daha sonraki dinleme etkinliklerini düzenlememde elimde önemli bir kaynak oluşturdu. Bundan sonraki süreçte yapacağım çalışmalarda bu çalışmada ortaya çıkan değerleri referans olarak aldım.

08 Nisan 2023 Cumartesi günü öğrencimin evine giderek dinlemeye hazırlık ikinci hafta eğitimini gerçekleştirdim. Bu eğitimde not alarak dinleme ve kendini konuşmacının yerine koyarak dinleme yöntemleri üzerine öğrencimle eğitim gerçekleştirdim.

12 Nisan 2023 tarihinde Milli Eğitim Müdürlüğü çalışma izninin onaylanmasıyla birlikte bundan sonraki süreçte eğitimleri okulda devam ettirmeye başladım. 14 Nisan 2023 Cuma günü Saat 10.00'da okul toplantı odasında öğrencimle dinlemeye hazırlık üçüncü hafta eğitimlerini gerçekleştirmeye başladım. Bu eğitimde yaratıcı ve seçici dinleme yöntemleri üzerine öğrencime eğitim verdim. Verdiğim dinleme yöntemleriyle ilgili öğrencimin kavramasını sağlayacak uygulamalar gerçekleştirdim.

13.04.2023 tarihinde danışman hocam Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD İle Eğitim Fakültesi A blok 338 nolu odada ikinci araştırma geçerlilik toplantısını gerçekleştirdim. Toplantıda danışman hocamla birlikte araştırmamızda geldiğimiz durumun değerlendirmesini yaptık. Bundan sonraki süreçte neler yapmam gerektiği konusunda danışman hocam tavsiyelerini ilettiler. Hocamdan aldığım tavsiyeler doğrultusunda gelecekte yapacağım çalışmalarda gerekli olan düzeltmeleri yaptım.

17 ile 24 Nisan 2023 arasında ara tatil ve Ramazan Bayramı olması nedeniyle hazırlık eğitimi sürecine bir haftalık ara vermek zorunda kaldım. Bu zaman aralığında daha sonraki dönemlerde yapacağım dinleme çalışmalarını hazırlarken aynı zamanda alan yazım için araştırma sürecini devam ettirdim devam ettirdim.

2 Mayıs 2023 Salı günü tatil sürecinin bitmesinden sonra okulumuzda bulunan toplantı salonunda öğrencimle birlikte dinlemeye hazırlık sürecinde son çalışmamız olan eleştirel dinleme yöntemi üzerine bir eğitim çalışması gerçekleştirdim. Gerçekleştirmiş olduğum bu eğitim den sonra öğrencim ikinci dinleme becerisi etkinliği olan 'Akıllı Güvercin Matuka' isimli dinleme becerisi etkinliği gerçekleştirdim. Öncelikli olarak öğrencimden dinleme hazırlık sorularını cevaplamasını istedim. Bu şekilde dinleme konusuyla ilgili onda bir ön farkındalık gerçekleştirmeye çalıştım. Hazırlık çalışmasından sonra öğrencime uygun bir ses tonunda dinleme metnini okudum. Dinleme etkinliğini tamamladıktan sonra öğrencime dinleme metni ile ilgili değerlendirme sorularını yönelterek cevaplamasını istedim. Öğrencimin dinleme etkinliğiyle ilgili soruları cevaplamasından sonra bu haftaki çalışmayı sonlandırdım. Etkinlikle ilgili olarak öğrencimin verdiği cevaplar daha sonraki çalışmalarda bana kaynak teşkil etti.

Böylece yaptığım dört haftalık eğitim sürecinde öğrencimde verdiğim eğitimlerin sonucunda dinleme becerisi konusunda kayda değer bir gelişme görmeye başladım. Dinlemeye hazırlık çalışmaları sırasında elde ettiğim bilgi ve danışman hocamın tavsiyeleri doğrultusunda bundan sonraki süreçte çalışmamı okulda dinleme etkinlikleri gerçekleştirerek devam ettim.

03.05.2023 tarihinde danışman hocam Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD ile Eğitim Fakültesi A blok 338 nolu odada üçüncü araştırma geçerlilik toplantısını gerçekleştirdim. Toplantıda danışman hocama dört haftalık süreçte yaptığım dinlemeye hazırlık çalışmaları konusunda bilgi vererek bundan sonra neler yapmayı bir anladığımı aktardım. Danışman hocam yaptığım çalışmalardaki durumla ilgili görüşlerini ifade ettikten sonra gelecekte yapmayı planladığım çalışmalarda nelere dikkat etmem gerektiği konusunda bana tavsiyelerde bulundu. Toplantıda araştırma sürecinin sağlıklı şekilde yürümesi için istişarelerin düzenli olarak devam ettirilmesi kararlaştırıldı.

5 Mayıs 2023 Cuma günü okulda bulunan sınıfımda dinleme için gerekli ön hazırlıkları yaptım. Etkinlikler sırasında araştırma konusu olan öğrencim Mehmet'i en ön sıraya oturarak dinleme için uygun bir konumda yer almasını sağladım. Hazırlık sürecinin tamamlanmasından sonra 'Bir Astronot Olsaydım' dinleme etkinliğinin uygulanmasına başladım. Öncelikli olarak öğrencimin hazırlık düzeyini arttırabilmek için hazırlamış olduğum dinlemeye hazırlık sorularının cevaplamaını sağladım. Hazırlık çalışmalarından sonra dinleme metni parçasını sınıfa uygun bir ses tonuyla okuyarak dinlemelerini sağladım. Dinleme etkinliğini gerçekleştirdikten sonra öğrencimden dinleme parçası ile ilgili kavrama düzeylerini ölçmek için hazırladığım değerlendirme çalışmalarını yapmalarını istedim. Değerlendirme çalışmasının tamamlanmasından sonra öğrencimin vermiş olduğu cevapların kısaca bir değerlendirmesini yaptım. Daha sonraki süreçte değerlendirme sonuçlarını kendi hazırlamış olduğum dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek değerlendirme sürecinin tamamlanmasını sağladım.

5 Mayıs 2023 Cuma günü gerçekleştirmiş olduğum ilk dinleme becerileri etkinliğinden sonra ikinci etkinliği yapmak için gerekli kontrolleri yaptım. Sınıfın dinleme etkinliği için uygun olduğuna kanaat getirdikten sonra öncelikli olarak dinleme etkinliği ile ilgili hazırlık sorularının öğrencim tarafından cevaplanmasını sağladım. İkinci dinleme etkinliğimiz olan 'Vücudumuzun İnanılmaz Özellikleri' dinleme metnini uygun bir ses tonuyla sınıfa okuyarak dinlemelerini sağladım. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra hazırlamış olduğum dinleme becerileri değerlendirme çalışmalarını tamamlamasını öğrencimden istedim. Değerlendirme işleminin tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonuçları daha sonraki süreçte hazırlamış olduğum dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek değerlendirme sürecini tamamladım.

İlk hafta gerçekleştirdiğim dinleme çalışmalarından sonra ortaya çıkan sonuçlar ve bundan sonraki süreçte nelere dikkat etmem gerektiği konusunda danışman hocamla telefon görüşmesi yaparak hem yaşanan sürecin değerlendirmesini gerçekleştirdim hem de danışman hocamla gelecek hafta için bu araştırma geçerlilik komitesi toplantısı için görüşme günü ayarlamasını gerçekleştirdik. İlk hafta yapılan çalışmalardan sonra öğrenci velisiyle yapılan çalışmayla ilgili görüşlerini almak için görüşme gerçekleştirdim. Yaptığım görüşmede velim yapılan çalışmalara Mehmet'in istekle katıldığını söylediğini ancak sınıfta yaşana gürültüden dolayı dinleme metinlerini duymakta zorlandığını söylediğini belirtti.

9 Mayıs 2023 tarihinde dinleme becerisi etkinliklerinin ikinci hafta uygulamasında birinci haftada elde ettiğimiz neticeler ve danışman hocamın tavsiyeleri doğrultusunda yeniden gözden geçirdiğimiz dinleme becerileri etkinlikleri uygulamasına devam ettim. İlk olarak MEB ders kitabında yer alan 'Bir İlaç Masalı' dinleme parçasının uygulanması sürecine başladım. Öncelikli olarak öğrencimden ders kitabında yer alan dinleme metni ile ilgili hazırlık sorularını yapmalarını istedim. Hazırlık çalışmalarının tamamlanmasından sonra etkileşimli tahtayı açarak öğrencilerime dinleme metnini etkileşimli tahtadan dinlettim. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra öğrencimden ders kitabında bulunan etkinlik ile olan değerlendirme çalışmalarını yapmalarını sağladım. Değerlendirme çalışmalarının tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonuçlara kısaca bir göz gezdirdikten sonra asıl değerlendirmeyi daha sonraki süreçte yaparak ortaya çıkan sonuçları dinleme becerileri değerlendirme matrisine girerek süreci tamamladım.

11.05.2023 tarihinde planladığım dinleme etkinliği olan 'Çikolata Hakkında Bilmediklerimiz' dinleme etkinliğini gerçekleştirmek için sınıfımda gerekli kontrolleri gerçekleştirdim. Kontrollerin tamamlanmasından sonra öğrencime etkinlikle ilgili hazırladığım dinlemeye hazırlık sorularını yönelterek cevaplamasını istedim. Öğrencimin hazırlık sorularını cevaplamasından sonra dinleme metnini uygun bir ses tonuyla sınıfa okudum. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonucu daha sonra değerlendirerek dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek dinleme sürecini tamamladım.

12.05.2023 tarihinde dinleme çalışmalarından ikinci hafta üçüncü etkinliği gerçekleştirmek için öncelikli olarak sınıfı dinleme için düzenledim. Mehmet'in sınıfta beni daha iyi duymasını sağlamak için temin ettim amfi sistemini kurarak uygun bir yere

yerleştirdim. Gerekli olan hazırlıkları tamamladıktan sonra ‘‘Alerji nedir’’ isimli dinleme etkinliği uygulanmasına başladım. Öncelikli olarak dinleme parçasıyla ilgili hazırlık sorularının öğrencim tarafından cevaplandırılmasını sağladım. Ardından tüm sınıfın net bir şekilde duyabileceği şekilde ‘Alerji Nedir?’ dinlenme parçasını sınıfa okudum. Dinleme çalışmasının tamamlanmasından sonra öğrencimin dinleme etkinliğiyle ilgili olarak kendi hazırladığım dinleme değerlendirme çalışmalarını yapmasını sağladım. Değerlendirmenin tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonucu daha sonraki süreçte dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek dinleme sürecini tamamladım.

16.05.2023 tarihinde araştırma geçerlilik komitesi dördüncü toplantısını yapmak ve danışman hocamdan yaptığım çalışmayla ilgili görüş ve tavsiyelerini almak için Eğitim Fakültesi A blok 338 nolu odaya giderek dördüncü araştırma geçerlilik bu toplantısını hocamla birlikte gerçekleştirdim. Toplantıda danışman hocama yaptığım çalışmada geldiğim sürece aktardım. Bundan sonraki süreçte neler yapmam gerektiği konusunda tavsiyelerini aldım.

16.05.2023 dinleme çalışmaları üçüncü hafta çalışmalarında araştırmacı dinleme ortamının düzenlenmesiyle ilgili gerekli kontrolleri yaptıktan sonra öğrencimin işitme cihazıyla ilgili gerekli kontrolü gerçekleştirdim. Ardından ‘Dünyamız Nasıl Oluştu?’ etkinliğinin uygulanması sürecine başladım. Öğrencimin dinleme etkinliğine olan ilgisini arttırmak amacıyla dinleme etkinliği öncesi hazırlık çalışmaları yaptırdım. Dinleme etkinliği öncesindeki hazırlık sorularının öğrencim tarafından cevaplanmasından sonra sınıftaki etkileşimli tahtadan dinleme parçasını açarak öğrencimin dinlemesini sağladım. Dinleme işleminin tamamlanmasından sonra öğrencimden dinleme sonrası dinleme değerlendirme sorularını cevaplamasını istedim. Dinleme sonrasındaki değerlendirme çalışmalarının tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonuçları dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek dinleme etkinliği sürecini tamamladım. Birinci dinlenme etkinliğini tamamladıktan sonra verdiğimiz dinleme arasında gerçekleştirdiğimiz etkinlik sürecinin değerlendirmesini yaptıktan sonra ortaya çıkan sonucu dinleme becerileri değerlendirme matrisine işledim.

17.05.2023 tarihinde üçüncü hafta ikinci etkinliğimizin adı ‘Farklı Kùltürler: Japonların İlginç 18 Adeti.’ Bu etkinliği gerçekleştirme sürecinde öncelikli olarak sınıfta dinlemeyi etkileyen problemleri ortadan kaldırarak işe başladım. Ardından öğrencimin işitme cihazı pillerinin kontrolünü yaptım. Bir sorun olmadığını gördükten sonra dinleme sürecine başladım. Öncelikli olarak öğrencimden dinleme parçasıyla ilgili olarak hazırladığım hazırlık sorularını

cevaplamasını istedim. Bundan sonra yapacağımız etkinlikte öğrencimden not olarak dinleme stratejisini kullanmasını istedikten sonra, ‘Japonların İlginç 18 Adeti’ adlı dinleme parçasını uygun bir ses tonuyla sınıfa okudum. Dinleme etkinliğini gerçekleştirdikten sonra öğrencimden dinleme parçasıyla ilgili hazırlamış olduğum etkinlik sorularını cevaplamasını istedim. Öğrencimin dinleme değerlendirme çalışmasını tamamlamasından sonra ortaya çıkan sonucu dinleme becerileri değerlendirme matrisine işledim.

22.05.2023 tarihinde dinleme etkinlikleri dördüncü hafta ilk çalışmamız olan ‘Alışveriş Listem’ dinleme etkinliğinin uygulanma sürecine başladım. Öncelikli olarak her zaman yaptığım gibi sınıfın dinleme etkinliği için uygunluk durumunun kontrolünü gerçekleştirdim. Ardından öğrencimin işitme implantının pillerinin kontrolünü gerçekleştirdim. Ardından seçici ve not olarak dinleme stratejilerini kullanması gerektiğini öğrencime söyledikten sonra ‘Alışveriş listem’ adlı dinleme parçasını sınıfa okudum. Öğrencimin dinleme etkinliğiyle ilgili hazırlamış olduğum değerlendirme çalışmasını tamamlamasından sonra ortaya çıkan sonucu dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek süreci tamamladım.

22.05.2023 tarihinde dinleme becerileri dördüncü hafta çalışmalarında ikinci etkinliğimiz olan MEB ders kitabında yer alan ‘Resimdeki Kuşlar’ isimli dinleme etkinliğinin uygulama sürecine başladım. Öncelikli olarak her zaman yaptığım gibi sınıf ortamının dinlemeye uygunluğunu kontrol ettikten sonra öğrencimin cihaz pillerinin kontrolünü gerçekleştirdim. Gerekli ön çalışmaları yaptıktan sonra sınıfımızda bulunan etkileşimli tahtayı açarak ‘Resimdeki Kuşlar’ dinleme metni öğrencilerime dinlettim. Dinleme çalışmasının tamamlanmasından sonra öğrencimden ders kitabında bulunan dinleme parçasıyla ilgili değerlendirme çalışmalarını yapmasını istedim. Değerlendirme çalışmalarının tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonucu daha sonra dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek dinleme sürecini tamamladım.

29.05.2023 tarihinde dinleme becerisi çalışmalarının beşinci haftasında ilk dinleme etkinliğimiz olan ‘Bermuda Şeytan Üçgeni’ dinleme metninin uygulanma sürecine başladım. Öncelikli olarak her zaman yaptığım gibi sınıfın dinleme ortamı ile ilgili genel kontrollerimi gerçekleştirdim. Ardından öğrencimin işitme implantı pillerinin kontrolünü gerçekleştirdim. Kontrol sürecinden sonra öğrencimin etkinliğe hazırlık sürecini tamamlamak için hazırlamış olduğum dinleme öncesi sorularını cevaplamasını istedim. Ardından ‘Bermuda Şeytan Üçgeni’ dinleme metnini sınıfa uygun bir ses tonuyla okudum. Dinleme işleminin tamamlanmasından

sonra öğrencimin dinleme parçasıyla ilgili değerlendirme etkinliğini yapmasını sağladım. Dinleme değerlendirme etkinliğin tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonuçları daha sonra dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek dinleme sürecini tamamladım. Çalışma sırasında yaptığım gözlemlerde havaların ısınmasıyla birlikte sınıfın da kalabalık olmasının da etkisiyle artan sıcaklık düzeyi Mehmet'in çalışmalara olan isteğinin azalmasına ve dikkatinin dağılmasında yol açtığını gözlemledim. Yine sınıfın camlarının sınıfı havalandırmak için açılması okul bahçesinde beden eğitimi yapan sınıflardaki öğrencilerden gelen seslerde Mehmet'in çalışma sırasında dikkat dağınıklığı yaşamasına sebep oldu.

30.05.2023 tarihinde Beşinci hafta ikinci dinleme etkinliğimiz olan 'Birbirimizi Dinliyoruz Hikâye Oluşturuyoruz' etkinliğinin uygulama sürecini başlattım. Öncelikli olarak öğrencilerimden bu dinleme etkinliğinde katılımlı ve not olarak dinleme stratejilerini kullanarak dinleme gerçekleştirmelerini istedim. Öğrencime etkinliğin nasıl yapılacağını anlattıktan sonra hikâyenin oluşumu için bir başlangıç yaparak devamını öğrencilerinden getirmelerini istedim. Bu şekilde her öğrenci kendisinden önce söylenenleri not alarak, hikâyenin akışına göre yeni kelimeler ekleyerek hikâyeyi devam ettirdi. Sonuçta tüm öğrencilerin katılımıyla ortaya bir hikâye çıktı. Ancak aldım tedbirlere rağmen sınıftaki tüm öğrencilerin dinleme sürecine katılması her öğrencinin hikâyeye yeni bölümler eklemesinden dolayı yaşanan gürültülü ortam Mehmet'in dinleme etkinliğindeki başarısına olumsuz yönde etkide bulundu. Gürültüden kaynaklı hikâyenin bazı bölümlerini duymayarak kaçırdı. Bu etkinlik ile ilgili ortaya çıkan süreci değerlendirerek dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek süreci tamamladım.

30.05.2023 tarihinde beşinci hafta üçüncü dinleme etkinliğini yapmak için sınıf içerisinde dinleme için gerekli kontrolleri yaptıklarını sonra 'Onları Görebilmemiz Çok Zor' isimli dinleme etkinliğinin uygulanma sürecine başladım. Öncelikli olarak öğrencimin dinlemeye hazırlık sürecini tamamlamak ve dinleme dikkat ve ilgi düzeylerini artırmak için hazırladığım dinlemeye hazırlık sorularını cevaplamasını istedim. Hazırlık sorularının cevaplamasından sonra 'Onları Görebilmemiz Çok Zor' adlı dinleme parçasını sınıfı okuyarak dinleme etkinliğini gerçekleştirdim. Dinlemenin tamamlanmasından sonra öğrencimden dinleme ile ilgili hazırlamış olduğum değerlendirme çalışmalarını yapmasını istedim. Değerlendirme çalışmalarının tamamının yapılmasından sonra ortaya çıkan sonuçları dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek dinleme sürecini tamamladım.

26.05.2023 tarihinde danışman hocam Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD ile Eğitim Fakültesi A blok 338 nolu odada beşinci araştırma geçerlilik toplantısını gerçekleştirdim. Hocama çalışmamızın tamamlanmasına üç dinleme etkinliğinin kaldığını süreçte şimdiye kadar dönemde yaptığım çalışmaları aktararak görüş ve düşüncelerini aldım. Danışman hocam bundan sonraki süreçte yapmam gereken çalışmalar konusunda gerekli tavsiyelerde bulundu.

05.06.2023 tarihinde altıncı hafta ilk dinleme etkinliği uygulamaya başlamadan önce, her zaman yaptığım gibi dinleme öncesi gerekli kontrolleri gerçekleştirdim. Etkinlik öncesinde öğrencilerimle bahçeye çıkarak 1 ders saati beden eğitimi dersi yaptım. Bu sırada sınıfın havalandırılmasını sağlayarak sıcaklık faktörünün meydana getirdiği olumsuzlukları ortadan kaldırmaya çalıştım. Öğrencimin etkinlik sırasında sesleri daha iyi duymasını sağlamak için amfi sistemini kullanmaya hazırladım. Herhangi bir sorun bulunmadığını tespit ettikten sonra ‘‘Farkları Bulalım’’ isimli dinleme etkinliği uygulama sürecini başlattım. Öncelikli olarak öğrencime dinleme etkinliğini nasıl gerçekleştireceğimizi açıkladım. Etkinlikte öğrenciden beklenen dinleme metninde okuyacağım iki Nasrettin Hoca fıkrası arasındaki farklılıkları bulmasıydı. Öğrencime bu etkinlik sırasında not olarak dinleme stratejisi uygulamaları açıklamasını yaptıktan sonra sırasıyla aralarında farklılık bulunan iki Nasrettin Hoca fıkrasını okudum. Dinleme etkinliğini tamamladıktan sonra öğrencime iki Nasrettin Hoca fıkrası dinleme metnine geçen farkları bularak yazmasını istedim. Farkları bulma etkinliği sonuçlarını dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek süreci tamamladım.

05.06.2023 tarihinde altıncı hafta ikinci dinleme çalışması olarak ‘İnsan Vücudu Hakkında Hiç Bilmediklerimiz’ isimli dinleme etkinliğinin uygulama sürecine her zaman yaptığım gibi sınıfla ilgili gerekli kontrolleri yaparak başladım. Herhangi bir sorun olmadığını tespit ettikten sonra öğrencime not olarak dinleme stratejisini kullanması gerektiğini hatırlattıktan sonra etkileşimli tahtadan dinleme parçasını açarak öğrencilerime dinlettim. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra öğrencimden dinleme metniyle ilgili değerlendirme çalışmalarını yapmasını istedim. Ortaya çıkan değerlendirme sonuçlarını dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek dinleme sürecini tamamladım.

12.06.2023 tarihinde yedinci hafta ilk dinleme etkinliğine başlamadan önce her zaman yaptığım gibi, sınıfta dinleme için gerekli olan artık benim için bir rutin haline gelmiş olan kontrollerimi gerçekleştirdim. Bir problem olmadığını tespit ettikten sonra ‘Canlıların

Dünyasına Teknolojik Dokunuş' isimli dinleme etkinliğini uygulama sürecine başladım. Öncelikli olarak öğrencimden yönelttiğim dinlemeye hazırlık sorularını cevaplamasını istedim. Hazırlık sorularının cevaplamasından sonra öğrencime dinleme metnini uygun bir ses tonuyla okudum. Dinleme etkinliğin tamamlanmasından sonra öğrencimden etkinlikle ilgili değerlendirme çalışmalarını yapmasını istedim. Öğrencimin değerlendirme çalışmalarını tamamlamasıyla birlikte ortaya çıkan sonucu daha sonraki süreçte dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek süreci tamamladım.

12.06.2023 tarihinde planladığım son dinleme etkinliği olan 'Şiir Dinliyoruz: Asmalar Altında Doğdum' dinleme etkinliğini gerçekleştirmek için sınıfımda gerekli kontrolleri gerçekleştirdim. Kontrollerin tamamlanmasından sonra öğrencime etkinlikle ilgili hazırladığım dinlemeye hazırlık sorularını yönelterek cevaplamasını istedim. Öğrencimin hazırlık sorularını cevaplamasından sonra dinleme metnini uygun bir ses tonuyla sınıfa okudum. Dinleme etkinliğinin tamamlanmasından sonra ortaya çıkan sonucu daha sonra değerlendirerek dinleme becerileri değerlendirme matrisine işleyerek dinleme sürecini tamamladım

13.06.2023 tarihinde danışman hocam Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD ile Eğitim Fakültesi A blok 338 nolu odada altıncı araştırma geçerlilik toplantısını gerçekleştirdim. Hocamla gerçekleştirdiğimiz toplantıda hocamla araştırma çalışmamızın bitmesiyle birlikte bulunduğumuz durumun değerlendirmesini yaptık. Yaptığım çalışmaları tez çalışmasına aktarırken nelere dikkat etmem gerektiği konusunda hocamın görüş ve tavsiyelerini aldım.

EK 8.

ARAŞTIRMA GEÇERLİLİK TOPLANTISI TUTANAKLARI

Araştırma Geçerlilik toplantısı 1

Araştırma geçerlilik Komitesi birinci toplantısı. 10/03/2023 Tarihinde Araştırmacı Esra ATAÇ ve Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD 'in katılımlarıyla Eğitim fakültesi binası A blok 338 no'da bulunan Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in odasında yapıldı. Toplantıda yapılması planlanan dinlemeye hazırlık çalışmalarının değerlendirilmesi yapılarak bundan sonra göz önünde bulundurulması gereken hususlar danışman tarafından araştırmacıya iletildi. Araştırmanın sağlıklı bir süreçte yürütülmesi için araştırmacı ile danışman arasında iletişimin sürekli olarak devam ettirilmesi konusunda fikir birliğine varıldı.

Tez Yazarı/Araştırmacı

Proje Yürütücüsü /Tez Danışmanı

Esra ATAÇ

Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD

Araştırma Geçerlilik toplantısı 2

Araştırma geçerlilik Komitesi ikinci toplantısı. 13/04/2023 tarihinde araştırmacı Esra ATAÇ ve Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD katılımlarıyla Eğitim fakültesi binası A blok 338 no' da bulunan Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in odasında yapıldı. Toplantıda 2 haftalık süreçte yapılan dinlemeye hazırlık çalışmaları ve öğrencinin çalışmalarda gösterdiği performans değerlendirildi. Bundan sonraki süreçte nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda danışman araştırmacıya gerekli tavsiyelerde bulundu. Özellikle araştırmanın nitel bir araştırma olmasından dolayı geçerliliği sağlamak adına toplantıların düzenli olarak devam ettirilmesi ve araştırmacının bu toplantılar dışında da danışmanla istişaresini ihtiyaç halinde devam ettirmene karar verildi.

Tez Yazarı/Araştırmacı

Esra ATAÇ

Proje Yürütücüsü /Tez Danışmanı

Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD

Araştırma Geçerlilik toplantısı 3

Araştırma geçerlilik Komitesi Üçüncü toplantısı. 03/05/2023 tarihinde araştırmacı Esra ATAÇ ve Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in katılımlarıyla Eğitim Fakültesi binası A blok 338 no' da bulunan Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in odasında yapıldı. Toplantıda dinlemeye hazırlık çalışmaları sürecinde 4 haftalık dönemde yapılan çalışmaların değerlendirmesi yapıldı. Araştırmacı bu süreçte karşılaştığı durumlarla ilgili danışman hocasını bilgilendirdi. Yapılan çalışmalarda ve öğrenci velisi ile yapılan görüşmeler neticesinde öğrencinin ilgi duyduğu alanlarla ilgili tespitlerini danışman hocasıyla paylaştı. Dinleme çalışmalarında seçilecek dinleme parçalarının öğrencinin ilgisini çekebilecek konulardan ve özellikle ilgi duyduğu alanlardan seçilmesi kararlaştırıldı. Süreçle ilgili karşılaştığı sorunlar konusunda düzenli olarak istişarelerin devam ettirilmesi kararlaştırıldı.

Tez Yazarı/Araştırmacı

Proje Yürütücüsü /Tez Danışmanı

Esra ATAÇ

Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD

Araştırma Geçerlilik toplantısı 4

Araştırma geçerlilik Komitesi dördüncü toplantısı.16//05/2023 tarihinde araştırmacı Esra ATAÇ ve Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in katılımlarıyla Eğitim fakültesi binası A blok 338 no' da bulunan Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in odasında yapıldı. Toplantıda 2 haftalık süreçte yapılan dinleme çalışmalarında yaşanan durum gözden geçirildi. Araştırmacı bu süreçte karşılaştığı problemlerle ilgili olarak danışman hocasından gerekli tavsiyeleri aldı. Dinleme becerilerinde en önemli hususlardan birisi olan dinleme alanının amaca hizmet edecek şekilde düzenlenmesinin çalışmanın başarısında en önemli faktörlerden birisi olduğunu ifade eden danışman hoca öğrencisinden bu konuda gerekli dikkat ve özeni göstermesini istedi. Dinleme sürecinde sınıfta sessizliğin sağlanması ve öğrencilerin dinlemeye motive olması konusunda neler yapılabileceği konusunda danışman hocasından gerekli tavsiyeleri alan araştırmacı bu konuda bundan sonraki süreçte çalışmayı bu doğrultuda sürdüreceğini belirtti. Süreçle ilgili istişareleri düzenli olarak devamına karar verildi.

Tez Yazarı/Araştırmacı

Proje Yürütücüsü /Tez Danışmanı

Esra ATAÇ

Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD

Araştırma Geçerlilik toplantısı 5

Araştırma geçerlilik Komitesi Beşinci toplantısı. 26/05/2023 tarihinde araştırmacı Esra ATAÇ ve Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in katılımlarıyla eğitim fakültesi binası A blok 338 no' da bulunan Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in odasında yapıldı. Toplantıda dinleme çalışmalarında geçen 4 haftalık sürecin değerlendirmesi yapıldı. Bu süreçte öğrencinin dinleme becerilerindeki durumunun değerlendirmesi yapıldı. Çalışmada başarıda etkili olan hususlar hakkında bilgiler veren danışman hoca öğrencisinden çalışmasında bu konulara dikkat etmesini istedi. Sürecin istişareyle yürütülmesine karar verildi.

Tez Yazarı/Araştırmacı

Esra ATAÇ

Proje Yürütücüsü /Tez Danışmanı

Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD

Araştırma Geçerlilik toplantısı 6

Araştırma geçerlilik Komitesi altıncı toplantısı. 13/06/2023 tarihinde araştırmacı Esra ATAÇ ve Danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in katılımlarıyla eğitim fakültesi binası A blok 338 no' da bulunan danışman Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD'in odasında yapıldı. Toplantıda dinleme becerileri çalışmalarının tamamlanmasından sonra çalışmanın genel değerlendirmesi yapıldı. Bundan sonraki süreçte yapılması gerekenler konusunda proje danışmanı Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD tavsiyelerde bulundu. Sürecin sağlıklı şekilde yürütülmesi için istişarelerin devam ettirilmesine karar verildi.

Tez Yazarı/Araştırmacı

Esra ATAÇ

Proje Yürütücüsü /Tez Danışmanı

Doç. Dr. Beyhan Nazlı KOÇBEKER EİD

EK.9.

TÜRKÇE DERSİ ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

10. Kasım
(Atatürk'ü Anma Günü)

Atatürk! Anıtkaşir İdevimlerini söyle,
Bozlar Ovalarınar Erçişte, Ağrı ya
Ülusun egemen olduğunu
Özgür olduğunu
Haykıracağın. Haykıracağın iite,
Senin sustüğünce
Yolunda yürüyeceğim Atatürk;
Ana, baba, oğul, kız,
Dere tepe, bucağ köy,
Yeryüzü yaşınalarım ile değil
Oralarda, senin gittiğince
Atatürk'te, taşıyacağım
Sana kale de, Sakarya'da, Çankaya'da, ul al,
Senin taşıdığına;
Yurdun gök ülkesi
Dalgalan, kes,
Senin bayrağın yücelteceğin
Senin çıktığına

Sairi Faal Ünsi DAGLARI

Sözcükler Göle Anlatılılı -

Sözcükler cümle içinde kullanıma dururana göre parçalarlanabilir

Örne: Çıkarak

Okula gitmek için cüden çıktı. → İşinde dururana

Mehmet doktor çıkar → Mektebe sahibi olarak

Gün, görünen cüden çıktı. → Tazir olarak

balanlık

Bugün sınıri hastaya balaktım → Tedavi etmele

Efe Türküsü

Su dalmadan geçtin mi?
Soğuk sudan içtin mi?
Efelerin içinde,
Yörük de Ali'yi seçtin mi?

Hey gidinin efesi } x2 Nakarat
Efesi efelerin efesi }

Su Dalma'nın çesmesi } x2 Nakarat
Ne hoş olur, içmesi }
Yörük de Ali'yi sorarsan }
Efelerin seçmesi }

Çepkenin kolları } x2 Nakarat
Parıldıyor pulları }
Yörük de Ali geliyor }
Açıl Aydın yolları }

Atatürk Sevgisi

Atam, seni görmedim,
Sesini duymadım,
Sana dokunamadım,
Ama her zaman seni,
Gönülden sevdim.

Sana sevgimi açıklasam,
Sayfalar yetmez bu aşka,
Ama bunu bil yeter,
Sen olmasan ne yapardım ben?

10 Kasım'da seni anma,
Ürekler para para,
Bugün ve her zaman,
Sana inandım; Atam!

Sen vatqını yurdunu,
Milletini, herkesi
Gönülden sevdin, Atam,
Ve şunu bil yeter,
Atatürk sevgisi,
Her şeye değer.

2) Yan Anlam

Sözün gerçek anlamının dışında, ancak Gerçek Anlamın dışında çok az da olsa benzerlik kurduğu yeni anlamdır. Sözün Gerçek Anlamından yola çıkarak benzerlik ve yansıma taşıdığı anlamlardır.

Ör: Ucağın kancası çok büyük

Spor dalında 1. oldu

3) Mecaz Anlam

Bir sözün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamıdır.

Ör: Tatlı sözlerle Gönlümü aldı

Bugün benim çok ağır konuştun

4) Terim Anlam

Bir sözün bilim, sanat, spor yada meslek alanında özgü kavram karşılığında kazandığı anlamıdır.

Ör: Materyalite → üğün, top, ayakkabı
Tiyatro: Sahne, perde, dekor
Müzik: Notay, sol anahtar
Resim: Palet, palet, kural
Bilim: Dünya, ışık, kuvvet

Sözcükte Çok Anlamlılık

Sözcükler cümle içinde kullanılma durumlarına göre farklı anlamlar kazanabilir.

Ör: Çıkma

Okula gitmek için çıktı → Teriden dışarıya gitmek

"Gibi" en çok kullanılan özçülec.

Ö: Gülece ince gibi dişleri **Ö:** görüyordu
Ö: Aş levri gibi sofraya oturdu

ince do: 000000 (0)
si: 000000

Ankara'nın Taşına Bak

sol do si do si la la do si sol la la la
sol do do sol :||: sol fa sol la sol fa fa la so
mi mi sol pa mi re fa mi re sol sol re :||

Örnekleriniz Çözümleri:

Bir olayı daha iyi anlatabilmek için bazı örnekler vermek gerekir. Bu şekilde kavram daha iyi anlaşılır. sağtan

Ö: Tavuk, hindi gibi hayvanlara tümü hayvanı denir

Anlatı ve Kurallı Çözümler

Bir cümlede yapılan iyi belirsiz kelimelerin sonda yer almasıyla oluşan cümlelere **kurallı cümle** denir. Bir cümlede kurallı olmasının yanında anlamlı da olmasına bakılmalıdır.

1. ETKİNLİK: Kelimelerin anlamlarını tahmin edip tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz. Kelimelerle birer cümle kurunuz. Kelimeleri sözlük defterinize ekleyiniz.

şifa	Tahminim: Sağlığı... olmalı Anlamı: Hastalıklardan kurtulma Cümlem: Şifayı... kaptım
perhiz	Tahminim: Anlatılan Anlamı: diyet rejim Cümlem: Perhiz... yaptım
niyet	Tahminim: Kafaya... koymak Anlamı : Cümlem:
müddet	Tahminim: .. Anlamı : Cümlem:

2. ETKİNLİK: Soruları metne göre cevaplayınız.

1. Doktor, Nasrettin Hoca'dan niçin perhiz yapmasını ister?

iyileşmesi için

2. Nasrettin Hoca iyileşince canı ne yemek ister?

Asiye dolma

3. Nasrettin Hoca dolma yemek için nasıl bir yol izler?

Ailesini kandırarak

.....

4. Nasrettin Hoca'da ne zaman sancılar başlar?

Dolmayı yedikten sonra

8. ETKİNLİK: Cümleleri büyük harf ve noktalama işaretlerine dikkat ederek düzenleyiniz.

güreş tarihindeki en eski sporlarından biri

Güreş

Metehan başar, grekoromen stilde 85 kg da dünya şampiyonu oldu

Başar 85 kg da oldu.

Yunanlılar, Japonlar, mısırlılar, sümerler tarafından yapıldığı biliniyor,

Mısırlılar Sümerler

Pehlivan müsabakalarının yapıldığı alana ise Er Meydanı deniyor,

Müsabakaların Er Meydanı

Mesela hayri ağabey ile ben farklı sikketleriz,

Hayri Ağabey

9. ETKİNLİK: Görsellerden yararlanarak "Spor" konulu bir şiiri kendi yazı stilinize göre yazınız.

Sevdim sporu

Ama en çok futbulu

Yuvarlak şembeke

Halim dedikiler

Oyuncular Barlar

Gol olursa belki

Bağırın sevinçten

Belki üçüvün

Halbuki futbol

Hiçif işidir

2. ETKİNLİK: Kelimelerin anlamlarını tahmin edip tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz. Kelimelerle birer cümle kurunuz. Kelimeleri sözlük defterinize ekleyiniz.

pehlivan	Tahminim:
	Anlamı :
	Cümlem:
rakip	Tahminim:
	Anlamı :
	Cümlem:
imkan	Tahminim:
	Anlamı :
	Cümlem:

3. ETKİNLİK: Soruları metne göre cevaplayınız.

- Koca Yusuf, nasıl bir insan olarak kabul edilmiştir?
Güçlü ve güçlü kişi
- Mümin'in ustası Yolcu Mehmet Pehlivan, Koca Yusuf'la ilgili neler söylüyor?
Evet, onu yendiğine sevdiğim ana Allah'tan herke
- Rus Güreşçi Hakimşmit, Koca Yusuf'un ölümünden sonra Koca Yusuf'la ilgili ne söylemiştir?
"O, ne zaman bile sırt üste yatmıyordu" diye
- Koca Yusuf'un başarısının sırrı nedir?
Sağlıklı beslenmesi ve güreşten sinirlenmesi

çin
Koca
Yusuf'un
bilerek
yenilmi-
şti" diye

10. ETKİNLİK: Şiiri kendi yazı stilinize göre yazınız.

SAĞLIKLIYIM

Her yemeği yerim ben,
Meyveyi çok severim
Her sabah kahvaltıda
Sütümü de içerim.

Spor yapar, oynarım
Düzenli yıkanırım.
Uyurum mışıl mışıl
Bu yüzden sağlıklıyım.

Aziz SIVASLIOĞLU

Her yemeği yerim ben spor yapar oynarım

Meyveyi çok severim Düzenli yıkanırım

Her sabah kahvaltıda Uyurum mışıl mışıl

Sütümü de içerim Bu yüzden sağlıklıyım

GELECEK DERSE HAZIRLIK

İlgi duyduğunuz bir spor dalı hakkında araştırma yapınız.

10. ETKİNLİK: Cümlelerdeki yanlış kullanılan noktalama işaretlerini düzelterek yeniden yazınız.

1. Bana ilaçların içinde ne var anlatır mısın?

"Bana ilaçların içinde ne var anlatır mısın?"

2. 20-01-1993'te İzmir'de doğdum,

20/01/1993'te İzmir'de doğdum.

3. Bu akşam maç 19-00 'da başlayacakmış.

Bu akşam maç 19.00'da başlayacakmış.

4. Doktor Elif'i muayene etti. ateşini ölçtü. boğazına baktı. sırtını dinledi.

Doktor Elif'i muayene etti. ateşini ölçtü. boğazına baktı. sırtını dinledi.

5. "Uyku verici olduğunu söylemiştin ya?" dedi.

"Uyku verici olduğunu söylemiştin ya?" dedi.

Mesut

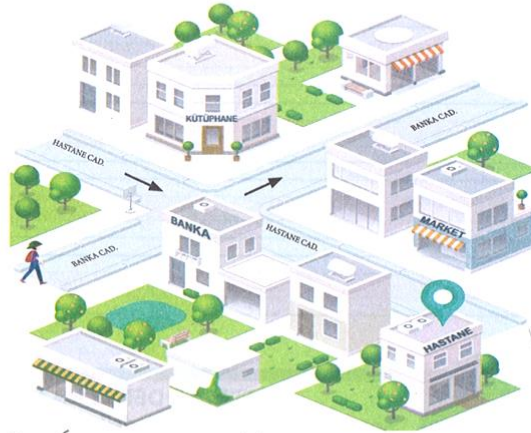
Özel

Mesut

Özel

11. ETKİNLİK: Görseldeki çocuğun bulunduğu yerden hastaneye gidiş yolunu tarif ediniz . Yazdıklarınızı dil bilgisi ve anlatım bozuklukları yönünden kontrol ediniz.

Banka Cad.'nde dış ilerle Hastane

9. ETKİNLİK: Görselle ilgili soruyu cevaplayınız.

1. Güven Usta çocuğun nasıl oturmasını istiyor?

Yarlıs oturması

2. Güven Usta'nın önerisi gelecekte sağlığımız açısından bize ne gibi fayda sağlar?

Dik durmamıza

10. ETKİNLİK: Şiiri kendi yazı stilinize göre yazınız.

ATOM KARINCA
Oynarken, yemek yerken
Büyürüm, güçlenirim.
Sağlığım yerinde ya,

Kendime güvenirim.
Atom Karıncayım ben,
Her güçlüğü yenerim.
Aziz SİVASLIOĞLU

ATOM KARINCA

Oynarken, yemek yerken

Büyürüm, güçlenirim

Sağlığım yerinde ya

Kendime güvenirim ben

Atom karıncayım ben

Her güçlüğü yenerim

7. ETKİNLİK: Metinlere uygun birer başlık belirleyiniz. İki metni türleri açısından karşılaştırınız.

GEREKSİNİMLER

Spor yaparken kimi zaman bazı malzemelere gerek duyarız. Kayak için kayaklarımız, futbol için topumuz ya da tenis için raketimiz olmazsa bu sporları yapamayız. Ancak tüm bu malzemelere sahip olsak bile yeterli enerjimiz yoksa spor yapmamız olanaksızdır. Tıpkı bir otomobilin ya da bir makinenin çalışabilmesi için yakıt gereksinim duyması gibi, vücudumuz da kendisi için gerekli olan enerjiyi besinlerden alır. Özellikle spor yaparken daha fazla hareket ettiğimiz için, daha fazla enerjiye gerek duyarız. Bu nedenle de bir sporcu için doğru beslenme çok önemlidir.

Bilim Çocuk Dergisi

Metin türü: Bilgilendirici

PAPATYA ÇİÇEĞİ

Bir an önce uykusunun gelmesini istiyordu. Çünkü uykuya dalınca Zeytin Nine gelecek ve onu can ikizlerinden alıp Zeytin Kız olarak Çiçekler Ülkesi'ne götürecekti. Ama uyuyamıyordu bir türlü. Sağa sola döndüğünü görünce aklına annesinin sözünü ettiği papatya çayı geldi. Kalktı, annesinin yanına gitti. "Anneciğim, uyumak istiyorum ama uykum gelmiyor. Babam için hazırladığın papatya çayından biraz içebilir miyim? Uyku verici olduğunu söylemiştim ya!" dedi.

Suat ÇAĞLAYAN

Metin türü: Hikayeleştirici

8. ETKİNLİK: Cümlelerde "de" ve "ki" bağlaçlarının yazımı hatalı olanları düzeltiniz.

- Atlar ayaktada uyuyabilirler.

Ayaktada da

- İnsanlarda 4 farklı kan grubu bulunurken atlardaki bu sayı 8 tanedir. Demekki bizim iki katımız kadar kan grupları var.

Demek ki

- Karadaki tüm hayvanlardada en büyük göze sahip olan attır.

Hayvanlarda da

- Atların koku ve duyma yetileri insanlara göre de daha gelişmiştir.

Göze

3. ETKİNLİK: Metnin konusunu ve ana fikrini belirleyiniz.

KONU

Hoca'nın devletlerin varlığı
gerekirse uyarması

ANA FİKİR

Kırcallara uyulma istediği
mi? Herseyi yapmaya

4. ETKİNLİK: Metindeki sorunu tespit ederek bunlara farklı çözüm yolları öneriniz.

Sorun: Hocasın.....oburluğu.....

Çözüm: Ocuş.....tutturmak.....

5. ETKİNLİK: Besinlerin insan vücuduna yararlarını araştırınız. Yazdıklarınızı görsellerle zenginleştirerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

6. ETKİNLİK: Uzun yaşamak, sağlıklı kalabilmek için nasıl beslenmeliyiz? Sınıfça konuşunuz.